

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2018 m. lapkričio 28 d. prejudicinis sprendimas byloje
Amt Azienda Transporti e Mobilita SpA, Atc Esercizio SpA, Atp Esercizio Srl, Riviera Trasporti SpA, Tpl Linea Srl prieš
Atpl Liguria – Agenzia regionale per il trasporto pubblico locale SpA, Regione Liguria

C-328/17

<...> „nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią savo patikimumą siekiančio įrodyti ekonominės veiklos vykdytojo reikalaujama, nepaisant to, kad yra tinkamas pagrindas jį pašalinti, išsamiai paaiškinti su baudžiamąja veika ar nusizengimu susijusias faktines ir kitas aplinkybes, aktyviai bendradarbiaujant ne tik su tyrimą vykdančia institucija, bet ir su perkančiąja organizacija jai vykdant savo funkcijas, tam, kad pateiktų savo patikimumo susigrąžinimo įrodymą, jeigu šis bendradarbiavimas apsiriboja vien šiam patikrinimui reikalingomis priemonėmis“ <...>

Bylos esmė:

Ginčas pagrindinėje byloje kilo tarp *Vossloh Laeis* ir *Stadtwerke München*, veikiančios kaip perkančioji organizacija, dėl to, kad ši pašalino *Vossloh Laeis* iš kvalifikacijos vertinimo sistemos. 2016 m. kovo mėn. *Bundeskartellamt* (Federalinė kartelių tarnyba, Vokietija) skyrė baudą už tai, kad iki 2011 m. *Vossloh Laeis* dalyvavo susitarimuose dėl iešmų, patenkančiuose į kartelių teisės taikymo sritį, bet pritaikė švelninančią nuostatą, atsižvelgdama į tai, kad ši įmonė bendradarbiavo, padėdama šiai tarnybai išsiaiškinti jos slaptus veiksmus. *Stadtwerke München*, žalą dėl bėgių kartelio galėjęs patirti subjektas, pareiškė *Vossloh Laeis* ieškinį dėl nuostolių atlyginimo.

Kaip matyti iš Direktyvos 2014/24¹ 57 straipsnio 6 dalies antros pastraipos, ekonominės veiklos vykdytojas, siekiantis įrodyti savo patikimumą, nepaisant to, kad yra šio straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodytas

Pastabos:

¹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

kuris nors tinkamas pagrindas jį pašalinti, turi įrodyti, kad sumokėjo arba įsipareigojo sumokėti kompensaciją už žalą, padarytą dėl nusikalstamos veikos arba nusižengimo, išsamiai paaiškino faktines ir kitas aplinkybes, aktyviai bendradarbiaudamas su tyrimą atliekančiomis valdžios institucijomis, ir ėmėsi konkrečių tinkamų techninių, organizacinių ir su personalu susijusių priemonių, kad užkirstų kelią tolesnei nusikalstamai veikai arba nusižengimams.

Įrodymas, kad buvo imtasi Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 6 dalies antroje pastraipoje nurodytų priemonių, tarp kurių, be kita ko, yra ir bendradarbiavimas su tyrimą atliekančiomis institucijomis, pagal tai, kas numatyta nacionalinės teisės normose, turi būti pateiktas bendraujant su ta pačia perkančiąja organizacija, kuri sprendžia dėl pašalinimo pagal šios direktyvos 57 straipsnį. Vadinasi, kai valstybės narės leidžia perkančiajai organizacijai atlikti tam tikrus vertinimus, ši turi įvertinti ne tik tai, ar yra pagrindas pašalinti ekonominės veiklos vykdytoją, bet ir tai, ar tam tikru atveju šis veiklos vykdytojas tikrai susigrąžino reputaciją. Konkrečiai tariant, esant tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, dalyvis turi, be kita ko, įrodyti, kad išsamiai paaiškino faktines ir kitas dalyvavimo kartelyje aplinkybes, aktyviai bendradarbiaudamas su tokių aplinkybių tyrimą atliekančia konkurencijos tarnyba. Nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią savo patikimumą siekiančio įrodyti ekonominės veiklos vykdytojo reikalaujama, nepaisant to, kad yra tinkamas pagrindas jį pašalinti, išsamiai paaiškinti su baudžiamąja veika ar nusižengimu susijusias faktines ir kitas aplinkybes, aktyviai bendradarbiaujant ne tik su tyrimą vykdančia institucija, bet ir su perkančiąja organizacija jai vykdančios funkcijas, tam, kad jai pateiktų savo patikimumo susigrąžinimo įrodymą, jeigu šis bendradarbiavimas apsiriboja vien šiam patikrinimui reikalingomis priemonėmis. Kai ūkinės veiklos vykdytojas įvykdė veiksmus, dėl kurių jam taikomas šios direktyvos 57 straipsnio 4 dalie d punkte nurodytas pašalinimo pagrindas ir už kuriuos kompetentinga institucija skyrė sankciją, ilgiausias pašalinimo laikotarpis skaičiuojamas nuo šios institucijos sprendimo priėmimo datos.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206983&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2428884>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2018 m. spalio 25 d. prejudicinis sprendimas byloje
Anodiki Services EPE prieš GNA, O Evangelismos – Ofthalmiareio Athinon - Polykliniki

C-260/17

<...> „direktyvos 2014/24/ES 10 straipsnio g punktą reikia aiškinti taip: šioje nuostatoje vartojama sąvoka „darbo sutartis“ apima terminuotas individualias darbo sutartis, sudarytas su asmenimis, atrinktais remiantis objektyviais kriterijais, kaip antai jų nedarbo laikotarpio trukme, ankstesne darbo patirtimi ir išlaikomų nepilnamečių vaikų skaičiumi“ <...>

Bylos esmė:

Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad dėl krizės Graikijoje ir jos tarptautinių įsipareigojimų nebuvo įmanoma sukurti nuolatinių darbo vietų, kaip tai numatyta Graikijos Konstitucijos 103 straipsnio 2 dalyje, todėl ši valstybė narė priėmė tam tikras specialias teisės nuostatas. 2016 m. lapkričio mėn. priimtuose sprendimuose *GNA Evangelismos* ir *GONK Agioi Anargyroi* administracijų tarybos, remdamosi minėtu 63 straipsniu, nutarė sudaryti tam tikrą skaičių privatinės teisės reglamentuojamų individualių terminuotų darbo sutarčių, kad galėtų tenkinti savo valdomų lignoninių reikmes atitinkamai aprūpinimo maistu, maitinimo ir valymo srityse.

Reikia pažymėti, kad nors pagal Direktyvos 2014/24¹ 10 straipsnio g punktą viešojo paslaugų pirkimo sutartims, sudarytoms dėl darbo sutarčių, ši direktyva netaikoma, šioje nuostatoje vartojama sąvoka „darbo sutartis“ šioje direktyvoje neapibrėžta. Be to, šioje nuostatoje nėra jokios su tokia apibrėžtimi susijusios nuorodos į valstybių narių teisę. Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją iš vienodo Sąjungos teisės taikymo reikalavimo matyti, kad jeigu jos nuostatoje nėra jokios nuorodos į valstybių narių teisę dėl konkrečios sąvokos, ji visoje Europos Sąjungoje turi būti aiškinama autonomiškai ir vienodai.

Pastabos:

¹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Tokio aiškinimo turi būti siekiama atsižvelgiant ne tik į atitinkamos nuostatos tekstą, bet ir į jos kontekstą ir nagrinėjamo reglamentavimo tikslą.

Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, pirma, iš Direktyvos 2014/24 5 konstatuojamosios dalies matyti, jog ši direktyva neįpareigoja valstybių narių sudaryti paslaugų, kurias jos nori teikti pačios, teikimo sutarčių arba naudotis išorės paslaugomis, arba teikimą organizuoti kitu būdu nei sudarant viešojo pirkimo sutartis, kaip apibrėžta šioje direktyvoje, ir kad ši direktyva neturėtų būti taikoma įstatymais, kitais teisės aktais ar darbo sutartimis grindžiamų paslaugų teikimui. Vadinasi, darbo sutarčių sudarymas yra priemonė valstybių narių viešosios valdžios institucijoms pačioms teikti paslaugas ir dėl to jam netaikomos pareigos, susijusios su viešojo pirkimo sutarčių sudarymu pagal minėtą direktyvą. Antra, reikia konstatuoti, kad darbo sutarties sudarymas iš esmės sukuria darbuotojo ir darbdavio darbo santykius. Atsižvelgiant į platesnį Sąjungos teisės kontekstą, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad pagrindinė darbo santykių ypatybė yra ta, kad asmuo tam tikrą laiką atlieka, kito naudai arba jo vadovaujamas, tam tikrą darbą, už kurį jam mokamas darbo užmokestis. Iš šių paaiškinimų matyti, kad sąvoka „darbo sutartis“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2014/24 10 straipsnio g punktą, apima visas sutartis, pagal kurias viešosios valdžios institucija įdarbina fizinius asmenis, kad pati teiktų paslaugas, ir kurias sudarant sukuriama darbo santykiai, dėl kurių tie asmenys tam tikrą laiką atlieka, tos viešosios valdžios institucijos naudai ir jos vadovaujami, tam tikrą darbą, už kurį jiems mokamas darbo užmokestis.

Perkančiosios organizacijos sprendimą dėl tam tikrų paslaugų teikimo sudaryti darbo sutartis su fiziniais asmenimis, netaikant viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros pagal Direktyvą 2014/24 dėl to, kad, jos nuomone, tos sutartys nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, gali pagal tą nuostatą apskųsti ūkio subjektas, suinteresuotas dalyvauti sudarant viešojo pirkimo sutartį dėl to paties dalyko kaip minėtos sutartys ir manantis, kad jos patenka į minėtos direktyvos taikymo sritį.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=207007&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=209504>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2018 m. spalio 25 d. prejudicinis sprendimas byloje
UAB „Roche Lietuva“ prieš VšĮ Kauno Dainavos poliklinika

C-413/17

<...> „perkančioji organizacija neįpareigojama formuluojant viešojo medicininį prekių pirkimo konkurso techninę specifikaciją iš principo teikti pirmenybės arba medicinos aparatų individualių charakteristikų svarbai, arba šių aparatų veikimo rezultato svarbai, bet yra reikalaujama, kad techninė specifikacija apskritai atitiktų vienodo požiūrio ir proporcingumo principus. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar jo nagrinėjamoje byloje aptariama techninė specifikacija atitinka šiuos reikalavimus “ <...>

Bylos esmė:

Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad 2016 m. birželio 22 d. Kauno Dainavos poliklinika paskelbė atvirą viešąjį pirkimą „Asmens sveikatos priežiūros laboratorinės diagnostikos prietaisų nuomos, jų veikimą užtikrinančių paslaugų ir medžiagų pirkimas“. 2016 m. liepos 4 d. *Roche Lietuva* savo pretenzijoje nurodė, kad šio pirkimo konkurso sąlygų priede Nr. 1 numatyti techniniai reikalavimai nepagrįstai riboja tiekėjų konkurenciją, nes yra labai specifiniai, ir faktiškai pritaikyti tam tikrų kraujo analizatorių gamintojų prekių charakteristikoms. 2016 m. liepos 14 d. sprendimu Kauno Dainavos poliklinika pakeitė kai kurias techninės specifikacijos nuostatas. Nepritardama šiems po pretenzijos pateikimo padarytiems pakeitimams, 2016 m. liepos 28 d. *Roche Lietuva* pareiškė ieškinį nacionaliniame teisme.

Technines specifikacijas reglamentuojančiose Sąjungos teisės normose perkančiajai organizacijai pripažįstama didelė diskrecija formuluojant technines pirkimo specifikacijas. Vis dėlto Direktyvoje 2014/24 nustatyti tam tikri apribojimai, kurių perkančioji organizacija privalo laikytis. Visų

Pastabos:

¹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

pirma Direktyvos 2014/24 42 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad techninėmis specifikacijomis ekonominės veiklos vykdytojams būtų sudaromos vienodos galimybės dalyvauti pirkimo procedūroje ir nebūtų sudaroma nepagrįstų kliūčių atverti viešuosius pirkimus konkurencijai.

Teisingumo Teismas nurodė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar, atsižvelgiant į diskreciją, kurią turi perkančioji organizacija formuluodama techninę specifikaciją pagal kokybinius reikalavimus ir atsižvelgdama į atitinkamą pirkimo objektą, dėl ypač išsamios techninės specifikacijos, dėl kurios kilo ginčas pagrindinėje byloje, netiesiogiai neteikiama pirmenybė kuriam nors viešojo pirkimo dalyviui.

Pažymėtina, kad jautrioje visuomenės sveikatos srityje proporcingumo principas taikomas ypatingai. Iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad vertinant, ar valstybė narė šioje srityje laikėsi proporcingumo principo, reikia atsižvelgti į tai, kad žmonių sveikata ir gyvybė tarp SESV saugomų vertybių ir interesų užima svarbiausią vietą ir kad valstybės narės turi nuspręsti, kokio lygio visuomenės sveikatos apsaugą jos ketina užtikrinti ir kaip šis lygis turi būti pasiektas. Kadangi įvairiose valstybėse narėse jis gali skirtis, valstybėms narėms turi būti suteikiama diskrecija.

Direktyvos 2014/24 18 ir 42 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos perkančioji organizacija neįpareigojama formuluojant viešojo medicininių prekių pirkimo konkurso techninę specifikaciją iš principo teikti pirmenybės arba medicinos aparatų individualių charakteristikų svarbai, arba šių aparatų veikimo rezultato svarbai, bet yra reikalaujama, kad techninė specifikacija apskritai atitiktų vienodo požiūrio ir proporcingumo principus. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar jo nagrinėjamoje byloje aptariama techninė specifikacija atitinka šiuos reikalavimus.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=207009&pageIndex=0&doclang=lt&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2817118>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2018 m. spalio 24 d. prejudicinis sprendimas byloje
Sossloh Laeis GmbH prieš Stadwerke Munchen GmbH

C-124/17

<...> „nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais ekonominės veiklos vykdytojams neleidžiama pareikšti ieškinio dėl perkančiosios organizacijos sprendimų, susijusių su konkurso procedūra, kurioje jie nusprendė nedalyvauti, nes dėl šiai procedūrai taikomų taisyklių atitinkamos viešojo pirkimo sutarties sudarymas su jais buvo labai mažai tikėtinas“ <...>

Bylos esmė:

Amt ir kt. pareiškė ieškinius *Tribunale amministrativo regionale per la Liguria* (Ligūrijos regiono administracinis teismas, Italija) ir prašė panaikinti įvairius aktus, kuriais agentūra pradėjo neformalią konkurso procedūrą dėl viešojo transporto paslaugų teikimo regiono teritorijoje sutarties sudarymo.

Manydamos, jog kiekviena atskirai jos negali užtikrinti viešojo transporto paslaugų regiono mastu, *Amt ir kt.* nepateikė jokio pasiūlymo. Vis dėlto jos pareiškė ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, siekdamas užginčyti agentūros, veikiančios kaip perkančioji organizacija, sprendimą pagrindinėje byloje nagrinėjamą sutartį sudaryti surengus vienos dalies konkursą, apimančią visą regiono teritoriją.

Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar pagal Direktyvos 89/665¹ 1 straipsnio 3 dalį ir Direktyvos 92/13 1 straipsnio 3 dalį draudžiama tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią ekonominės veiklos vykdytojams neleidžiama pareikšti ieškinio dėl perkančiosios organizacijos sprendimų, susijusių su konkurso procedūra, kurioje jie nusprendė nedalyvauti, nes dėl šiai procedūrai taikomų taisyklių atitinkamos viešojo pirkimo sutarties sudarymas su jais labai mažai tikėtinas.

Pastabos:

¹1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

Taigi valstybės narės neprivalo užtikrinti šių procedūrų prieinamumo bet kuriam asmeniui, norinčiam, kad su juo būtų sudaryta viešojo pirkimo sutartis, bet jos gali numatyti reikalavimą, kad atitinkamam asmeniui dėl jo nurodomo pažeidimo būtų padaryta žala ar būtų kilusi tokios žalos rizika.

Dalyvavimas viešojo pirkimo konkurse, atsižvelgiant į Direktyvos 89/665 1 straipsnio 3 dalį, iš principo pagrįstai gali būti nustatomas kaip reikalavimas, kurį turi įvykdyti atitinkamas asmuo, kad įrodytų savo suinteresuotumą laimėti nagrinėjamą sutartį arba riziką patirti žalos dėl tariamai neteisėto sprendimo sudaryti nagrinėjamą sutartį. Nepateikęs pasiūlymo, toks asmuo sunkiai gali įrodyti, kad turi suinteresuotumą ginčyti minėtą sprendimą arba kad jam buvo ar gali būti padaryta žala dėl šio sprendimo sudaryti sutartį. Direktyvos 89/665 1 straipsnio 3 dalis ir Direktyvos 92/13 1 straipsnio 3 dalis aiškintinos taip, kad jomis nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriais ekonominės veiklos vykdytojams neleidžiama pareikšti ieškinio dėl perkančiosios organizacijos sprendimų, susijusių su konkurso procedūra, kurioje jie nusprendė nedalyvauti, nes dėl šiai procedūrai taikomų taisyklių atitinkamos viešojo pirkimo sutarties sudarymas su jais buvo labai mažai tikėtinas.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=208242&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=353996>

**Teisingumo Teismo 2018 m. spalio 18 d. prejudicinis sprendimas byloje
IBA Molecular Italy Srl prieš Azienda ULLS no 3, Regione Veneto, Ministero della Salute, Ospedale dell'Angelo di Mestre**

C-606/17

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

<...> „sąvoka „atlygintinės sutartys“ apima sprendimą, pagal kurį perkančioji organizacija tiesiogiai, taigi nerengdama viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros, konkrečiam ūkio subjektui skiria tikslinį finansavimą, išimtinai skirtą produktams, kuriuos jis tieks neatlygintinai įvairioms administracinėms įstaigoms, neturinčioms minėtam tiekėjui už juos mokėti jokio atlygio, išskyrus fiksuotas 180 eurų siuntos pristatymo išlaidas, gaminti “ <...>

Bylos esmė:

IBA yra specializuota radiofarmacinių preparatų gamybos įmonė. Ji turi išimtinę licenciją Italijoje prekiauti vaistiniu preparatu 18-FDG; tai yra izotopinis indikatorius, naudojamas atliekant tam tikrus rentgeno tyrimus. 015 m. balandžio 29 d. ji savo prašyme *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas, Italija) užginčijo priemones ir sutartinius aktus, pagal kuriuos vietos sveikatos priežiūros įstaiga Nr. 3 ir *Angelo di Mestre* ligoninė tiesiogiai, nevykdydamos išankstinės viešojo pirkimo sutarties procedūros, sudarė sutartį su *Sacro Cuore* dėl preparato 18-FDG tiekimo trejų metų laikotarpiu.

Pirmiausia pažymėtina, kad pagrindinėje byloje Veneto regionas ir *Sacro Cuore* sudarė sutartį, pagal kurią pastaroji įsipareigojo gaminti vaistinį preparatą 18-FDG ir neatlygintinai jį platinti regiono valstybinėms ligoninėms, kurių prašoma apmokėti tik fiksuotas 180 eurų siuntos pristatymo išlaidas. Šiuo tikslu minėtas regionas išmokėjo *Sacro Cuore* 700 000 eurų subsidiją, išimtinai skirtą šio preparato gamybai. Taigi sutartis, pagal kurią numatyta mainais atlikti tam tikrus veiksmus, patenka į viešojo pirkimo sutarties sąvoką, net jeigu joje numatytas atlygis, skirtas tik daliai dėl sutartos paslaugos teikimo patirtų išlaidų atlyginti. Todėl pagrindinėje byloje vertinant vaistinio preparato gamybos ir tiekimo sutarties atlygintinumą reikia atsižvelgti į mainais šio preparato tiekėjui 700 000 eurų subsidijos forma Veneto regiono sumokėtą atlygį. Tai reiškia, kad tokia sutartis, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią ūkio subjektas įsipareigoja pagaminti ir tiekti produktą skirtingoms administracinėms įstaigoms mainais už tikslinį finansavimą, skirtą šiam tikslui pasiekti, patenka į „atlygintinės“ sutarties sąvoką, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/18¹ 1 straipsnio 2 dalies a punktą, net jeigu ta subsidija arba tiekimo išlaidos, kurias

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

minėtų administracinių įstaigų gali būti prašoma apmokėti, padengia ne visas minėto produkto gamybos ir platinimo išlaidas.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206889&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2438242>

**Teisingumo Teismo 2018 m. rugsėjo 20 d. prejudicinis sprendimas byloje
Montte SL prieš Musikene**

C-546/16

<...> „nedraudžiama nacionalinės teisės akto nuostata, kurioje perkančiosioms organizacijoms leidžiama viešojo pirkimo pagal atviro konkurso procedūrą specifikacijoje nustatyti minimalius reikalavimus, kuriuos turi tenkinti techninė pateiktų pasiūlymų dalis, ir, jeigu tie pasiūlymai nesurenka iš anksto nustatyto minimalaus balų skaičiaus, tų pasiūlymų toliau nevertinti pagal techninius kriterijus ir kainą“ <...>

Bylos esmė:

2016 m. liepos mėn. Perkančioji organizacija pradėjo atvirą konkursą, siekdamas sudaryti viešojo pirkimo sutartį dėl „baldų ir ženklavimo reikmenų, specialių muzikos mokymo įstaigos baldų, muzikos instrumentų, elektroakustikos įrangos, įrašymo ir vaizdo bei garso įrangos, kompiuterinės ir reprografijos įrangos tiekimo“. Sąlygose nurodomas minimalus balų skaičius, kurį būtina surinkti, kad būtų galima toliau dalyvauti atrankoje: konkurso dalyviams nesurinkus 35 balų už techninę pasiūlymo dalį, jų pasiūlymo ekonominė dalis nebevertinama.

Pastabos:

¹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Nors Direktyvos 2014/24¹ 27 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad atvirų konkursų atveju pasiūlymą pagal kvietimą dalyvauti konkurse gali teikti bet kuris suinteresuotasis ekonominės veiklos vykdytojas, ši direktyva leidžia perkančiosioms organizacijoms tokios procedūros atveju nustatyti minimalius reikalavimus, taikomus vertinant techninę pasiūlymo dalį. Be to, šios direktyvos 90 konstatuojamojoje dalyje priminta, kad perkančiosios organizacijos gali techninėse specifikacijose arba sutarties vykdymo sąlygose nustatyti atitinkamus kokybės standartus, o tos pačios direktyvos 92 konstatuojamojoje dalyje patikslinta, kad šia direktyva siekiama skatinti perkančiąsias organizacijas pasirinkti tokius sutarties sudarymo kriterijus, kurie sudarytų joms galimybes pirkti aukštos kokybės darbus, prekes ir paslaugas, kuo geriau atitinkančius jų poreikius.

Taigi perkančiosios organizacijos, atsižvelgdamos į savo poreikius, gali laisvai nustatyti, be kita ko, kokius reikalavimus turi atitikti pateikiamų pasiūlymų techninė dalis, atsižvelgiant į atitinkamo pirkimo objektą, ir įtvirtinti minimalią ribą, kurią turi atitikti tų pasiūlymų techninė dalis. Šiuo tikslu, pagal Direktyvos 2014/24 67 straipsnį nedraudžiama etape, kol sprendžiama su kuo sudaryti sutartį, visų pirma atmesti pateiktus pasiūlymus, kurie nesurenka iš anksto nustatyto minimalaus balų skaičiaus, įvertinus jų techninę dalį. Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad pasiūlymas, kuris nesurenka tokio minimalaus balų skaičiaus, iš esmės neatitinka perkančiosios organizacijos poreikių ir į jį neturi būti atsižvelgiama aiškinantis, kuris pasiūlymas ekonomiškai naudingiausias. Taigi tokiu atveju perkančioji organizacija neprivalo nustatyti, ar tokio pasiūlymo kaina yra mažesnė, palyginti su neatmestų pasiūlymų, kurie tą minimalų balų skaičių už techninę dalį surinko, kaina. Šiomis aplinkybėmis dar reikia pažymėti, kad jei sprendimas sudaryti sutartį priimamas po techninės dalies įvertinimo, perkančioji organizacija neišvengiamai turės atsižvelgti į pasiūlymų, kurie įvertinus jų techninę dalį surinko reikalaujamą minimalų balų skaičių, kainą.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=205936&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1009047>

paslaugų pirkimo sutarčių
sudarymo tvarkos
derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2018 m. liepos 12 d. prejudicinis sprendimas byloje
VARsrl, Azienda Trasporti Milanesi SpA (ATM) prieš Iveco Orecchia SpA

C-14/17

<...> „kai pirkimo dokumentuose nurodytose techninėse specifikacijose daroma nuoroda į konkretų prekių ženklą, konkrečią kilmę ar gamybą, perkantysis subjektas turi reikalauti, kad dar pasiūlyme dalyvis pateiktų siūlomų produktų lygiavertiškumo šiose techninėse specifikacijose apibrėžtiems produktams įrodymą“ <...>

Pastabos:

Bylos esmė:

Skelbime apie pirkimą, paskelbtame *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* 2015 m. vasario 25 d., ATM pradėjo atvirą konkursą dėl „IVECO autobusų ir troleibusų originalių ir (arba) gamintojų sumontuotų ir (arba) lygiaverčių atsarginių dalių tiekimo“ sutarties sudarymo. Atsarginės dalys, kurios turėjo būti tiekiamos, buvo išvardytos ATM sudarytame sąraše. Tame sąraše aiškiai nurodomos konkretaus prekių ženklo (FIAT/IVECO) dalys. Įvairių atsarginių dalių, kurios turėjo būti nurodytos pasiūlyme, skaičius buvo maždaug 2 200. Kiek tai susiję su pasiūlymų teikimo tvarka, pirkimo dokumentuose buvo numatyta, kad dalyvis prie kiekvieno kaip siūlomo IVECO atsarginei daliai „lygiaverčio“ produkto nurodo santrumpą „EQ“. Specifikacijose taip pat buvo nurodyta, kad sutarties sudarymo atveju ATM leis tiekti lygiavertes dalis tik jeigu šių dalių tipas buvo patvirtintas arba dėl jų išduotas lygiavertiškumo siūlojamiems originaliems produktams sertifikatas.

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Direktyvos 2004/17¹ 34 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad techninėse specifikacijose negali būti nurodytas konkretus modelis ar šaltinis, konkretus procesas ar prekės ženklas, patentas, tipas ar konkreti kilmė arba gamyba, ir dėl to tam tikroms įmonėms ar tam tikriems produktams būtų sudarytos palankesnės sąlygos arba jie būtų atmesti, nebent tai pateisina sutarties dalykas. Tokia nuoroda yra leistina tik išimties tvarka, kai neįmanoma tiksliai ir suprantamai aprašyti sutarties dalyko pagal 3 ir 4 dalis; tokia nuoroda pateikiama pridėdant žodžius „arba lygiavertis“. Kai perkantysis subjektas pasinaudoja minėtos nuostatos jam suteikta galimybe, jis privalo reikalauti, kad dalyvis, norintis pasinaudoti teise siūlyti produktus, lygiaverčius tiems, kurie apibrėžti darant nuorodą į konkretų prekių ženklą, konkrečią kilmę ar gamybą, dar savo pasiūlyme pateiktų atitinkamų produktų lygiavertiškumo įrodymą.

Direktyvos 2004/17 51 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad perkantieji subjektai patikrina, ar atrinktų konkurso dalyvių pateikti pasiūlymai atitinka jiems taikytinas taisykles ir reikalavimus. Be to, iš šios direktyvos 49 straipsnio 2 dalies antros įtraukos ir 42 konstatuojamosios dalies matyti, kad perkantieji subjektai turėtų galėti pagrįsti bet kurį sprendimą dėl lygiavertiškumo nebuvimo. Tokį patikrinimą ir prireikus priimti sprendimą dėl lygiavertiškumo nebuvimo galima tik atplėšus vokus su pasiūlymais, perkančiajam subjektui atliekant jų vertinimą, ir šiam subjektui būtina turėti įrodymų, kuriais remdamasis jis galėtų įvertinti, ar ir kiek pateikti pasiūlymai atitinka techninėse specifikacijose nurodytus reikalavimus, antraip gali būti pažeistas vienodo požiūrio principas ir padarytas pažeidimas vykdant viešojo pirkimo procedūrą. Dėl priemonių, kuriomis konkurso dalyviai gali įrodyti jų siūlomų sprendinių lygiavertiškumą, pažymėtina, kad Direktyvos 2004/17 34 straipsnio 4 ir 5 dalių nuostatos taip pat taikomos toms procedūroms, per kurias pasirinktas konkretus to straipsnio 8 dalyje numatytas techninių specifikacijų formulavimo būdas, o tai reiškia, kad gali būti naudojamos bet kokios tinkamos priemonės.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203965&pageIndex=0&doclang=LT&m ode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1120111>

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

**Teisingumo Teismo 2018 m. gegužės 17 d. prejudicinis sprendimas byloje
Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras, UAB „Ecoservice projektai“ dalyvaujant UAB „VSA Vilnius“, UAB „Švarinta“,
UAB „Specialusis autotransportas“, UAB „Ecoservice“**

C-531/16

<...> „nesant aiškios teisės normos arba specialios sąlygos viešojo pirkimo skelbime ar konkurso sąlygose, atskirus pasiūlymus per tą pačią procedūrą pateikę tarpusavyje susiję konkurso dalyviai neprivalo perkančiajai organizacijai savo iniciatyva pranešti apie savo ryšius“ <...>

Bylos esmė:

2015 m. liepos 9 d. Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras paskelbė apie Šiaulių miesto savivaldybės komunalinių atliekų surinkimo ir jų transportavimo į apdorojimo vietą paslaugų pirkimo konkursą. Pasiūlymus pateikė keturi dalyviai, t. y. UAB „Specializuotas transportas“ (toliau – tiekėja B), UAB „Ekonovus“, UAB „Specialus transportas“ (toliau – tiekėja A) ir ūkio subjektų grupė, kurią sudarė UAB „VSA Vilnius“ ir UAB „Švarinta“. Tiekėjos A ir B yra UAB „Ecoservice“, kuri turi atitinkamai 100 % ir 98,12 % jų akcijų, patronuojamosios bendrovės. Tiekėjų A ir B valdymo organus sudaro tie patys fiziniai asmenys. Kartu su savo pasiūlymu tiekėja B pateikė deklaraciją, joje nurodė, kad konkurse dalyvauja savarankiškai ir nepriklausomai nuo kitų ūkio subjektų, kurie galėtų būti su ja susiję, ir prašė, kad perkančioji organizacija visus kitus ūkio subjektus vertintų kaip konkurentus. Be to, ji nurodė įsipareigojanti paprašyta pateikti su ja susijusių ūkio subjektų sąrašą. VSA Vilnius, kuri pasiūlymų eilėje nurodyta iš karto po tiekėjos B, pateikė perkančiajai organizacijai pretenziją, joje nurodė, kad buvo netinkamai įvertinti dalyvių pasiūlymai ir pažeisti vienodo požiūrio ir skaidrumo principai. Ji manė, kad tiekėjos A ir B veikė

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

kaip asocijuotųjų įmonių grupė, jų pasiūlymai buvo alternatyvūs ir, kadangi pranešime apie viešąjį pirkimą numatytas draudimas teikti alternatyvius pasiūlymus, jų pasiūlymus perkančioji organizacija turėjo atmesti.

Teisingumo Teismas nurodė, jog šiuo klausimu visų pirma reikia priminti, kad Sąjungos teisėje, konkrečiai Direktyvoje 2004/18¹, nenumatyta bendro draudimo susijusioms įmonėms pateikti pasiūlymus vykstant viešojo pirkimo procedūrai. Be to, iš jurisprudencijos matyti, kad, atsižvelgiant į Sąjungos interesą užtikrinti, kad konkurso procedūroje dalyvautų kuo daugiau dalyvių, su veiksmingu Sąjungos teisės taikymu būtų nesuderinama, jeigu tarpusavyje susijusioms įmonėms sistemingai būtų neleidžiama dalyvauti toje pačioje viešojo pirkimo procedūroje. Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad įmonių grupės gali būti įgijusios įvairias formas ir turėti įvairius tikslus ir nebūtinai kontroliuojamosios įmonės neturi jokios autonomijos savo prekybos politikos ir ekonominės veiklos srityje, įskaitant dalyvavimą viešojo pirkimo procedūroje. Be to, tos pačios grupės įmonių santykius gali reglamentuoti specialios nuostatos, pavyzdžiui sutartinio pobūdžio, galinčios užtikrinti tiek nepriklausomumą, tiek konfidencialumą rengiant pasiūlymus, kuriuos tuo pačiu metu pateiks nagrinėjamos įmonės per tą pačią konkurso procedūrą. Konkurso dalyvių įpareigojimas savo iniciatyva deklaruoti jų ryšius su kitais dalyviais, nors tokia pareiga nenumatyta nei taikytinoje nacionalinėje teisėje, nei viešojo pirkimo skelbime apie konkursą ar konkurso sąlygose, nebūtų aiškiai nustatyta sąlyga, kaip tai suprantama pagal ankstesniame punkte nurodytą jurisprudenciją. Tokiu atveju dalyviams būtų sunku nustatyti tikslią tokios pareigos apimtį, juo labiau kad, atsižvelgiant į patį sutarties sudarymo procedūros pobūdį, ne visada galima žinoti visų tos pačios procedūros dalyvių tapatybę, kol nesibaigė terminas pasiūlymams pateikti. Direktyvos 2004/18 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad, nesant aiškios teisės normos arba specialios sąlygos viešojo pirkimo skelbime ar konkurso sąlygose, atskirus pasiūlymus per tą pačią procedūrą pateikę tarpusavyje susiję konkurso dalyviai neprivalo perkančiajai organizacijai savo iniciatyva pranešti apie savo ryšius.

Dėl reikalaujamo įrodymų lygio siekiant įrodyti, kad pateikti pasiūlymai, kurie nėra nei savarankiški, nei nepriklausomi, pažymėtina, jog pagal veiksmingumo principą reikalaujama, kad Sąjungos viešojo pirkimo sutarčių sudarymo taisyklių pažeidimą būtų galima įrodyti remiantis ne tik tiesioginiais, bet ir netiesioginiais įrodymais, su sąlyga, kad jie yra objektyvūs ir nuoseklūs, o susiję konkurso dalyviai gali

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

pateikti priešingų įrodymų. Konstatavimo, jog ryšiai tarp konkurso dalyvių turėjo įtakos jų pasiūlymų, pateiktų dėl tos pačios procedūros, turiniui, iš principo pakanka tam, kad į šiuos pasiūlymus perkančioji organizacija negalėtų atsižvelgti, nes jie turi būti pateikti visiškai savarankiškai ir nepriklausomai, jei parengti susijusių dalyvių. Vis dėlto vien konstatavimo, kad tarp atitinkamų įmonių yra kontrolės santykiai dėl nuosavybės teisių ar balsavimo teisių skaičiaus, kuriuo galima pasinaudoti visuotiniuose akcininkų susirinkimuose, nepakanka, kad perkančiosios organizacijos galėtų automatiškai per viešojo pirkimo procedūrą atmesti šiuos pasiūlymus, nepatikrinusios, ar tokie santykiai turėjo konkrečią įtaką šių pasiūlymų nepriklausomumui.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=202044&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=528955>

**Teisingumo Teismo 2018 m. balandžio 19 d. prejudicinis sprendimas byloje
Conorzio Italian Management, Catania Multiservizi SpA prieš Rete Ferroviaria Italiana SpA**

C-152/17

<...> „nedraudžiama nacionalinės teisės norma pagal kurią nenumatoma periodinės kainų peržiūros“ <...>

Bylos esmė:

Pastabos:

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

RFI nusprendė sudaryti sutartį dėl patalpų ir kitų viešų erdvių valymo, apdailos priežiūros paslaugų, taip pat papildomų paslaugų visoje *Direzione Compartimentale Movimento de Cagliari* (Kaljario regioninis eismo direktoratas, Italija) priskiriamoje teritorijoje išsidėsčiusiose stotyse, įrenginiuose, biuruose ir dirbtuvėse teikimo su apeliančiais pagrindinėje byloje. Sutarties vykdymo laikotarpiu apeliančės pagrindinėje byloje paprašė RFI peržiūrėti anksčiau sutartą kainą tam, kad būtų atsižvelgta į išaugusias sutartines sąnaudas, kuriuos lėmė padidėjusios personalo išlaidos. 2012 m. vasario 22 d. sprendimu RFI atmetė šį prašymą.

Teisingumo Teismas nurodė, kad iš jokios šios direktyvos nuostatos nematyti, kad ji turi būti aiškinama taip, jog ji draudžia tokias nacionalinės teisės normas, kuriose nenumatyta periodinės kainų peržiūros po sutarčių šia direktyva reglamentuojamuose sektoriuose sudarymo, nes joje valstybėms narėms nenumatyta jokios konkrečios pareigos numatyti nuostatas, kuriomis būtų reikalaujama, kad perkantysis subjektas sutiktų kontrahento naudai padidinti kainą po sutarties sudarymo. Be to, tokių teisės normų nedraudžia ir bendrieji principai, kuriais grindžiama Direktyva 2004/17¹, ypač šios direktyvos 10 straipsnyje įtvirtintas vienodo požiūrio principas ir iš jo kylanti skaidrumo pareiga. Priešingai, negalima atmesti tikimybės, kad kainos peržiūra po sutarties sudarymo gali pažeisti šį principą ir šią pareigą.

Nei Direktyva 2004/17, nei bendraisiais principais, kuriais ji grindžiama, valstybėms narėms nenumatyta jokios konkrečios pareigos numatyti nuostatas, kuriomis būtų reikalaujama, kad perkantysis subjektas sutiktų kontrahento naudai padidinti kainą po sutarties sudarymo.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=201263&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=358850>

2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2018 m. kovo 1 d. prejudicinis sprendimas byloje
Maria Tirkkonen prieš Suomijos Vyriausybę

C-9/17

<...> „ūkių konsultavimo sistema pagal kurią viešojo įstaiga atrinka visus ūkio subjektus, atitikusius kvietime dalyvauti konkurse nustatytus tinkamumo reikalavimus ir išlaikiusius minėtame kvietime dalyvauti konkurse nurodytą egzaminą, nėra viešojo pirkimo sutartis pagal šią direktyvą, net jeigu per nustatytą šios sistemos galiojimo laikotarpį negali būti priimami nauji ūkio subjektai“ <...>

Bylos esmė:

Suomijos Respublika yra parengusi 2014–2020 m. žemyninės Suomijos kaimo plėtros programą, dėl kurios agentūra 2014 m. rugsėjo 16 d. paskelbė viešųjų pirkimų konkursą dėl konsultavimo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo pagal ūkių konsultavimo sistemą *Neuvo 2020* 2015 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui. Konsultavimo paslaugos teikiamos ūkininkams ir kitiems žemės valdytojams, kurie yra sudarę aplinkos apsaugos susitarimą dėl aplinkos kompensacinių išmokų. Šią sąlygą atitinkantys ūkininkai, norintys gauti konsultacijas, savo nuožiūra gali kreiptis į pasirinktą konsultantą, esantį ūkių konsultavimo sistemos *Neuvo 2020* nariu. Siekdama atrinkti ūkio konsultavimo paslaugos teikėjus ir įvykdyti reikalavimus agentūra nustatė kandidatams, pageidaujantiems būti atrinktiems pagal šią programą, reikalavimą įrodyti, kad jie yra kvalifikuoti, nuolat dalyvauja mokymuose ir yra patyrę sričių, kuriose pageidauja konsultuoti, konsultantai. M. Tirkkonen nebuvo įtraukta į ginčijamame sprendime sąlyginai patvirtintų konsultantų sąrašą, nes neužpildė kvietimo dalyvauti konkurse formos „Pasiūlymo formos reikalavimų ir konkurso sąlygų vykdymas“ 7 punkto, kuriame paslaugos teikėjas, pažymėdamas langelį

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

„taip“ arba „ne“, turi nurodyti, ar sutinka su preliminariojo susitarimo projekto, pridėto prie kvietimo dalyvauti konkurse, sąlygomis.

Agentūra siekia sudaryti didelį konsultantų, turinčių įvykdyti tam tikras sąlygas, rezervą. Kadangi agentūra atrenka visus kandidatus, kurie atitinka šiuos reikalavimus, aišku, kad ji neatlieka jokios priimtinių pasiūlymų atrankos, o tik tikrina atitiktį kokybiniais kriterijams. Tai, kad prieiga prie pagrindinėje byloje nagrinėjamos ūkių konsultavimo sistemos galima tik pradiniu laikotarpiu, kuris baigiasi surengus egzaminą arba vėliausiai – paskelbus galutinį sprendimą dėl sutarties skyrimo, ir todėl tai, kad konsultantas, kaip antai M. Tirkkonen, nebegali prisijungti prie minėtos ūkių konsultavimo sistemos, šio vertinimo niekaip nekeičia.

Teisingumo Teismas nurodė, jog nustatyti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo ir kurie susiję iš esmės su konkurso dalyvių tinkamumo įvykdyti nagrinėjamą sutartį vertinimu, negali būti laikomi „sutarties sudarymo kriterijais“. Kriterijai, iš esmės susiję su patirtimi, kvalifikacija ir priemonėmis, užtikrinančiomis tinkamą nagrinėjamos sutarties įvykdymą, laikomi kriterijais, orientuotais į konkurso dalyvių tinkamumą įvykdyti šią sutartį, o ne „sutarties sudarymo kriterijais“, net jeigu perkančioji organizacija juos kvalifikavo kaip tokius. Ūkių konsultavimo sistema, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią viešojo įstaiga atrenka visus ūkio subjektus, atitikusius kvietime dalyvauti konkurse nustatytus tinkamumo reikalavimus ir išlaikiusius minėtame kvietime dalyvauti konkurse nurodytą egzaminą, nėra viešojo pirkimo sutartis pagal šią direktyvą, net jeigu per nustatytą šios sistemos galiojimo laikotarpį negali būti priimami nauji ūkio subjektai.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=199808&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=827198>

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

**Teisingumo Teismo 2018 m. vasario 28 d. prejudicinis sprendimas byloje
MA.T.I. SUD SpA prieš Cestostazioni SpA
Duemme SGR SpA prieš Associazione Cassa Nazionale di Previdenza e Assistenza in favore dei Ragionieri e Periti
Coomerciali (CNPR)**

C-523/16 ir 536/16

<...>„nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, numatančios pateiktinų dokumentų trūkumų šalinimo mechanizmą, kurį taikydama perkančioji organizacija per viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrą gali pasiūlyti bet kuriam dalyviui, kurio pasiūlyme yra esminių trūkumų, kaip jie suprantami pagal tas normas, jį ištaisyti ir sumokėti už tai baudą, jeigu tos baudos dydis atitinka proporcingumo principą, o tai turi nustatyti prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas“

<...>

Bylos esmė:

2016 m. kovo 16 d. viešojo pirkimo komisija nustatė, kad reikalaujamoje deklaracijoje nebuvo atstovo parašo. Todėl perkančioji organizacija paprašė ištaisyti šį trūkumą per septynias dienas, pažymėjusi, kad, to nepadarius, susivienijimas bus pašalintas iš konkurso, ir, antra, nurodė sumokėti 35 000 eurų baudą.

Kitoje byloje buvo nagrinėjama situacija, kuomet dalyvis nepateikė oficialių deklaracijų, patvirtinančių, kad jos pirmininko pavaduotojas ir generalinis direktorius nebuvo teisti. Todėl, perkančioji organizacija pasiūlė pateikti trūkstamas deklaracijas ir sumokėti atitinkamą baudą, t. y. 50 000 eurų.

Teisingumo Teismas nurodė, jog valstybės narės gali nuspręsti pasiūlymo ištaisymo galimybę sieti su bauda, kaip nagrinėjamu atveju. Iš esmės nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, numatančios pateiktinų dokumentų trūkumų šalinimo mechanizmą, kurį taikydama perkančioji organizacija per viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrą gali pasiūlyti bet kuriam dalyviui, kurio pasiūlyme yra esminių trūkumų, kaip jie suprantami pagal tas normas, jį ištaisyti ir sumokėti už tai baudą, jeigu tos baudos dydis

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

atitinka proporcingumo principą, o tai turi nustatyti prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Vis dėlto šios nuostatos ir principai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės normos, numatančios pateiktinų dokumentų trūkumų šalinimo mechanizmą, kurį taikydama perkančioji organizacija gali reikalauti dalyvio sumokėti baudą už tai, kad jis galėtų pateikti trūkstamą dokumentą, dėl kurio nepateikimo, kaip tai aiškiai numatyta pirkimo dokumentuose, jis turėtų būti šalinamas iš konkurso, arba, kad galėtų ištaisyti savo pasiūlymo trūkumus, kuriuos ištaisius ar padarius pakeitimus, tas pasiūlymas prilygtų naujo pasiūlymo pateikimui.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionId=9ea7d2dc30dd472ebfa619b9424693e78e9be8d721fa.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxyNb3j0?text=&docid=199775&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=822816>

**Teisingumo Teismo 2018 m. vasario 8 d. prejudicinis sprendimas byloje
Lloyd's of London prieš Agenzia Regionale per la Protezione dell'Ambiente della Calabria**

C-144/17

<...>,neleidžiama pašalinti dviejų toje pačioje viešojo pirkimo procedūroje dalyvaujančių *Lloyd's* priklausančių sindikatų, motyvuojant vien tuo, kad jų pasiūlymus pasirašė šioje valstybėje narėje *Lloyd's* atstovauti paskirtas generalinis atstovas, tačiau leidžiama juos pašalinti, jeigu, remiantis neginčijamais įrodymais, paaiškėja, kad jų pasiūlymai parengti ne savarankiškai“ <...>

Bylos esmė:

Pastabos:

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

2015 m. rugpjūčio 13 d. *Arpacal* pradėjo atvirą viešojo draudimo paslaugų pirkimo konkursą siekdama apdrausti šios agentūros civilinę atsakomybę tretiesiems asmenims ir darbuotojams 2016–2018 m. laikotarpiu. Tame konkurse, be kita ko, dalyvavo du *Lloyd's* priklausantys sindikatai – *Arch* ir *Tokio Marine Kiln*. Jų abiejų pasiūlymus pasirašė *Lloyd's* generalinio atstovo Italijai specialusis patikėtinis. 2016 m. gruodžio 14 d. priimtais sprendimais *Arpacal* pašalino šiuos du sindikatus iš konkurso motyvuodama tuo, kad jų pasiūlymai objektyviai priskirtini tam pačiam sprendimus priimančiam centriniam organui, nes techninius ir ekonominius pasiūlymus pateikė, parengė ir pasirašė vienas ir tas pats asmuo, t. y. *Lloyd's* generalinio atstovo Italijai specialusis patikėtinis.

Teisingumo Teismas nurodė, jog pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją automatiškas kandidatų ar dalyvių, kuriuos sieja kontrolės ryšys su kitais kandidatais ar dalyviais arba kurie su jais kitaip susiję, pašalinimas viršija tai, kas būtina, kad būtų užkirstas kelias susitarimams ir atitinkamai užtikrintas vienodo požiūrio taikymas ir skaidrumo pareigos laikymasis. Iš tiesų toks automatiškas pašalinimas reiškia nenuginčijamą prielaidą, kad atitinkami įmonių, kurių viena kontroliuoja kitą arba kurios yra susijusios, pasiūlymai yra tarpusavyje susiję. Dėl tokios prielaidos iš šių kandidatų ar dalyvių atimama galimybė įrodyti pasiūlymų nepriklausomumą, todėl ji neatitinka Sąjungos intereso užtikrinti, kad konkurse dalyvautų kuo daugiau dalyvių. Šiuo klausimu reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad įmonių grupės gali būti įgijusios įvairias formas ir turėti skirtingus tikslus, o tai nebūtinai reiškia, kad kontroliuojamos įmonės neturi jokios autonomijos įgyvendindamos savo prekybos politiką ir vykdydamos savo ekonominę veiklą, be kita ko, kai dalyvauja ir viešojo pirkimo procedūrose. Iš tikrųjų pačios grupės įmonių santykius gali reglamentuoti specialios nuostatos, galinčios užtikrinti tiek nepriklausomumą, tiek konfidencialumą rengiant pasiūlymus, kuriuos tuo pačiu metu pateiks nagrinėjamos įmonės toje pačioje konkurso procedūroje. Taigi tam, kad būtų paisoma proporcingumo principo, perkančioji organizacija turi būti įpareigota išnagrinėti ir įvertinti faktines aplinkybes, kad nustatytų, ar tarp dviejų subjektų egzistuojantis ryšys šiuo atveju turėjo konkrečią įtaką atitinkamam toje pačioje viešojo

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

pirkimo procedūroje pateiktų pasiūlymų turiniui, nes tokios įtakos, kad ir kokia būtų jos forma, konstatavimo pakanka, kad minėtos įmonės galėtų būti pašalintos iš atitinkamos procedūros.

Vien tai, jog pasiūlymus, kaip antai nagrinėjamus pagrindinėje byloje, pasirašė tas pats asmuo, t. y. Lloyd's generalinio atstovo Italijai specialusis patikėtinis, negali pateisinti jų automatiško pašalinimo iš nagrinėjamos viešojo pirkimo procedūros.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=199201&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=368103>

**Teisingumo Teismo 2017 m. gruodžio 20 d. prejudicinis sprendimas byloje
Impresa di Costruzioni Ing. E. Mantovani SpA, Guerrato Spa prieš Provincia autonoma di Bolzano, Agenzia per i
procedimenti e la vigilanza in materia di contratti pubblici di lavori servizi e forniture (ACP), Autorità nazionale
anticorruzione (ANAC)**

C-178/16

Bylos esmė:

2013 m. gruodžio 16 d. *Mantovani* pateikė paraišką dalyvauti konkurse kaip savarankiškas subjektas ir kaip turimos sudaryti laikinos įmonių asociacijos atstovė. Ši bendrovė pateikė dvi deklaracijas, dėl teistumo. 2013 m. gruodžio 4 d. ji nurodė, kad M. B. valdybos pirmininko, generalinio direktoriaus ir

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

teisės atstovo pareigas nustojo eiti 2013 m. kovo 6 d. ir kad dėl jo nebuvo priimta jokie galutinio apkaltinamojo teismo nuosprendžio. 2013 m. gruodžio 16 d. deklaracijoje ji pakartojo tą patį. perkančiajai organizacijai pavyko gauti M. B. teistumo pažymą, iš kurios matyti, kad apkaltinamasis teismo nuosprendis dėl jo priimtas 2013 m. gruodžio 5 d., o įsiteisėjo 2014 m. kovo 29 d. Per 2014 m. gegužės 29 d. posėdį perkančioji organizacija pasiūlė *Mantovani* pateikti jai išsamesnių paaiškinimų apie šį nuosprendį. Siekdama įrodyti, jog buvo visiškai ir faktiškai atsiribojusi nuo M. B. veiksmų, *Mantovani* pridūrė, kad šis buvo iš karto atleistas iš visų pareigų *Mantovani* grupės valdyboje, bendrovės valdymo organai buvo pertvarkyti, M. B. akcijos perpirktos ir jam pareikštas ieškinys dėl atsakomybės.

Teisingumo Teismas nurodė, jog sąjungos teisėje daroma prielaida, kad juridiniai asmenys veikia tarpininkaujant jų atstovams. Jų veiksmai, kuriais nesilaikyta profesinės etikos normų, gali būti svarbus veiksnys vertinant tam tikros įmonės profesinę etiką. Visiškai leistina valstybėms narėms, naudojantis savo kompetencija, nustatyti fakultatyvių pašalinimo pagrindų taikymo sąlygas ir, vertinant visą konkurse dalyvaujančią įmonę, kaip į reikšmingą elementą atsižvelgti į galimus šios įmonės direktorių veiksmus, prieštaraujančius profesinei etikai. Be to, taikyti šio pašalinimo pagrindo netrukdo tai, kad faktinės aplinkybės, dėl kurių dalyvis gali būti pašalintas iš konkurso, susiklostė dėl direktoriaus, kuris jau nebėjo savo pareigų paraiškos dalyvauti konkurse pateikimo dieną, veiksmų. Iš tikrųjų šis pašalinimo pagrindas akivaizdžiai taikomas ūkio subjekto iki viešojo konkurso procedūros pradžios įvykdytiems neteisėtiems veiksams. Paisydamą proporcingumo principo valstybė narė turi nustatyti datą, nuo kurios tokia veikla gali pateisinti dalyvio pašalinimą. Esant tokiai situacijai, kai sprendimas dėl su profesine etika susijusio pažeidimo dar nėra galutinis, Direktyvos 2004/18¹ 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktas gali būti taikomas. Ši nuostata leidžia pašalinti konkurse dalyvaujančią įmonę, padariusią rimtą profesinį nusižengimą, kurį perkančioji organizacija įrodė bet kokiomis galimomis priemonėmis. Tuo tikslu teismo sprendimas, net jei negalutinis, gali, atsižvelgiant į jo dalyką, suteikti perkančiajai organizacijai tinkamą priemonę įrodyti rimto profesinio nusižengimo buvimą.

Teisingumo Teismas priėmė sprendimą, jog nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, kuriose perkančiajai organizacijai leidžiama:

direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

- taikant jos nustatytas sąlygas atsižvelgti į dar negalutinį apkaltinamąjį nuosprendį, paskelbtą konkurse dalyvaujančios įmonės direktoriui dėl su šios įmonės profesine etika susijusio pažeidimo, jei tas direktorius nustojo eiti savo pareigas vienų metų laikotarpiu iki skelbimo apie viešojo pirkimo procedūrą paskelbimo, ir
- pašalinti šią įmonę iš atitinkamos viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros, motyvuojant tuo, kad nepranešusi apie šį dar negalutinį apkaltinamąjį nuosprendį ji visiškai ir tikrai neatsiribojo nuo to direktoriaus veiksmų.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=198054&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=879607>

**Teisingumo Teismo 2017 m. spalio 5 d. prejudicinis sprendimas byloje
UAB „LitSpecMet“ prieš UAB „Vilniaus lokomotyvų remonto depas“**

C-567/15

<...>, Direktyvos 2004/18¹ 1 straipsnio 9 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad bendrovė, kuri, pirma, visa priklauso perkančiajai organizacijai, vykdančiai viešojo intereso poreikiams tenkinti skirtą veiklą, ir, antra, sudaro tiek sandorius su šia perkančiąja organizacija, tiek sandorius konkurencinėje rinkoje, turi būti kvalifikuojama kaip „įstaiga, kurios veiklą reglamentuoja viešoji teisė“ <...>

Bylos esmė:

Pastabos:

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

VLRD yra komercinė bendrovė, įsteigta 2003 m. reorganizavus AB „Lietuvos geležinkeliai“ (toliau – bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“); jos veiklą, be kita ko, sudaro lokomotyvų, vagonų, elektrovežių ir variklinių transporto priemonių gamyba ir techninė priežiūra. VLRD yra bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“, kuri yra vienintelė VLRD akcininkė, patronuojamoji bendrovė. Klostantis faktinėms aplinkybėms bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“ buvo pagrindinė VLRD klientė: jos užsakymai sudarė apie 90 proc. VLRD apyvartos. VLRD paskelbė konkursą, kuriame dalyvavo *LitSpecMet*, tačiau VLRD nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų ir nevykdė šio konkurso kaip viešojo pirkimo. *LitSpecMet* reikalavo pripažinti negaliojančiais minėto konkurso rezultatus ir paskelbti naują konkursą, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis, nes, jos nuomone, VLRD yra perkančioji organizacija, kaip tai suprantama pagal šį įstatymą.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 9 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad bendrovė, kuri, pirma, visa priklauso perkančiajai organizacijai, vykdančiai viešojo intereso poreikiams tenkinti skirtą veiklą, ir, antra, sudaro tiek sandorius su šia perkančiąja organizacija, tiek sandorius konkurencinėje rinkoje, gali būti kvalifikuojama kaip „įstaiga, kurios veiklą reglamentuoja viešoji teisė“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, ir prireikus kokią reikšmę turi aplinkybė, jog ateityje vidaus sandorių vertė gali sudaryti mažiau nei 90 proc. visos bendrovės veiklos finansinės apyvartos arba nepagrindinę jos dalį.

Neginčijama, kad bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ veikla, apimanti viešųjų keleivinio transporto paslaugų teikimą, laikoma skirta viešojo intereso poreikiams tenkinti ir kad ši bendrovė turi būti kvalifikuojama kaip „įstaiga, kurios veiklą reglamentuoja viešoji teisė“, taigi ir kaip „perkančioji organizacija“. Pirmiausia reikia nustatyti, ar VLRD įsteigta siekiant specialaus tikslo tenkinti viešojo intereso poreikius ir ar jos veikla tuos poreikius tikrai tenkina, o tada prireikus išnagrinėti, ar tokie poreikiai yra nepramoninio ir nekomercinio pobūdžio (šiuo klausimu žr. 2003 m. gegužės 22 d. Sprendimo *Korhonen ir kt.*, C-18/01, EU:C:2003:300, 40 punktą).

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

VLRD tiekia prekes ir teikia paslaugas, „skirt[a]s [patronuojančiosios bendrovės] keleivių ir krovinių pervežimo veiklai užtikrinti“. VLRD įsteigta restruktūrizavus bendrovę „Lietuvos geležinkeliai“ ir kad „tiek [VLRD] įsteigimas, tiek jo[s] veikla ir toliau skirta jos steigėjos poreikiams, kurie susiję su viešojo intereso <...> užtikrinimu, tenkin[ti]“. Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagrindinėje byloje VLRD veikla, būtent lokomotyvų ir vagonų gamyba ir remontas, šių prekių tiekimas ir šių paslaugų teikimas bendrovei „Lietuvos geležinkeliai“, yra būtina tam, kad ši galėtų vykdyti savo veiklą, skirtą viešojo intereso poreikiams tenkinti. Taigi tai, kad VLRD vykdo ne tik viešojo intereso poreikiams tenkinti skirtą veiklą, sudarydama vidaus sandorius su bendrove „Lietuvos geležinkeliai“, tam, kad ši galėtų vykdyti transporto veiklą, bet ir kitą veiklą, siekdama pelno, šiuo atžvilgiu reikšmės neturi.

Vertinant, ar subjektą apima sąvoka „įstaiga, kurios veiklą reglamentuoja viešoji teisė“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 9 dalies antros pastraipos a punktą, taip pat būtina, kad jis tenkintų viešojo intereso poreikius, kurie yra nepramoninio ir nekomercinio pobūdžio. Šiuo klausimu pažymėtina, kad vertinant šį pobūdį būtina atsižvelgti į visas svarbias teises ir faktines aplinkybes, pavyzdžiui, aptariamo subjekto įsteigimo aplinkybes ir sąlygas, kuriomis jis vykdo savo veiklą, skirtą viešojo intereso poreikiams tenkinti, įskaitant, be kita ko, konkurencijos rinkoje nebuvimą, tai, kad tikslas nėra pelno siekimas, kad neprisiimama su šia veikla susijusi rizika, ir galimą nagrinėjamos veiklos valstybinį finansavimą.

Teisingumo Teismas išaiškino, kad Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 9 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad bendrovė, kuri, pirma, visa priklauso perkančiajai organizacijai, vykdančiai viešojo intereso poreikiams tenkinti skirtą veiklą, ir, antra, sudaro tiek sandorius su šia perkančiąja organizacija, tiek sandorius konkurencinėje rinkoje, turi būti kvalifikuojama kaip „įstaiga, kurios veiklą reglamentuoja viešoji teisė“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, jeigu šios bendrovės veikla yra būtina tam, kad minėta perkančioji organizacija galėtų vykdyti savo veiklą, ir jeigu, tenkindama viešojo intereso poreikius, ši bendrovė vadovaujasi ne ekonominiais, o kitais kriterijais, o tai patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Šiuo klausimu neturi reikšmės aplinkybė, jog ateityje vidaus sandorių vertė gali sudaryti mažiau nei 90 proc. visos bendrovės veiklos finansinės apyvartos arba nepagrindinę jos dalį.

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=195241&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=525489>

**Teisingumo Teismo 2017 m. rugsėjo 14 d. prejudicinis sprendimas byloje
Casertana Costruzioni Srl prieš Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti – Provveditorato Interregionale per le
opere pubbliche della Campania e del Molise,
Agenzia Regionale Campana per la Difesa del Suolo – A.R.Ca.Di.S.**

C-223/16

<...>, Direktyvos 2004/18¹ 47 straipsnio 2 dalis ir 48 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinamos kaip nedraudžiančios nacionalinės teisės nuostatų, pagal kurias viešojo pirkimo procedūroje dalyvaujančiam ūkio subjektui nesuteikiama galimybė pagalbinės įmonės, kuri jam pateikus pasiūlymą prarado reikalaujamą kvalifikaciją, pakeisti kita ir dėl to jis iš tos procedūros automatiškai pašalinamas “ <...>

Bylos esmė:

Pastabos:

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo pateiktas nagrinėjant *Casertana Costruzioni Srl* / (toliau – *Casertana*) ginčą su *Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti – Provveditorato Interregionale per le opere pubbliche della Campania e del Molise* (Infrastruktūros ir transporto ministerijos Tarpregioninė Kampanijos ir Molizės darbų pagal viešųjų pirkimų sutartis tarnyba) ir *Agenzia Regionale Campana per la Difesa del Suolo – A.R.Ca.Di.S.* (Kampanijos regiono dirvožemio apsaugos įstaiga) dėl viešojo pirkimo konkurso dėl vykdomojo projektavimo, saugos koordinavimo projektavimo etape ir dėl su projektu „La Bandiera Blu“ Domicijos pakrantėje susijusių darbų vykdymo.

Konkurso dokumentuose buvo nurodyta, jog, norint dalyvauti konkurse, reikia turėti *Società Organismo di Attestazione* (Įmonių atestavimo bendrovė, toliau – SOA) išduotą sertifikatą, kuriuo įrodoma turima kvalifikacija teikti prie tam tikrų kategorijų priskiriamas projektavimo ir vykdymo paslaugas. *Casertana* konkurse dalyvavo kaip įsteigtos laikinosios įmonių grupės įgaliotinė ir nurodė, kad ji naudosis dviejų pagalbinių įmonių, iš kurių viena – *Consorzio Stabile GAP*, paslaugomis. Vykstant konkursui ir pasibaigus priėmimo dalyvauti konkurse etapui, minėta pagalbinė įmonė prarado savo kvalifikaciją teikti reikalaujamos kategorijos paslaugas ir dėl to galėjo teikti tik žemesnės kategorijos paslaugas. Pareiškėja pagrindinėje byloje teigia, kad dalyvis, kuris tiki, kad pagalbinė įmonė turi reikiamą kvalifikaciją, negali būti atsakingas už šios įmonės kvalifikacijos praradimą, jeigu ta kvalifikacija prarasta ne dėl jo kaltės <...> ir dėl to turėjo pripažinti dalyvio galimybę pakeisti pagalbinę įmonę kita <...>.

Nagrinėjamu atveju *Casertana* ginčija poziciją, kad ji automatiškai pašalinta iš nagrinėjamo konkurso procedūros dėl to, kad *Consorzio Stabile GAP* prarado kvalifikaciją, suteikiančią teisę teikti paslaugas, priskiriamas prie tam tikros paslaugų kategorijos klasės.

Dėl pakeitimų, susijusių su konkursą laimėjusiais subjektais, Teisingumo Teismas jau nurodė, kad sprendimas leisti pakeisti laimėjusios grupės sudėtį reiškia sprendimo sudaryti sutartį pakeitimą, kuris gali būti laikomas esminiu, jeigu, atsižvelgiant į atitinkamos pirkimo procedūros ypatumus, jis yra susijęs su viena iš esminių sąlygų, lėmusių sprendimo sudaryti sutartį priėmimą. Tokiu atveju reikėtų imtis visų nacionalinėje teisėje numatytų atitinkamų priemonių šiai neteisėtai padėčiai ištaisyti, prie jų priskirtina ir

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

galimybė surengti naują sutarties sudarymo procedūrą (2014 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Idrodinamica Spurgo Velox ir kt.*, C-161/13, EU:C:2014:307, 39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

Be to, koncesijos sutarčių srityje Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad subrangovo pakeitimas, net jei tokia galimybė numatyta sutartyje, išimtiniais atvejais gali reikšti vieno iš esminių koncesijos sutarties sąlygų pakeitimą, kai vieno, o ne kito subrangovo pasitelkimas, atsižvelgiant į atitinkamai paslaugai būdingus požymius, buvo lemiamas sutarties sudarymo veiksnys (2010 m. balandžio 13 d. Sprendimo *Wall*, C-91/08, EU:C:2010:182, 39 punktas).

Jeigu išimtinai vienai įmonių grupei, iš anksto to nenumačius, būtų suteikta galimybė pakeisti jai priklausančią trečiąją įmonę, kuri prarado kvalifikaciją ir kuriai gresia pašalinimas iš konkurso, tai būtų esminis pasiūlymo ir pačios grupės tapatybės pakeitimas. Iš tikrųjų toks pasiūlymo pakeitimas įpareigotų perkančiąją organizaciją atlikti naujus patikrinimus ir taip būtų suteiktas konkurencinis pranašumas šiai grupei, kuri gali siekti optimizuoti savo pasiūlymą, kad šis būtų geresnis, palyginti su jos konkurentų, dalyvaujančių atitinkamo viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūroje, pasiūlymais.

Teisingumo Teismas išaiškino, kad <...> direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo 47 straipsnio 2 dalis ir 48 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinamos kaip nedraudžiančios nacionalinės teisės nuostatų, pagal kurias viešojo pirkimo procedūroje dalyvaujančiam ūkio subjektui nesuteikiama galimybė pagalbinės įmonės, kuri jam pateikus pasiūlymą prarado reikalingą kvalifikaciją, pakeisti kita ir dėl to jis iš tos procedūros automatiškai pašalinamas.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d66fd0e6e1b29a4af8b99fe73164b2597a.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxyMbx90?text=&docid=194433&pageIndex=0&doclang=LT&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2738>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2017 m. liepos 13 d. prejudicinis sprendimas byloje
Malpensa Logistica Europa SpA prieš Societa Esercizi Aeroportuali SpA (SEA)

C-701/15

<...>,, Direktyvos 2004/17¹ 7 straipsnis turi būti aiškinamas kaip nedraudžiantis tokių nacionalinės teisės nuostatų, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriose nereikalaujama surengti viešo konkurso prieš suteikiant – taip pat ir laikinai – oro uosto erdves antžeminei oro uostų veiklai vykdyti, kai už tokį suteikimą oro uosto valdytojas nemoka užmokesčio“ <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimi prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant Milano Malpensos oro uostą (Italija) valdančio subjekto *Malpensa Logistica Europa SpA* ir *Società Esercizi Aeroportuali SpA* (SEA) (toliau – SEA) ginčą dėl sprendimo, priimto nesurengus viešųjų pirkimų konkurso procedūros, suteikti oro uostų erdvę antžeminėms krovinių tvarkymo paslaugoms tame oro uoste teikti.

SEA, kaip Milano Malpensos oro uostą valdantis subjektas, leido *Beta-Trans SpA* naudoti maždaug 1 000 kvadratinį metrų ploto šio oro uosto sandėlių antžeminėms paslaugoms teikti. *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Lombardijos regiono administracinis teismas, Italija) 2015 m. balandžio 18 d. pareikštu ieškiniu *Malpensa Logistica Europa*, kuri yra Milano Malpensos oro uoste teikiamų antžeminių krovinių fizinio tvarkymo paslaugoms vykdyti skirtų oro uosto erdvių koncesioninkė, pareikalavo panaikinti aktą, kuriuo buvo suteikta oro uosto erdvė, ir sustabdyti jo vykdymą. *Malpensa Logistica Europa* teigimu, šis aktas neteisėtas, nes buvo priimtas nesurengus viešojo pirkimo konkurso. Ši bendrovė konkrečiai nurodo, kad ji neturi užtekinai vietos Milano Malpensos oro uosto teritorijoje, kad galėtų vykdyti antžeminę krovinių tvarkymo veiklą. Taigi, kiek tai susiję su naujai suteiktinomis erdvėmis,

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo

² 1996 m. spalio 15 d. Tarybos

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

ji buvo atsidūrusi tokioje pačioje laukimo situacijoje kaip *Beta-Trans* ir dėl sprendimo, kuriuo SEA tiesiogiai, nerengdama konkurso, suteikė *Beta-Trans* atitinkamą erdvę, kuri iš pradžių buvo skirta naudoti kaip sandėlis, ji patyrė nuostolių.

Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/17 7 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis tokias nacionalinės teisės nuostatas, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriose nereikalaujama surengti viešo konkurso prieš suteikiant – taip pat ir laikinai – oro uosto erdves antžeminei oro uostų veiklai vykdyti. Europos Komisija nurodė, jog pagrindinėje byloje nagrinėjama sutartis, kaip ją apibūdino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, negali būti kvalifikuojama kaip „paslaugų pirkimo sutartis“, nes Milano Malpensos oro uostas neįsigijo paslaugų teikėjo už atlygį suteiktos paslaugos. Taigi, atsižvelgiant į prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo suteiktą informaciją, nematyti, kad pagrindinėje byloje ginčijamas sprendimas patenka į Direktyvos 2004/17 taikymo sritį.

Iš Direktyvos 96/67² 16 straipsnio 2 dalies matyti, kad atitinkamas valdantysis subjektas privalo laikytis šioje nuostatoje numatytų reikalavimų, kuriais remiantis antžeminėms paslaugoms teikti tinkama oro uosto erdvė įvairiems antžeminių paslaugų teikėjams ir patiems sau paslaugas teikiantiems oro uosto naudotojams, įskaitant neseniai į rinką patekusius paslaugų teikėjus, pagal atitinkamas, objektyvias, aiškias ir nediskriminacines taisykles ir kriterijus turi būti paskirstyta taip, kad anksčiau minėti paslaugų teikėjai galėtų naudotis savo teisėmis ir kad būtų užtikrinta veiksminga ir sąžininga konkurencija, tačiau neprivalo surengti viešojo pirkimo konkurso procedūros.

Teisingumo Teismas priėmė sprendimą, jog Direktyvos 2004/17 7 straipsnis turi būti aiškinamas kaip nedraudžiantis tokių nacionalinės teisės nuostatų, kuriose nereikalaujama surengti viešo konkurso prieš suteikiant – taip pat ir laikinai – oro uosto erdves antžeminei oro uostų veiklai vykdyti, kai už tokį suteikimą oro uosto valdytojas nemoka užmokesčio.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=190282&doclang=EN>

direktyva 96/67/EB dėl patekimo į Bendrijos oro uostuose teikiamų antžeminių paslaugų rinką

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2017 m. liepos 13 d. prejudicinis sprendimas byloje
Ingsteel spol. s. r. o., Metrostav a.s. prieš Urad pre verejne obstaravanie
C-76/16

<...> „prireikus kaip savo ekonominės ir finansinės padėties įrodymą gali pateikti bet kokius kitus dokumentus, kuriuos perkančioji organizacija pripažįsta esančius tinkamais, jeigu jis objektyviai negalėjo pateikti perkančiosios organizacijos prašomų dokumentų“ <...>

Bylos esmė:

Perkančioji organizacija paskelbė konkursą dėl 16 futbolo stadionų rekonstrukcijos, modernizacijos ir statybos viešojo pirkimo sutarties sudarymo. Kiek tai susiję su reikalavimais, susijusiais su ekonomine ir finansine padėtimi, skelbime apie konkursą, reikalaujama pateikti Slovakijos banko arba užsienio banko filialo Slovakijoje pareiškimą, kuriuo įsipareigojama jiems suteikti mažiausiai 3 000 000 EUR dydžio paskolą, ir šia suma jie privalo disponuoti visu viešojo pirkimo sutarties vykdymo laikotarpiu. Ši pažyma turi būti pateikta paskolos sutarties arba kreditinės sąskaitos atidarymo sutarties forma ir ją turi išduoti asmuo, kuris turi teisę banko, į kurį kreipiamasi, vardu prisiimti įsipareigojimus. Tiekėjas siekdamas įrodyti, kad jis įvykdė ankstesniame punkte nurodytus reikalavimus pateikė banko pažymą, kurioje buvo informacija apie einamosios sąskaitos kredito didesnei kaip 5 000 000 EUR sumai suteikimą ir pareiškimas, kad tuo atveju, jeigu jo pasiūlymas būtų atrinktas, jo einamojoje sąskaitoje darbų sutarties pasirašymo dieną bus mažiausiai 3 000 000 EUR ir šia suma jis disponuos visą viešojo pirkimo sutarties vykdymo laikotarpį. Pašalintas dalyvis nurodė, kad kitaip objektyviai buvo neįmanoma įvykdyti su ekonomine ir finansine padėtimi susijusių reikalavimų, kuriuos perkančioji organizacija nustatė remdamasi Slovakijos bankų, į

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

kuriuos ji kreipėsi, pareiškimais, pagal kuriuos teisiškai privalomas įsipareigojimas suteikti paskolą, kaip nurodoma skelbime apie konkursą, galėjo būti išduotas tik patvirtinus kredito sandorį ir įvykdžius visas banko nustatytas sąlygas paskolos sutarčiai sudaryti.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar ekonominė ir finansinė padėtis galėtų būti įrodyta alternatyviomis priemonėmis ir šiomis aplinkybėmis – ar pašalinto konkurso dalyvio pareiškimo, kad tuo atveju, jeigu jo pasiūlymas bus atrinktas, bent jau darbų sutarties sudarymo dieną jo sąskaitoje bus mažiausiai 3 000 000 EUR, ir šia suma jis disponuos visą sutarties vykdymo laikotarpį, šiuo tikslu gali pakakti.

Teisingumo Teismas nurodė, jog šiuo klausimu primintina, kad Direktyvos 2004/18¹ 47 straipsnis perkančiosioms organizacijoms palieka gana daug laisvės – tai pirmiausia matyti iš šioje nuostatoje vartojamų žodžių „kaip bendra taisyklė“. Iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad, priešingai nei šios direktyvos 48 straipsnyje, pagal kurį, kiek tai susiję su techniniais ir profesiniais pajėgumais, nustatyta uždara sistema, ribojanti minėtų organizacijų turimus vertinimo ir patikros būdus, taigi ir jų galimybes nustatyti reikalavimus, pagal šio 47 straipsnio 4 dalį perkančiosioms organizacijoms aiškiai suteikiama teisė pasirinkti įrodomuosius dokumentus, kuriuos kandidatai ar dalyviai privalo pateikti, norėdami įrodyti savo ekonominį ir finansinį pajėgumą.

Be to, iš Direktyvos 2004/18 44 straipsnio 2 dalies antros pastraipos matyti, kad konkrečiai sutarčiai nustatyti minimalūs pajėgumo reikalavimai turi būti susiję su sutarties dalyku ir jam proporcingi. Vadinasi, minimalūs ekonominio ir finansinio pajėgumo reikalavimai turi būti objektyviai tinkami suteikti informaciją apie tokį ūkio subjekto pajėgumą ir jie turi atitikti atitinkamos sutarties mastą, t. y. objektyviai būti rodiklis, patvirtinantis, kad egzistuoja ekonominis ir finansinis pagrindas, kurio pakanka šiai sutarčiai tinkamai įvykdyti, tačiau neturi viršyti to, kas protingai būtina šiam tikslui pasiekti (šiuo klausimu žr. 2012 m. spalio 18 d. Sprendimo *Édukövzig ir Hochtief Construction*, C-218/11, EU:C:2012:643, 29 punktą).

Teisingumo Teismas nurodė, jog darytina išvada, kad reikalavimas gauti paskolą, skirtą pirkimo sutarčiai vykdyti, yra objektyviai skirtas išsiaiškinti konkurso dalyvio ekonominiams pajėgumams tinkamai

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

vykdyti pirkimo sutartį. Iš tiesų, kaip pažymėjo Europos Komisija, tikslinė paskola siekiama įrodyti, kad konkurso dalyvis iš tiesų disponuoja ištekliais, kurie jam pačiam nepriklauso, bet kurie yra būtini sutarčiai įvykdyti (šiuo klausimu žr. 1999 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *Holst Italia*, C-176/98, EU:C:1999:593, 29 punktą). Perkančioji organizacija gali reikalauti iš konkurso dalyvio, jog ištekliai, kurie reikalingi vykdant pirkimą, būtų prieinami viso pirkimo vykdymo laikotarpiu, perkančiosios organizacijos per viešojo pirkimo procedūrą atliekamas patikrinimas, ar laikomasi ekonominių ir finansinių reikalavimų, skirtas tam, kad ji įsitikintų, jog sutarties laikotarpiu konkurso dalyvis iš tiesų galės naudotis įvairiais jo nurodytais ištekliais (šiuo klausimu žr. 2016 m. sausio 14 d. Sprendimo *Ostas celtnieks*, C-234/14, EU:C:2016:6, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

Pagal Direktyvos 2004/18 47 straipsnio 5 dalį konkurso dalyviai, kurie dėl pateisinamos priežasties negali pateikti dokumentų, kurių prašo perkančioji organizacija, kaip savo ekonominės ir finansinės padėties įrodymą gali pateikti bet kokius kitus dokumentus, kuriuos perkančioji organizacija pripažįsta esančius tinkamais. Šiuo atveju Teisingumo Teismas nurodė, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pašalintas konkurso dalyvis objektyviai negalėjo pateikti perkančiosios organizacijos prašomų dokumentų, ir, jeigu atsakymas būtų teigiamas, ar perkančioji organizacija pagrįstai manė, jog konkurso dalyvio pateiktas pareiškimas nebuvo dokumentas, tinkamas įrodyti jo ekonominę ir finansinę pajėgumą. Taigi, Teisingumo Teismas nurodė, kad Direktyvos 2004/18 47 straipsnio 5 dalis turi būti aiškinama taip, kad kai skelbime apie konkursą reikalaujama pateikti banko pažymą dėl įsipareigojimo suteikti šiame skelbime nurodyto dydžio paskolą ir šiam dalyviui garantuoti, kad jis galės disponuoti šia suma visą šios sutarties vykdymo laikotarpį, aplinkybė, kad banko filialai, į kuriuos konkurso dalyvis kreipėsi, nemano galintys konkurso dalyviui išduoti pažymą, kuri atitiktų nurodytas sąlygas, gali būti „pateisinama priežastis“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, dėl kurios minėtas konkurso dalyvis prireikus kaip savo ekonominės ir finansinės padėties įrodymą gali pateikti bet kokius kitus dokumentus, kuriuos perkančioji organizacija pripažįsta esančius tinkamais, jeigu jis objektyviai negalėjo pateikti perkančiosios organizacijos prašomų dokumentų, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=192702&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=897476>

Teisingumo Teismo 2017 m. birželio 8 d. prejudicinis sprendimas byloje
Medisanus d.o.o. prieš Splošna Bolnišnica Murska Sobota

C-296/15

<...> „draudžiama viešojo pirkimo specifikacijų sąlyga, pagal kurią, remiantis valstybės narės, kuriai priklauso perkančioji organizacija, teisės aktais, reikalaujama, kad iš plazmos pagaminti vaistiniai preparatai, kurie yra nagrinėjamo viešojo pirkimo objektas, būtų pagaminti iš šioje valstybėje narėje surinktos plazmos“ <...>

Bylos esmė:

2015 m. sausio 14 d. sprendimu ligoninė nusprendė pradėti viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrą dėl įsigijimo dviejų tipų iš plazmos pagamintų vaistinių preparatų, būtent – žmogaus albumino (200 mg/ml infuzinis tirpalas) ir intraveninio žmogaus imunoglobulino (50 mg/ml arba 100 mg/ml), įsigijimo. Specifikacijose buvo nurodyta, kad pagal šią viešojo pirkimo procedūrą įsigijami vaistai turėjo būti „iš slovėniškos plazmos“. Atsakant į vieno ūkio subjekto klausimą, kaip šio reikalavimo pagrindimas nurodytas apsirūpinimo teikiant pirmumą iš slovėniškos plazmos pramoniniu būdu pagamintiems vaistiniams preparatams principas, numatytas Vaistų įstatymo 6 straipsnio 71 punkte (pagal Slovėnijos teisės aktus).

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismas konstatavo, kad šioje byloje nacionalinės kilmės reikalavimas jau pats savaime yra diskriminacinis. Dėl pareigos apsirūpinti pirmiausia iš sloveniškos plazmos pagamintais vaistiniais preparatais rengiant tokį konkursą, kokį paskelbė ligoninė, negali veiksmingai dalyvauti jokia įmonė, turinti iš kitoje Sąjungos valstybėje narėje surinktos plazmos pagamintų vaistinių preparatų. Direktyvoje 2004/18¹ nurodyta, kad perkančioji organizacija ūkio subjektams taikytų vienodas sąlygas, t. y. jų nediskriminuotų. Be to, reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2004/18 23 straipsnio 2 dalį viešojo pirkimo dokumentuose esančios techninės specifikacijos turi sudaryti vienodas sąlygas visiems dalyviams ir neturi sukurti nepateisinamų kliūčių viešųjų pirkimų atvėrimui konkurencijai.

Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, vertinant, ar valstybė narė laikėsi proporcingumo principo visuomenės sveikatos srityje, reikia atsižvelgti į tai, kad žmonių sveikata ir gyvybė tarp Sutartimi saugomų interesų užima svarbiausią vietą ir kad būtent valstybės narės turi nuspręsti, kokio lygio visuomenės sveikatos apsaugą jos ketina suteikti ir kaip šį lygį pasiekti. Kadangi šis lygis įvairiose valstybėse narėse gali skirtis, joms turi būti suteikta tam tikra diskrecija.

Tačiau apsirūpinimo teikiant pirmumą iš sloveniškos plazmos pramoniniu būdu pagamintiems vaistiniams preparatams sistema, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, negali būti laikoma būtina siekiant išvengti iš plazmos pagamintų vaistinių preparatų kainų augimo, nes visų vaistinių preparatų, pagamintų iš plazmos pramoniniu būdu, nesvarbu, ar Slovėnijoje, ar kitoje valstybėje narėje, pagrindas, kiek tai turi reikšmės nustatant šių vaistinių preparatų kainas, yra tas pats, būtent – nemokama savanoriška donorystė.

Teisingumo Teismas nusprendė, jog Direktyvos 2004/18 2 straipsnis ir 23 straipsnio 2 ir 8 dalys, taip pat SESV 34 straipsnis, siejamas su SESV 36 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiama viešojo pirkimo specifikacijų sąlyga, pagal kurią, remiantis valstybės narės, kuriai priklauso perkančioji organizacija, teisės aktais, reikalaujama, kad iš plazmos pagaminti vaistiniai preparatai, kurie yra nagrinėjamo viešojo pirkimo objektas, būtų pagaminti iš šioje valstybėje narėje surinktos plazmos.

Bylos nuoroda:

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=191307&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=431263>

Teisingumo Teismo 2017 m. gegužės 11 d. prejudicinis sprendimas byloje
Archus sp. Z o.o., Gama Jacek Lipik prieš Polskie Gornictwo Naftowe I Gazownictwo S. A.

C-131/16

<...> „prašymas paaiškinti pasiūlymą negali būti skirtas ištaisyti situacijai, kai nėra dokumento ar informacijos, kuriuos pateikti buvo reikalaujama pagal pirkimo dokumentus, nes perkančioji organizacija turi griežtai laikytis savo pačios nustatytų kriterijų“ <...>

Bylos esmė:

Nagrinėjamoje byloje pirkimo objektas buvo archyvų popierinių dokumentų skenavimas, skenuotų dokumentų skaitmeninis tvarkymas ir jų įrašymas į patvariąsias duomenų laikmenas, paprastai naudojamas atitinkamais skaitmeniniais formatais ir mikrofilmų forma. Pirkimo specifikacijoje buvo nurodyta, kad kartu su pasiūlymu teikti paslaugas dalyviai turi pateikti du dokumentus. Pirmas, jie turėjo pateikti skenuotą perkančiosios organizacijos parengto dokumento kopiją, įrašytą į patvariąją laikmeną ir sutvarkytą pagal išsamų specifikacijoje pateiktą aprašymą. Antrasis dokumentas turėjo būti 35 mm mikrofilmo pavyzdys, iš kurio matomas darbo, kuris turėjo būti vertinamas pagal kokybės kriterijų, rezultatas A4 formatu ir jo (16 kartų) išdidinta versija A0 formatu, kartu apibūdinant mikrofilmo gamybos

Pastabos:

¹ 1992 m. vasario 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 92/13/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių Bendrijos taisyklių taikymą viešųjų pirkimų tvarkai vandens, energetikos, transporto ir

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

metodą ir techninius parametrus, išsamiai nurodytus specifikacijoje (toliau – mikrofilmo pavyzdys). *Archus* ir *Gama* kreipėsi į perkančiąją organizaciją: jos nurodė netyčia padariusios klaidą ir paprašė leisti ištaisyti savo pasiūlymą pakeičiant su pasiūlymu pateiktą mikrofilmo pavyzdį, kuris neatitiko pirkimo specifikacijų

telekomunikacijų sektoriuose,
suderinimo

Teisingumo Teisma nurodė, jog pagal vienodo požiūrio principą ir laikantis skaidrumo pareigos viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūroje draudžiamos bet kokios perkančiosios organizacijos ir konkurso dalyvio derybos, o tai reiškia, kad pateikto pasiūlymo iš principo negalima keisti, neatsižvelgiant į tai, ar tai daroma perkančiosios organizacijos, ar konkurso dalyvio iniciatyva. Visų pirma prašymas paaiškinti pasiūlymą, kuris gali būti pateiktas tik po to, kai perkančioji organizacija susipažino su visais pasiūlymais, iš principo turi būti adresuojamas analogiškai visiems tokioje pačioje situacijoje esantiems konkurso dalyviams ir jame taip pat turi būti nurodyti visi pasiūlymo aspektai, kuriuos reikia paaiškinti. Be to, šis prašymas negali lemti to, kad atitinkamas konkurso dalyvis iš tikrųjų galiausiai pateiks naują pasiūlymą. Vis dėlto prašymas paaiškinti pasiūlymą negali būti skirtas ištaisyti situacijai, kai nėra dokumento ar informacijos, kuriuos pateikti buvo reikalaujama pagal pirkimo dokumentus, nes perkančioji organizacija turi griežtai laikytis savo pačios nustatytų kriterijų. Perkančiosios organizacijos dalyviui adresuotas prašymas pateikti reikalaujamus pareiškimus ir dokumentus iš principo gali būti skirtas tik jo pasiūlymui paaiškinti arba akivaizdžiai šio pasiūlymo klaidai ištaisyti. Tačiau Teisingumo Teismas nurodė, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės pats nustatyti, ar pagrindinės bylos aplinkybėmis *Archus* ir *Gama* padarytas dokumento pakeitimas neperžengė akivaizdžios jų pasiūlymo klaidos ištaisymo ribų.

Trečiuoju prejudiciniu klausimu siekta išsiaiškinti ar dalyvis, kurio pasiūlymas atmestas, galėtų būti pripažintas suinteresuotu, kad būtų atmestas kito dalyvio pasiūlymas ir dėl to perkančioji organizacija pradėtų naują viešojo pirkimo procedūrą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo klausimu pažymėjo, kad ūkio subjektas, pateikęs pasiūlymą per viešojo pirkimo procedūrą, jeigu jo pasiūlymas atmetamas, neturi suinteresuotumo ginčyti sprendimo sudaryti viešojo pirkimo sutartį. Todėl nors toks dalyvis, kaip antai *Archus* ir *Gama*, neabejotinai turi suinteresuotumą ginčyti sprendimą atmesti jo pasiūlymą, tiek, kiek šiuo atveju jis išsaugo galimybę, kad su juo bus sudaryta sutartis, jis nebeturi jokio

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

suinteresuotumo tolesne pirkimo sutarties sudarymo eiga, jeigu jo pasiūlymas buvo galutinai atmestas, bent jau tuo atveju, kai buvo pateikti ir atrinkti keli pasiūlymai. Teisingumo Teismas nusprendė, jog kai per viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrą buvo pateikti du pasiūlymai ir perkančioji organizacija priėmė vienu metu du sprendimus – atitinkamai atmesti vieno ir pripažinti laimėjusiu kito dalyvio pasiūlymą, dalyvis, kurio pasiūlymas buvo atmestas ir kuris pateikė skundą dėl šių dviejų sprendimų, turi turėti teisę prašyti atmesti laimėjusio dalyvio pasiūlymą, taigi „konkrečios sutarties“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 92/13¹ 1 straipsnio 3 dalį, gali prireikus apimti naujos viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros surengimą.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d634d7ff175c4240d69b91c3b87828956c.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4Pax4Se0?text=&docid=190585&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=719755>

**Teisingumo Teismo 2017 m. gegužės 4 d. prejudicinis sprendimas byloje
Esaprojekt Sp. Z o.o. prieš Wojewodztwo Lodzkie**

C-387/14

<...> „draudžiama, jog pasibaigus paraiškų dalyvauti konkurse pateikimo terminui ūkio subjektas perkančiajai organizacijai pateiktų – tam, kad įrodytų, jog tenkina dalyvavimo viešojo pirkimo procedūroje reikalavimus, – jo pradiniam pasiūlyme nenurodytus dokumentus, kaip antai trečiojo subjekto įvykdytą sutartį ir šio įsipareigojimą suteikti šiam subjektui atitinkamai sutarčiai įvykdyti būtinus pajėgumus ir išteklius“ <...>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Bylos esmė:

Kiekvienas kandidatas ar dalyvis, teikiantis pasiūlymą, turėjo, kad patvirtintų savo patirtį, be kita ko, įrodyti, kad įvykdė bent dvi viešojo pirkimo sutartis, iš kurių kiekviena apėmė integruotos ligoninių sistemos (ILS) tiekimą, instaliavimą, konfigūravimą ir visuotinį įdiegimą sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje yra bent 200 lovų, baltojoje ir pilkojoje dalyse; bendra sutarties vertė ne mažesnė kaip 450 000 PLN (apie 101 676,08 euro) su pridėtinės vertės mokesčiu (PVM). Ūkio subjektas *Konsultant Komputer* savo pasiūlyme pateikė patiektų prekių ir suteiktų paslaugų sąrašą, kuriame nurodytos buvo dvi sutartys, kurių viena apėmė funkcijas, kurias perkančioji organizacija apibrėžė kaip pilkosios dalies funkcijas, ir, antra, prie jos pasiūlymo pridėtas prekių sąrašas buvo susijęs su dviejų viešojo pirkimo sutarčių įvykdymu. Šias prekes pristatė ir paslaugas suteikė konsorciumas, sudarytas iš *Konsultant IT sp. z o.o.* ir *Konsultant Komputer*. Vėliau perkančiosios organizacijos paprašius patikslinti tiekėjo kvalifikaciją, *Komputer Konsultant* pateikė naują patiektų prekių ir suteiktų paslaugų sąrašą, kuriame rėmėsi kito subjekto, t. y. *Medinet Systemy Informatyczne sp. z o.o.*, patirtimi vykdant du prekių pristatymus. *Komputer Konsultant* rėmėsi kito subjekto, kurio išteklių jis nenurodė savo pradiniam pasiūlyme, suteiktomis paslaugomis.

Įgyvendindama turimą diskreciją dėl teisės prašyti kandidatų paaiškinti savo pasiūlymus perkančioji organizacija turi vertinti kandidatus vienodai ir sąžiningai, todėl pasibaigus pasiūlymų atrankos procedūrai ir atsižvelgiant į jos rezultatą prašymas paaiškinti negali pasirodyti nepagrįstai palankus ar nepalankus kandidatui arba kandidatams, kuriems jis adresuotas. Nagrinėjamu atveju *Konsultant Komputer* dokumentus, kurie jos pradiniam pasiūlyme nebuvo nurodyti, perkančiajai organizacijai pateikė jau pasibaigus paraiškų dalyvauti atitinkamame konkurse pateikimo terminui. Tokiomis sąlygomis perkančioji organizacija, leisdama atitinkamam ūkio subjektui pateikti atitinkamus dokumentus, kad šis papildytų savo pradinį pasiūlymą, nepagrįstai sudarytų palankias sąlygas šiam subjektui, palyginti su kitais kandidatais, ir taip būtų pažeisti vienodo ūkio subjektų vertinimo ir jų nediskriminavimo principai. Teisingumo Teismas nurodė, jog draudžiama, jog pasibaigus paraiškų dalyvauti konkurse pateikimo terminui ūkio subjektas perkančiajai organizacijai pateiktų – tam, kad įrodytų, jog tenkina dalyvavimo viešojo pirkimo procedūroje

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

reikalavimus, – jo pradiname pasiūlyme nenurodytus dokumentus, kaip antai trečiojo subjekto įvykdytą sutartį ir šio įsipareigojimą suteikti šiam subjektui atitinkamai sutarčiai įvykdyti būtinus pajėgumus ir išteklius.

Teisingumo Teismas taip pat sprendė, ar galima sudėti žinias ir patirtį dviejų subjektų, pavieniui neturinčių perkančiosios organizacijos reikalaujamų tam tikrai sutarčiai įvykdyti žinių ir patirties, tuo atveju, kai perkančioji organizacija pripažįsta atitinkamą sutartį nedaloma ir dėl to vykdytina vieno subjekto. Teisingumo Teismas nurodė, jog tokį draudimą sumuoti ir kad toks negalėjimas remtis kelių ūkio subjektų patirtimi yra susijęs su atitinkamos pirkimo sutarties, kurią turi vykdyti vienas subjektas, dalyku ir nagrinėjamos bylos atveju yra proporcingas.

Penktajame prejudiciniame klausime Teisingumo Teismas sprendė, ar leidžiama remtis įmonių grupės, kuriai ekonominės veiklos vykdytojas priklausė vykstant kitos viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrai, patirtimi, nepaisant jo indėlio vykdant tą sutartį pobūdžio. Šiuo atveju Teisingumo Teismas nurodė, kad kai ūkio subjektas remiasi įmonių grupės, kuriai jis priklausė, patirtimi, ši turi būti vertinama atsižvelgiant į konkretų šio subjekto dalyvavimą, taigi į jo faktinį indėlį vykdant veiklą, kurios reikalauta iš šios grupės vykdant tam tikrą viešojo pirkimo sutartį. Ūkio subjektui, kuris kaip atskiras subjektas dalyvauja viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūroje, neleidžiama remtis įmonių grupės, kuriai jis priklausė vykstant kitos viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrai, patirtimi, jei jis faktiškai ir konkrečiai nedalyvavo vykdant šią sutartį.

Šeštuoju prejudiciniu klausimu Teisingumo Teismas sprendė dėl Direktyvos 2004/18¹ 45 straipsnio 2 dalies g punkto, ūkio subjektas gali būti pašalintas iš viešojo pirkimo, jei yra pripažintas „kaltu dėl rimto suklaudinimo“ pateikiant perkančiosios organizacijos reikalaujamą informaciją arba jos nepateikiant. Ar taikant šią nuostatą būtina, kad kandidatas ar dalyvis veiktų tyčia, ir kad perkančiajai organizacijai pateikta informacija darė įtaką arba galėjo daryti įtaką konkurso rezultatui. Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies g punktas, pagal kurį iš viešojo pirkimo konkurso galima pašalinti ūkio subjektą, jeigu jis pripažintas „kaltu dėl rimto suklaudinimo“ pateikiant perkančiosios organizacijos prašomą informaciją, turi būti aiškinamas taip, kad jis gali būti taikomas, kai atitinkamas ūkio

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

subjektas pripažintas atsakingu dėl tam tikro laipsnio nerūpestingumo, t. y. nerūpestingumo, kuris gali daryti įtaką sprendimams dėl pašalinimo iš konkurso, atrankos ir viešojo pirkimo sutarties sudarymo, nepaisant to, ar nustatyta, kad šis subjektas taip veikė tyčia.

Septintajame prejudiciniame klausime Teisingumo Teismas sprendė, ar leidžiama remtis turima patirtimi kartu nurodant dvi ar daugiau sutarčių kaip vieną pirkimą, nors perkančioji organizacija nei skelbime apie pirkimą, nei specifikacijose nenumatė tokios galimybės. Jei konkurso reikalavimus galima iš principo atitikti sudedant įvairių ūkio subjektų pajėgumus ir patirtį, *a fortiori* iš principo būtų tiesiog nelogiška neleisti sudėti to paties ūkio subjekto pajėgumų ar patirties, įgytos vykdant skirtingas sutartis. Leidžiama remtis turima patirtimi kartu nurodant dvi ar daugiau sutarčių kaip vieną pirkimą, jeigu perkančioji organizacija tokios galimybės neuždraudė vadovaudamasi reikalavimais, susijusiais su atitinkamo viešojo pirkimo sutarties dalyku ir tikslais ir jiems proporcingais.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=190329&pageIndex=0&doclang=LT&m ode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=275637>

**Teisingumo Teismo 2017 m. balandžio 5 d. prejudicinis sprendimas byloje
UAB „Borta” prieš VĮ Klaipėdos jūrų uosto direkcija**

C-298/15

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

<...> „draudžiama tokia nacionalinės teisės nuostata, kokia yra Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 24 straipsnio 5 dalis, kurioje numatyta, kad jeigu darbų pirkimo sutarčiai vykdyti pasitelkiama subrangovų, pagrindinius darbus, kuriuos nustato perkančioji organizacija, privalo atlikti pats tiekėjas“ <...>

<...> „nedraudžiama, jog perkantysis subjektas po skelbimo apie pirkimą paskelbimo pakeistų konkurso sąlygų nuostata, <...>, su sąlyga, kad padaryti pakeitimai nėra tokie esminiai, jog gali pritraukti potencialių dalyvių, kurie, jei šių pakeitimų nebūtų padaryta, negalėtų pateikti pasiūlymo“ <...>

<...> „draudžiama pirkimo sąlygų nuostata, <...> kuriame tuo atveju, jeigu keli dalyviai pateikia bendrą pasiūlymą, reikalaujama, kad kiekvieno jų įnašas tenkinant taikytinus profesinio pajėgumo reikalavimus proporcingai atitiktų laimėjus konkursą jo realiai atliekamų darbų dalį“ <...>

Bylos esmė:

Pagrindinėje byloje ginčijamų konkurso sąlygų 4.3 punkto pradinėje versijoje pakartotos Viešųjų pirkimų įstatymo 24 straipsnio 5 dalies nuostatos dėl subrangos, be kita ko, jame buvo numatyta, kad jeigu bendrą pasiūlymą teikia tiekėjai pagal jungtinės veiklos sutartį vadovaudamiesi šių konkurso sąlygų 4.2.3 punktu (toliau – bendras pasiūlymas), reikalavimus dėl profesinių pajėgumų, nurodytų konkurso sąlygų 3.2.1 punkte, turėjo tenkinti arba visi tiekėjai kartu sudėjus, arba bent vienas jų.

Du kartus iš eilės patikslinus šį 4.3 punktą (pirmą kartą – uosto direkcijos iniciatyva, antrą kartą – dėl *Borta* pareikštų pretenzijų), jame, be jau minėtų reikalavimų, numatyta, kad jeigu pateikiamas toks bendras pasiūlymas, kiekvieno tiekėjo įnašas tenkinant minėtus reikalavimus turi proporcingai atitikti darbų, kuriuos jis įsipareigoja atlikti pagal jungtinės veiklos sutartį, mastą ir realiai laimėjus konkursą jo atliekinų darbų mastą. Dėl šių patikslinimų, apie kuriuos paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, uosto direkcija pratęsė pasiūlymų pateikimo terminą.

Teisingumo Teismas nurodė, kad šiuo klausimu svarbu priminti, kad SESV 49 ir 56 straipsniai draudžia bet kokią nacionalinę priemonę, kuri, net taikoma nediskriminuojant dėl pilietybės, draudžia,

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

trukdo ar daro mažiau patrauklų naudojimąsi įsisteigimo laisve ir laisve teikti paslaugas. Teisingumo Teismas nurodė, jog tokia nuostata, kokia yra Viešųjų pirkimų įstatymo 24 straipsnio 5 dalis, gali kitose valstybėse narėse įsisteigusiems ūkio subjektams užkirsti kelią ar trukdyti dalyvauti viešojo pirkimo sutarties, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, sudarymo procedūroje ar vykdant tokią sutartį dalyvavimą padaryti mažiau patrauklų, nes ji šiems subjektams sudaro kliūčių subrangos pagrindu pasitelkti trečiuosius asmenis visiems arba daliai darbų, perkančiojo subjekto kvalifikuojamų kaip „pagrindiniai“, atlikti, arba siūlyti savo paslaugas kaip subrangovams šiai darbų daliai atlikti. Vis dėlto, nors neatmestina galimybė, kad toks tikslas gali pateisinti tam tikrus teisės pasitelkti subrangovus apribojimus <...>, reikia pripažinti, kad tokia nacionalinės teisės nuostata, kokia yra Viešųjų pirkimų įstatymo 24 straipsnio 5 dalis, viršija tai, kas būtina šiam tikslui pasiekti, nes ji apskritai draudžia pasinaudoti tokia teise darbams, perkančiosios organizacijos kvalifikuotiems kaip „pagrindiniai“, atlikti.

Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad vykstant viešojo pirkimo sutarties procedūrai perkantysis subjektas iš principo negali keisti esminių pirkimo sąlygų, įskaitant technines specifikacijas ir sutarties sudarymo kriterijus, kuriomis atitinkami ūkio subjektai teisėtai rėmėsi, priimdami sprendimą pateikti pasiūlymą arba, atvirkščiai, nedalyvauti atitinkamame viešojo pirkimo konkurse. Vis dėlto tuo remiantis negalima daryti išvados, kad bet koks pirkimo sąlygų keitimas jau paskelbus apie pirkimą iš esmės yra draudžiamas bet kokiomis aplinkybėmis. Vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principai, taip pat skaidrumo pareiga, išplaukiantys, be kita ko, iš SESV 49 ir 56 straipsnių, turi būti aiškinami taip, jog pagal juos nedraudžiama, kad perkantysis subjektas po skelbimo apie pirkimą paskelbimo pakeistų pirkimo sąlygų nuostatą, kurioje numatyti profesinių pajėgumų reikalavimai ir jų sumavimo tvarka <...> su sąlyga, pirma, kad padaryti pakeitimai nėra tokie esminiai, jog gali pritraukti potencialių dalyvių, kurie, jei tų pakeitimų nebūtų padaryta, negalėtų pateikti pasiūlymo, antra, kad apie šiuos pakeitimus tinkamai paskelbta, ir, trečia, kad jie padaromi prieš dalyviams pateikiant pasiūlymus, šių pasiūlymų pateikimo terminas pratęsiamas, jeigu atitinkami pakeitimai svarbūs, ir pratęsimo trukmė yra pakankama tam, kad suinteresuotieji ūkio subjektai galėtų atitinkamai pritaikyti savo pasiūlymus, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Direktyvos 2004/17¹ 54 straipsnio 6 dalies nuostatomis bet kuriam ūkio subjektui pripažįstama teisė, kai perkantysis subjektas nustato kokybinį atrankos kriterijų, apimančią reikalavimus, susijusius su ūkio subjekto techniniais ir (arba) profesiniais gebėjimais, dalyvaujant tam tikrame viešajame pirkime remtis kitų subjektų pajėgumais, nesvarbu, kokio teisinio pobūdžio būtų jo ryšiai su tokiais subjektais, jei kandidatas ar dalyvis perkančiajam subjektui įrodo, kad jam tikrai bus prieinami šių ūkio subjektų išteklių, būtini sutarčiai įvykdyti. Kaip matyti iš tos pačios nuostatos, ji taikoma ir bendrą pasiūlymą teikiančioms ūkio subjektų grupėms, kurios tokiomis pačiomis sąlygomis gali remtis savo dalyvių ar kitų subjektų pajėgumais. Kartu pagal Direktyvos 2004/17 nuostatas nedraudžiama, kad esant išimtinėms aplinkybėms naudojimas šios direktyvos 54 straipsnio 6 dalyje įtvirtinta teise būtų ribojamas. Negalima iš karto atmesti tikimybės, kad ypatingomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į konkretaus pirkimo pobūdį ir tikslus, įvairūs ūkio subjekto grupės dalyvių, teikiančių bendrą pasiūlymą, pajėgumai, būtini tinkamai įvykdyti šiai sutarčiai, negalės būti vieno kitam perduoti. Tokiu atveju perkantysis subjektas galėtų pagrįstai reikalauti, kad kiekvienas šių dalyvių atliktų darbus, atitinkančius jų pačių pajėgumus. Šiuo klausimu bet kuriuo atveju negalima atmesti galimybės, kad, atsižvelgiant į pagrindinėje byloje aptariamų darbų specifiką ir svarbą, siekiant juos tinkamai įvykdyti reikalaujama, kad, jei keli dalyviai pateikia bendrą pasiūlymą, kiekvienas iš jų vykdytų konkrečias užduotis, atitinkančias, turint mintyje šių darbų ar užduočių pobūdį, jų pačių profesinius pajėgumus. Tačiau draudžiama pirkimo sąlygų nuostata - jeigu keli dalyviai pateikia bendrą pasiūlymą, reikalaujama, kad kiekvieno jų įnašas tenkinant taikytinus profesinio pajėgumo reikalavimus proporcingai atitiktų laimėjus konkursą jo realiai atliekamų darbų dalį.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=189626&pageIndex=0&doclang=LT&m ode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=708402>

Teisingumo Teismo 2016 m. gruodžio 21 d. prejudicinis sprendimas byloje

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

Remondis GmbH KG Region Nord prieš Region Hannover

C-51/15

<...>, viešojo pirkimo sutartimi nelaikytinas toks dviejų vietos ir regionų valdžios institucijų susitarimas, kuriuo remdamosi šios valdžios institucijos pagal priimtus įstatus įsteigia valdžios institucijų asociaciją, viešosios teisės reglamentuojamą juridinį asmenį, ir šiam naujam viešajam subjektui perduoda tam tikrus įgaliojimus, kurie anksčiau buvo priskirti šioms valdžios institucijoms, o dabar priklauso šiai valdžios institucijų asociacijai“ <...>

Bylos esmė:

Direktyvos 2004/18¹ 1 straipsnio 2 dalies a punkte nustatyta, kad „viešosios sutartys [viešojo pirkimo sutartys]“ – tai dėl piniginės naudos vieno arba kelių ūkio subjektų ir vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų raštu sudarytos sutartys, kurių dalykas yra darbų atlikimas, prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, kaip apibrėžta šioje direktyvoje“.

Pirmuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad viešojo pirkimo sutartimi laikytinas toks dviejų vietos ir regionų valdžios institucijų susitarimas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo remdamosi šios valdžios institucijos pagal priimtus įstatus įsteigia valdžios institucijų asociaciją, viešosios teisės reglamentuojamą juridinį asmenį, ir šiam naujam viešajam subjektui suteikia tam tikrus įgaliojimus, kurie anksčiau buvo priskirti šioms valdžios institucijoms, o dabar priklauso šiai valdžios institucijų asociacijai.

Nepaisant to, kad sprendimas dėl viešosios kompetencijos suteikimo nepatenka į komercinių sandorių sritį, vien dėl aplinkybės, kad valdžios institucija netenka anksčiau jai priskirtos kompetencijos, išnyksta bet koks ekonominis interesas vykdyti funkcijas, kurios atitinka šią kompetenciją.

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismas nurodė, jog svarbu pabrėžti, jog tam, kad priemonę būtų galima laikyti vidaus organizavimo priemone ir dėl to būtų galima taikyti pagal ESS 4 straipsnio 2 dalį garantuojamą valstybių narių laisvę, kompetencijos perdavimas tarp valdžios institucijų turi atitikti tam tikras sąlygas. Kompetencijos perdavimas, kad jį būtų galima tokiu laikyti, turi apimti ne tik su perduota kompetencija susijusias pareigas, be kita ko, pareigą vykdyti su šia kompetencija susijusias funkcijas, bet ir iš to kylančius įgaliojimus. Šiuo tikslu būtina, kad valdžios institucija, kuri ketina perduoti kompetenciją, turėtų teisę organizuoti iš šios kompetencijos kylančių funkcijų vykdymą ir sukurti su šiomis funkcijomis susijusią reguliavimo sistemą, taip pat kad ji būtų savarankiška finansiniu požiūriu, o tai leistų jai užtikrinti minėtų funkcijų finansavimą. Tačiau taip nėra, jeigu iš pradžių kompetenciją turėjusi valdžios institucija išsaugo su tomis pačiomis funkcijomis susijusią pagrindinę atsakomybę, jeigu ji pasilieka tų funkcijų finansinę kontrolę arba turi iš anksto pritarti sprendimams, kuriuos ketina priimti jos paskirtas subjektas.

Teisingumo Teismas priimdamas prejudicinį sprendimą nurodė, jog Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad viešojo pirkimo sutartimi nelaikytinas toks dviejų vietos ir regionų valdžios institucijų susitarimas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo remdamosi šios valdžios institucijos pagal priimtus įstatus įsteigia valdžios institucijų asociaciją, viešosios teisės reglamentuojamą juridinį asmenį, ir šiam naujam viešajam subjektui perduoda tam tikrus įgaliojimus, kurie anksčiau buvo priskirti šioms valdžios institucijoms, o dabar priklauso šiai valdžios institucijų asociacijai. Vis dėlto toks kompetencijos perdavimas, susijęs su viešųjų funkcijų vykdymu, yra tik tuo atveju, jei jis apima tiek su perduota kompetencija susijusias pareigas, tiek iš to kylančius įgaliojimus, todėl naujai kompetenciją įgijusi valdžios institucija turi sprendimų priėmimo ir finansinį savarankiškumą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=186497&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=731676>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2016 m. gruodžio 21 d. prejudicinis sprendimas byloje
Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich GmbH prieš Universität für
Bodenkultur Wien, VAMED Management und Service GmbH & Co. KG in Wien

C-355/15

<...>„Direktyvos 89/665¹ 1 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiama konkurso dalyviui, kurį pašalino iš viešojo pirkimo procedūros galutiniu sprendimu, nesuteikti galimybės pasinaudoti sprendimo dėl atitinkamos sutarties suteikimo ir jos sudarymo peržiūros procedūra, jei pasiūlymus pateikė tik pašalintas dalyvis ir konkurso laimėtojas, o pašalintas dalyvis teigia, kad konkurso laimėtojo pasiūlymas taip pat turėjo būti atmestas “<...>

Bylos esmė:

2012 m. spalio mėn. *BOKU Wien* pradėjo viešojo pirkimo procedūrą – derybų procedūrą iš anksto paskelbus apie pirkimą – siekdamas su vieninteliu laimėtoju sudaryti preliminarų susitarimą dėl jam priklausantių pastatų ir laboratorinės įrangos techninio valdymo, aptarnavimo ir techninės priežiūros.

Tik įmonių grupė ir *Vamed* pateikė pasiūlymus per nustatytą terminą. 2013 m. gruodžio 20 d. sprendimu įmonių grupei pranešta, kad ji pašalinta iš šios pirkimo procedūros, nes per nustatytą terminą nepateikė banko garantijos sudarymą patvirtinančio dokumento. 2014 m. kovo 14 d. sprendimu sudaryti sutartį *BOKU Wien* pripažino laimėjusiu *Vamed* pasiūlymą ir apie tai jai pranešė. Paskui su *Vamed* sudarytas preliminarus susitarimas ir ji pradėjo teikti atitinkamas paslaugas. Įmonių grupė pateikė prašymą dėl sprendimo sudaryti sutartį peržiūros teismui.

Pastabos:

¹ 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

Teisingumo Teismas nurodė, kad, kaip matyti iš Direktyvos 89/665 1 straipsnio 3 dalies ir 2a straipsnio, šioje direktyvoje užtikrinamos veiksmingos neteisėtų sprendimų, priimtų sudarant viešojo pirkimo sutartis, peržiūros procedūros, suteikiant galimybę bet kuriam pašalintam dalyviui ginčyti ne tik sprendimą dėl pašalinimo, bet ir (kol dėl šio skundo nepriimtas sprendimas) vėliau priimtus sprendimus, dėl kurių jis patirtų žalos, jeigu jo pašalinimas būtų panaikintas.

Teisingumo Teismas savo atskayme į prejudicinį klausimą nurodė, jog Direktyvos 89/665 1 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiama konkurso dalyviui, kurį perkančioji organizacija pašalino iš viešojo pirkimo procedūros galutiniu sprendimu, nesuteikti galimybės pasinaudoti sprendimo dėl atitinkamos sutarties suteikimo ir jos sudarymo peržiūros procedūra, jei pasiūlymus pateikė tik pašalintas dalyvis ir konkurso laimėtojas, o pašalintas dalyvis teigia, kad konkurso laimėtojo pasiūlymas taip pat turėjo būti atmestas.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=186500&pageIndex=0&doclang=LT&m ode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=417003>

**Teisingumo Teismo 2016 m. gruodžio 14 d. prejudicinis sprendimas byloje
Connexion Taxi services BV prieš Staat der Nederlanden - Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en
Sport, Transvision BV, Rotterdamse Mobiliteit Centrale RMC BV, Zorgvervoercentrale Nederland BV**

C-171/15

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

<...>, vienodo požiūrio principu ir iš jo išplaukiančia skaidrumo pareiga, turi būti aiškinamos taip, jog pagal jas draudžiama, kad perkančioji organizacija nuspręstų viešojo pirkimo sutartį sudaryti su sunkų profesinį nusižengimą padariusiu dalyviu, motyvuodama tuo, kad šio dalyvio pašalinimas iš pirkimo procedūros prieštarautų proporcingumo principui “<...>

Bylos esmė:

2012 m. liepos 10 d. ministerija pradėjo viešojo pirkimo procedūrą sutarčiai dėl riboto judumo asmenims skirto tarpregioninio transporto paslaugų teikimo socialiniais ir rekreaciniais tikslais“ sudaryti. Šių paslaugų paskirtis – leisti riboto judumo asmenims laisvai keliauti, kiekvienais metais suteikiant jiems kelionės biudžetą, išreikštą kilometrais važiuojant taksi. Pagal pirkimo sąlygas dalyvis, be kita ko, patvirtina, kad „nei jo įmonė, nei jo įmonės vadovas nepadarė sunkaus profesinio nusižengimo“. Pirkime dalyvavo du dalyviai. 2012 m. lapkričio 20 d. Nyderlandų konkurencijos tarnyba skyrė baudas dviem įmonių grupės įmonėms, sudarytis iš *Transvision BV*, *Rotterdamse Mobiliteit Centrale RMC BV* ir *Zorgvervoercentrale Nederland BV* ir šių įmonių vadovams dėl Nyderlandų Konkurencijos įstatymo pažeidimų. Ministerija nusprendė, kad tai buvo sunkus profesinis nusižengimas, bet nepakeitė savo sprendimo sudaryti sutartį su įmonių grupe, motyvuodama tuo, kad jos pašalinimas iš pirkimo dėl tokio nusižengimo būtų neproporcingas.

Teisingumo Teismas nurodė, jog negalima atmesti, kad dar rengdama tam tikro pirkimo dokumentus atitinkama perkančioji organizacija gali juose numatyti, atsižvelgdama į šio pirkimo pobūdį ir perkamų paslaugų svarbą bei reikalavimus, susijusius su profesiniu sąžiningumu, ir iš jų išplaukiantį ūkio subjektų patikimumo reikalavimą, kad sunkaus profesinio nusižengimo padarymas lemia savaiminį pasiūlymo atmetimą ir nusižengusio dalyvio pašalinimą, su sąlyga, kad vertinant šio nusižengimo sunkumą bus paisoma proporcingumo principo. Tokia pirkimo dokumentuose numatoma aiškiai suformuluota sąlyga, taip pat tokia, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, gali leisti visiems tinkamai informuotiems ir įprastai rūpestingiems ūkio subjektams sužinoti perkančiosios organizacijos reikalavimus ir pirkimo sąlygas, kad jie galėtų imtis atitinkamų veiksmų. Pagal vienodo požiūrio principą reikalaujama, kad tam tikru viešuoju

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

pirkimu suinteresuoti ūkio subjektai turėtų vienodas galimybes parengti savo pasiūlymus, galėtų tiksliai žinoti procedūros apribojimus ir būtų tikri, kad tokie patys apribojimai taikomi visiems konkurentams. Skaidrumo pareiga taip pat reiškia, jog visos sutarties sudarymo procedūros sąlygos ir taisyklės skelbime apie pirkimą arba pirkimo dokumentuose turi būti suformuluotos aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai, kad leistų visiems deramai informuotiems ir rūpestingiems ūkio subjektams suprasti jų tikslią reikšmę ir jas aiškinti vienodai.

Teisingumo Teismas sprendė, jog Direktyvos 2004/18¹ nuostatos, konkrečiai šios direktyvos 2 straipsnis ir jos VII A priedo 17 punktas, siejamos su vienodo požiūrio principu ir iš jo išplaukiančia skaidrumo pareiga, turi būti aiškinamos taip, jog pagal jas draudžiama, kad perkančioji organizacija nuspręstų viešojo pirkimo sutartį sudaryti su sunkų profesinį nusižengimą padariusiu dalyviu, motyvuodama tuo, kad šio dalyvio pašalinimas iš pirkimo procedūros prieštarautų proporcingumo principui, nors pagal šio pirkimo sąlygas sunkų profesinį nusižengimą padaręs asmuo bet kuriuo atveju turi būti pašalintas iš pirkimo, neatsižvelgiant į tai, ar ši sankcija proporcinga, ar ne.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=186221&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=422838>

**Teisingumo Teismo 2016 m. lapkričio 10 d. prejudicinis sprendimas byloje
Ciclat Soc. coop. prieš Consip SpA Autorita per la Vigilanza**

C-199/15

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

<...>,„Direktyvos 2004/18¹ 45 straipsnis nedraudžia tokių nacionalinės teisės normų, pagal kurias teikiant paraišką dalyvauti konkurse egzistavęs socialinių įmokų mokėjimo tvarkos pažeidimas yra asmens pašalinimo iš konkurso pagrindas, nors prieš perkančiajai organizacijai priimant sprendimą dėl viešojo pirkimo sutarties sudarymo arba savo iniciatyva vykdomą patikrinimą trūkstamos įmokų sumos buvo sumokėtos“ <...>

Bylos esmė:

2012 m. liepos 14 d. *Consip* paskelbė skelbimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir pradėjo konkursą, siekdama sudaryti sutartį dėl pastatų, visų rūšių ir lygių mokyklų ir viešojo administravimo mokymo centrų valymo paslaugų, taip pat kitų jų kosmetinės ir techninės priežiūros paslaugų.

Ciclat buvo konsorciumas, savo pasiūlyme jis nurodė kooperatyvus, kurie vykdytų darbus, jeigu jis laimėtų konkursą, ir konkrečiai nurodė *Ancora Soc. coop arl.* 2012 m. rugsėjo 10 d. pastaroji, remdamasi Įstatyminio dekreto Nr. 163 38 straipsniu, nurodė, kad „nebuvo padariusi galutinai patvirtintų sunkių nuostatų socialinio draudimo įmokų srityje ar DURC išduoti sukeliančių kliūčių pažeidimų <...>“.

2013 m. birželio 12 d. *Consip* prašymu vykdydamas įprastą patikrinimą *Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL)* išdavė sertifikatą, kuriame jis nurodė, kad 2012 m. rugsėjo 10 d. deklaracijos dėl socialinių įmokų pateikimo momentu *Ancora* nebuvo sumokėjusi draudimo įmokų. *Consip* nusprendė pašalinti *Ciclat* iš dalyvavimo pirkimo procedūroje. Direktyvos 2004/18 45 straipsnis nedraudžia tokių nacionalinės teisės normų, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias teikiant paraišką dalyvauti konkurse egzistavęs socialinių įmokų mokėjimo tvarkos pažeidimas yra asmens pašalinimo iš konkurso pagrindas, nors prieš perkančiajai organizacijai priimant sprendimą dėl viešojo pirkimo sutarties sudarymo arba savo iniciatyva vykdomą patikrinimą trūkstamos įmokų sumos buvo sumokėtos.

Teisingumo Teismas nurodė, jog nesvarbu, ar ūkio subjektas apie tokį įsipareigojimų neįvykdymą buvo įspėtas, ar ne, jeigu bet kuriuo momentu kompetentingoje įstaigoje jis gali pasitikrinti, ar atitinka teisės

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

aktų reikalavimus. Jeigu taip yra iš tiesų, o tai turi patikrinti nacionalinis teismas, ūkio subjektas negali remtis socialinio draudimo įstaigų išduotu sertifikatu, kurį jis gavo prieš pateikdamas savo pasiūlymą ir kuriame patvirtinta, jog laikotarpiu iki šio pasiūlymo pateikimo jis vykdė įsipareigojimus, susijusius su socialinio draudimo įmokų mokėjimu, jei prireikus pasiteiravęs kompetentingoje įstaigoje sužino, jog pasiūlymo pateikimo dieną jis tokių įsipareigojimų jau nebėra įvykdęs.

Teisingumo Teismas nurodė, jog pagal Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalį nereikalaujama, jog joje nurodyti pašalinimo iš konkurso pagrindai Sąjungos lygiu būtų taikomi vienodai, nes valstybės narės gali nuspręsti iš viso netaikyti šių pašalinimo pagrindų arba juos įtraukti į nacionalinės teisės aktus, ir jų taikymo griežtumas kiekvienu atveju galėtų keistis atsižvelgiant į nacionaliniu lygiu vyraujančias teises, ekonomines ar socialines aplinkybes.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=185251&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=673368>

**Teisingumo Teismo 2016 m. rugsėjo 7 d. prejudicinis sprendimas byloje
Finn Frogne A/S prieš Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation**

C-549/14

<...>, „po viešojo pirkimo sutarties skyrimo negalima atlikti esminio jos pakeitimo nerengiant naujos pirkimo procedūros, net jeigu šis pakeitimas objektyviai yra taikaus susitarimo būdas, apimantis abipusį abiejų šalių teisių atsisakymą siekiant užbaigti ginčą“ <...>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo pateiktas nagrinėjant *Finn Frogne A/S (toliau – Frogne) ir Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation (Nacionalinės policijos ekstremalių situacijų ryšių centras, Danija; toliau – CFB)* ginčą dėl CFB, veikiančios kaip perkančioji organizacija, ir Terma A/S (toliau – Terma), kuriai buvo skirta viešojo pirkimo sutartis, vykdančią šią sutartį sudarytos taikos sutarties teisėtumo.

2007 m. Danijos valstybė pradėjo viešojo pirkimo procedūrą konkurencinio dialogo būdu dėl visuotinės visoms pagalbos tarnyboms bendros ryšių sistemos įdiegimo ir šios priežiūros kelerius metus. Vėliau CFB tapo kompetentinga valdžios institucija, atsakinga už šią sutartį. Minėta sutartis buvo skirta *Terma*. Su šia bendrove 2008 m. vasario 4 d. sudarytos sutarties bendra vertė buvo 527 mln. Danijos kronų (DKK) (maždaug 70 629 800 EUR), iš kurių 299 854 699 DKK (maždaug 40 187 000 EUR) atitiko konkurso dokumentuose apibūdintą minimalų sprendimą, o likusi suma buvo susijusi su pasirinkimo galimybėmis ir kitomis paslaugomis, dėl kurių nebūtinai bus pateiktas prašymas vykdyti.

Vykdančią minėtą sutartį kilo sunkumų dėl pristatymo terminų laikymosi, nes CFB ir *Terma* siekė vienas kitam permesti atsakomybę dėl negalėjimo vykdyti sutarties, kaip buvo numatyta. Įvykus deryboms šalys susitarė dėl taikos sutarties, pagal kurią viešojo pirkimo sutarties apimtis bus sumažinta taip, kad apimtų tik radijo ryšio sistemos įdiegimą policijos apygardoms, o jo vertė apytikriai 35 000 000 DKK (maždaug 4 690 000 EUR); CFB įsigis du apytikriai 50 000 000 DKK (maždaug 6 700 000 EUR) vertės serverių parkus, kuriuos *Terma* įsigijo siekdama juos nuomoti CFB vykdančią pradinę sutartį. Pagal šį susitarimą kiekviena šalis numatė atsisakyti visų iš pradinės sutarties kylančių teisių, išskyrus kylančias iš taikos sutarties. *Frogne*, kuri nebuvo pateikusi paraiškos dalyvauti konkurse dėl pradinės sutarties, pateikė skundą *Klagenævnet for Udbud* (Viešojo pirkimo skundų taryba, Danija; toliau – Skundų taryba).

Frogne kreipėsi į *Højesteret* (Aukščiausiasis Teismas, Danija) ir šiam kilo klausimas dėl Direktyvos 2004/18¹ 2 straipsnio apimties, ypač dėl aspekto, ar vienodo požiūrio principas ir skaidrumo

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

pareiga reiškia, jog perkančioji organizacija negali numatyti sudaryti taikos sutarties, kad išspręstų vykdant viešojo pirkimo sutartį kilusius sunkumus, savaime nekylant pareigai rengti naują konkursą dėl šios taikos sutarties sąlygų, todėl *Højesteret* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą - ar Direktyvos 2004/18 2 straipsnis, siejamas su 2008 m. birželio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimu *pressetext Nachrichtenagentur* (C-454/06, EU:C:2008:351) ir 2010 m. balandžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Wall* (C-91/08, EU:C:2010:182), turi būti aiškinamas taip, kad taikos sutartis, pagal kurią sumažintas paslaugų, dėl kurių teikimo šalys iš pradžių susitarė pagal viešojo pirkimo sutartį, dėl kurios anksčiau surengtas konkursas, kiekis ir pakeistas jų pobūdis ir pagal kurią abi šalys susitarė atsisakyti taikyti teisių gynimo priemonės dėl įsipareigojimų nevykdymo, kad išvengtų paskesnio bylinėjimosi, yra sutartis, dėl kurios pačios reikia surengti konkursą, kai vykdant pradinę sutartį kilo sunkumų.

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad dėl sutarties sąlygų pakeitimo, kuriuo gerokai susiaurinamas jos dalykas, ji gali tapti prieinama didesniai skaičiui ūkio subjektų. Jeigu pradinė šios sutarties apimtis buvo tokia didelė, kad tik kai kurios įmonės galėjo pateikti savo kandidatūras arba pasiūlymus, sumažinus minėtos sutarties apimtį ja gali susidomėti mažesni ūkio subjektai. Be to, kadangi konkrečiai sutarčiai nustatyti minimalūs pajėgumo reikalavimai turi būti susieti su sutarties dalyku ir jam proporcingi, susiaurinus sutarties dalyką gali būti proporcingai sumažinti kandidatams arba konkurso dalyviams taikomi pajėgumo reikalavimai.

Teisingumo Teismas išaiškino, kad nei tuo, kad viešojo pirkimo sutarties sąlygų esminis pakeitimas būtų grindžiamas ne sąmoningu perkančiosios organizacijos ir subjekto, kuriam skirta sutartis, siekiu iš naujo susitarti dėl šios sutarties sąlygų, bet jų siekiu pasiekti taikų susitarimą dėl vykdant minėtą sutartį kilusių objektyvių sunkumų, nei kai kurių veiksmų vykdant sutartį atlikimo objektyviu sąlygiškumu negalima pateisinti to, kad būtų nuspręsta atlikti šį pakeitimą nesilaikant vienodo požiūrio principo. Todėl po viešojo pirkimo sutarties skyrimo negalima atlikti esminio jos pakeitimo nerengiant naujos pirkimo procedūros, net jeigu tai atliekama šalių ginčo taikaus išsprendimo forma.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62014CJ0549&lang1=en&lang2=LT&type=TXT&ancre=>

Teisingumo Teismo 2016 m. liepos 14 d. prejudicinis sprendimas byloje
TNS Dimarso NV prieš Vlaams Gewest

C-6/15

<...>, perkančioji organizacija neprivalo galimiems konkurso dalyviams atitinkamame skelbime apie pirkimą arba su nagrinėjamu pirkimu susijusiuose dokumentuose nurodyti vertinimo metodo, kurį perkančioji organizacija taiko siekdama įvertinti ir teisingai suklasifikuoti pasiūlymus. Tačiau dėl minėto metodo neturėtų pasikeisti sutarties sudarymo kriterijai ir jų santykinis lyginamasis svoris.“ <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo pateiktas nagrinėjant *TNS Dimarso NV* (toliau – *Dimarso*) ir *Vlaams Gewest* (Flandrijos regionas) ginčą dėl šio regiono surengto viešojo paslaugų pirkimo konkurso dalyvių pasiūlymų vertinimo metodo teisėtumo.

Skelbimu, kuris buvo paskelbtas 2012 m. sausio 13 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, Flandrijos regionas pradėjo viešojo paslaugų pirkimo sutarties sudarymo procedūrą „Woonsurvey 2012: survey naar de woning en de woonconsument in Vlaanderen“, kurios tikslas buvo atlikti išsamų aprūpinimo

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

būstu ir būsto naudotojų Flandrijoje (Belgija) tyrimą. Numatyta šios sutarties vertė buvo lygi 1 400 000 EUR sumai, į kurią įtrauktas pridėtinės vertės mokestis (PVM).

Šio pirkimo dokumentuose buvo nurodyti du sutarties sudarymo kriterijai:

- 1 Pasiūlymo kokybė (50/100)
- 2 Kaina (50/100)

Pasiūlymus pateikė keturi dalyviai, kurie, kaip nurodyta kokybinės atrankos ataskaitoje, atitiko būtinuosius techninės kompetencijos kriterijus. 2012 m. kovo 23 d. pranešime apie sutarties sudarymą buvo nurodyta, kad „komitetas vertino pasiūlymus. Keturi pasiūlymai buvo įvertinti ir palyginti tarpusavyje pagal minėtus kriterijus. Pirmiausia pasiūlymai buvo nagrinėjami ir vertinami pagal „kokybės“ kriterijų. Šiuo atžvilgiu kiekvienam pasiūlymui buvo vienbalsiai skirtas konkretus įvertinimas (labai geras – pakankamas – nepakankamas). Tuomet buvo taikytas „kainos“ kriterijus. Remiantis šiais įvertinimais, buvo sudaryta galutinė pasiūlymų eilė.“ Iš pranešimo apie sutarties sudarymą matyti, kad pagal pirmąjį kriterijų, t. y. pasiūlymų kokybę, *Dimarso* ir kiti du dalyviai gavo įvertinimą „labai geras“, o ketvirtojo dalyvio pasiūlymas buvo įvertintas kaip „nepakankamas“.

2012 m. balandžio 11 d. Flandrijos regiono energetikos, aprūpinimo gyvenamuoju būstu, miestų ir socialinės ekonomikos ministras priėmė sprendimą sudaryti sutartį su *Ipsos Belgium*. 2012 m. birželio 14 d. skundu *Dimarso* prašė panaikinti šį sprendimą. Ieškovė tvirtina, jog paaiškėjo, kad ginčijamame sprendime pasiūlymai buvo nagrinėjami remiantis lyginamuoju svoriu (labai geras – pakankamas – nepakankamas), kuris nenurodytas skelbime apie pirkimą, kalbant apie pasiūlymų kokybės kriterijų, ir remiantis nurodytomis „kainos“ sudedamosiomis dalimis, kalbant apie kainos kriterijų; nebuvo atliktas atitinkamas pasiūlymų patikrinimas, palyginimas ir galutinis vertinimas pagal pirkimo dokumentuose nurodytus sutarčių sudarymo kriterijus, įskaitant su nagrinėjamu pirkimu susijusiuose dokumentuose nurodytą kiekvieno sutarčių sudarymo kriterijaus lyginamąjį svorį 50/100. *Raad van State* (Valstybės Taryba, Belgija) nurodo, kad Direktyvos 2004/18¹ 46 konstatuojamojoje dalyje ir 53 straipsnio 2 dalyje kalbama tik apie „kriterijus“ ir šių kriterijų „santykinį lyginamąjį svorį“, o vertinimo metodas ir lyginamojo svorio taisyklės niekur aiškiai nepaminėtos.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo, kad vertinimo metodas nėra neutralus ir gali būti lemiamas nustatant pasiūlymų vertinimo pagal sutarčių sudarymo kriterijus rezultata. Kaip pavyzdį jis nurodo kaina grindžiamą atrankos kriterijų, kai perkančioji organizacija gali, be kita ko, nuspręsti taikyti proporcingumo taisyklę ir skirti didžiausią galimą balų skaičių mažiausios kainos pasiūlymui ar nulį balų didžiausios kainos pasiūlymui arba taikyti tiesinės interpoliacijos metodą tarpinės kainos pasiūlymams ar skirti maksimalų balų skaičių kainos vidurkį atitinkančiam pasiūlymui.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priminė Teisingumo Teismo 2008 m. sausio 24 d. sprendimą *Lianakis*, kuriame Teisingumo Teismas išaiškino, kad perkančiajai organizacijai draudžiama po to, kai paskelbiami pirkimo dokumentai ir skelbimas apie pirkimą, nustatyti lyginamojo svorio koeficientus ir taisykles, taip pat viename iš šių dokumentų nurodytų sutarčių sudarymo kriterijų subkriterijus, jeigu anksčiau šios lyginamojo svorio taisyklės, koeficientai ir subkriterijai nebuvo paskelbti konkurso dalyviams. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo, kad šiuo atveju kyla klausimas, ar šia papildoma nuoroda į „subkriterijus“ Teisingumo Teismas darė nuorodą ir į sutarčių sudarymo kriterijų vertinimo metodą, nes tai būtų panašu į lyginamojo svorio taisykles.

Teisingumo Teismas priminė, kad viešojo pirkimo sutarčių sudarymo tikslas ir kriterijai turi būti aiškiai nustatyti nuo pat sutarčių sudarymo procedūros pradžios (2012 m. gegužės 10 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C-368/10, 56 punktą) ir kad perkančioji organizacija neturėtų sutarties sudarymo kriterijams taikyti subkriterijų, apie kuriuos iš anksto nebuvo pranešta konkurso dalyviams (2011 m. liepos 21 d. sprendimo *Evropaiiki Dynamiki / EMSA*, C-252/10 31 punktą). Be to, perkančioji organizacija privalo vienodai aiškinti sutarties sudarymo kriterijus per visą procedūrą (2001 m. spalio 18 d. Sprendimo *SIAC Construction*, C-19/00, 43 punktą ir jame nurodyta teismo praktika). Šie reikalavimai iš principo *mutatis mutandis* taikomi perkančiųjų organizacijų pareigai skelbime apie pirkimą arba pirkimo dokumentuose nurodyti kiekvieno sutarties sudarymo kriterijaus „santykinį lyginamąjį svorį“. Be kita ko, kiekvieno sutarties sudarymo kriterijaus santykinis lyginamasis svoris, jei laikomasi Direktyvos 2004/18 53 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos, turi būti aiškiai nustatytas nuo sutarties sudarymo procedūros pradžios, taip suteikiant konkurso dalyviams galimybę objektyviai nustatyti realią sutarties sudarymo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

kriterijaus reikšmę kitų sutarties sudarymo kriterijų atžvilgiu tuo metu, kai perkančioji organizacija atlieka paskutinį jų vertinimą. Be to, kiekvieno sutarties sudarymo kriterijaus santykinis lyginamasis svoris negali būti keičiamas per visą procedūrą.

Teisingumo Teismas pripažino, kad perkančioji organizacija, pasibaigus pasiūlymų pateikimo terminui, gali nustatyti subkriterijų, kurie iš esmės atitinka kriterijus, apie kuriuos iš anksto buvo pranešta konkurso dalyviams, lyginamojo svorio koeficientus, jei tenkinamos trys sąlygos, t. y. jei šis nustatymas *ex post*, pirma, nekeičia sutarties sudarymo kriterijų, nustatytų pirkimo dokumentuose arba skelbime apie pirkimą, antra, neapima elementų, kurie, jei būtų buvę žinomi rengiant pasiūlymus, būtų galėję paveikti šį rengimą, ir, trečia, buvo priimti neatsižvelgiant į aplinkybes, dėl kurių galėtų būti diskriminuojamas vienas iš dalyvių.

Teisingumo Teismas nusprendė, kad vertinimo komisija turi turėti tam tikrą laisvę vykdydama jai pavestą užduotį ir todėl gali, nekeisdama pirkimo dokumentuose arba skelbime apie pirkimą nustatytų sutarties sudarymo kriterijų, laisvai organizuoti jai pateiktų pasiūlymų nagrinėjimo ir analizės darbą ir ji neprivalo galimiems pirkimo dalyviams pirkimo dokumentuose nurodyti metodo, kurį perkančioji organizacija taikys siekdama įvertinti pasiūlymus.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62015CJ0006&lang1=en&lang2=LT&type=TXT&ancre=>

**Teisingumo Teismo 2016 m. liepos 14 d. prejudicinis sprendimas byloje
Wrocław – Miasto na prawach powiatu prieš Minister Infrastruktury i Rozwoju**

C-406/14

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

<...> „perkančiajai organizacijai neleidžiama viešojo darbų pirkimo dokumentų sąlygoje reikalauti, kad būsimas šio konkurso laimėtojas naudodamasis savo ištekliais atliktų tam tikrą procentinę to pirkimo objektą sudarančių darbų dalį.“ <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Wrocław – Miasto na prawach powiatu* (Vroclavo miestas, Lenkija) ir *Minister Infrastruktury i Rozwoju* (infrastruktūros ir plėtros ministras) dėl sprendimo šiam miestui taikyti finansinį koregavimą dėl tariamo Direktyvos 2004/18 pažeidimo sudarant viešojo darbų, bendrai finansuojamų iš Europos Sąjungos fondų, pirkimo sutartį.

2007 m. gegužės 18 d. kompetentinga Vroclavo miesto tarnyba pradėjo ribotą viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrą dėl dalies aplinkkelio statybų. Šiam projektui, kurio vertė buvo maždaug 65 milijonai EUR, skirta Sąjungos finansinė parama pagal veiksmų programą dėl Bendrijos paramos Lenkijos Respublikai infrastruktūros ir aplinkos srityse, siekiant tikslo „Konvergencija“ ir bendrai finansuojant iš Sanglaudos fondo ir ERPF.

Iš septynių ūkio subjektų, kurie prašė leisti dalyvauti toje procedūroje, penki buvo pakviesti teikti pasiūlymus. Šiems penkiems ūkio subjektams išsiųstuose pirkimo dokumentuose buvo numatyta tokia sąlyga, kad „ūkio subjektas privalo naudodamasis savo ištekliais atlikti bent 25 % perkamų darbų“. 2008 m. rugpjūčio 1 d. Vroclavo miestas sudarė viešojo darbų pirkimo sutartį su subjektu, kurį jis atrinko. Įvykdžius šią sutartį nacionalinės valdžios institucijos, atsakingos už tam tikrą Sąjungos bendrai finansuojamų veiksmų teisėtumo kontrolę, pradėjo administracinę procedūrą; ją užbaigus nuspręsta Vroclavo miestui taikyti 8 600 473,38 PLN (maždaug 1 960 000 EUR; pagrindinė suma) finansinę korekciją, atitinkančią 5 %

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

išlaidų, finansuotinių iš viešųjų lėšų, dėl tariamai neteisėtos minėtos sąlygos, atsižvelgiant į Direktyvą 2004/18, taikytiną nagrinėjamai sutarčiai dėl jos vertės.

Prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas klausė išaiškinimo dėl Direktyvos 2004/18¹ 25 straipsnio, konkrečiai – dėl žodžių „sutarties dalis“, taikymo, siekiant nustatyti, ar ši nuostata draudžia perkančiajai organizacijai nustatyti didžiausią procentinę sutarties dalį, dėl kurios būsimas konkurso laimėtojas galės pasitelkti subrangovus. Minėtas teismas taip pat klausė, ar šios direktyvos 26 straipsnis gali būti taikomas tokiam ribojimui, kaip įvykdymo sąlygai, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.

Teisingumo Teismas priminė 2013 m. spalio 10 d. sprendimą *Swm Costruzioni 2 ir Mannocchi Luigino* (C-94/12, EU:C:2013:646), kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad Direktyvos 2004/18 25 straipsnyje numatyta galimybė pasitelkti subrangovus ir jokių ribojimų šiuo klausimu nėra.

Vis dėlto, Teisingumo Teismo vertinimu, jeigu pirkimo dokumentuose reikalaujama, kad konkurso dalyviai savo pasiūlymuose nurodytų sutarties dalį, kuriai jie ketina pasitelkti subrangovus, ir siūlomus subrangovus, kaip numatyta Direktyvos 2004/18 25 straipsnio pirmoje pastraipoje, perkančioji organizacija turi teisę uždrausti pasitelkti subrangovus, kurių pajėgumų ji negali patikrinti pasiūlymų nagrinėjimo ir konkurso laimėtojo atrankos etapuose, esminėms sutarties dalims vykdyti (šiuo klausimu žr. 2004 m. kovo 18 d. Sprendimo *Siemens et ARGE Telekom*, C-314/01, EU:C:2004:159, 45 punktą). Tačiau tai nenumatyta byloje nagrinėjamoje sąlygoje, kuria nustatomi apribojimai dėl subrangovų pasitelkimo abstrakčiai apibrėžtai tam tikrai procentinei tos sutarties daliai vykdyti, neatsižvelgiant į galimybę patikrinti galimų subrangovų pajėgumus ir neminint esminio užduočių, kurioms tai būtų taikoma, pobūdžio. Visais šiais atžvilgiais tokia sąlyga yra nesuderinama su Direktyva 2004/18, kuri taikoma pagrindinėje byloje ir Teisingumo Teismas išaiškino, kad perkančiajai organizacijai neleidžiama viešojo darbų pirkimo dokumentų sąlygoje reikalauti, kad būsimas šio konkurso laimėtojas naudodamasis savo ištekliais atliktų tam tikrą procentinę to pirkimo objektą sudarančių darbų dalį.

Bylos nuoroda: <http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62014CJ0406&lang1=lt&type=TEXT&ancre=>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2015 m. lapkričio 17 d. prejudicinis sprendimas byloje
RegioPost GmbH & Co. KG prieš Stadt Landau in der Pfalz

C-115/14

<...> „nedraudžiami tokie valstybės narės regioninės valdžios institucijos teisės aktai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriuose numatyta, kad iš konkurso pašalinami dalyviai ir jų subrangovai, kurie teikdami pasiūlymus raštu neįsipareigojo savo darbuotojams, kuriems bus pavesta teikti atitinkamo viešojo pirkimo sutartyje nurodytas paslaugas, mokėti šiuose teisės aktuose nustatyta minimalų darbo užmokestį“ <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant *RegioPost GmbH & Co. KG* (toliau – *RegioPost*) ir *Stadt Landau in der Pfalz* (Pfalco Landau miestas, toliau – Landau miestas) ginčą dėl viešojo pirkimo procedūros pašto paslaugų šiame mieste dalyviams ir jų subrangovams nustatyto reikalavimo įsipareigoti mokėti minimalų darbo užmokestį darbuotojams, teikiantiems šio viešojo pirkimo sutartyje nurodytas paslaugas.

2013 m. balandžio 23 d. Landau miestas Europos Sąjungos mastu paskelbė dviejų dalių viešojo pirkimo konkursą dėl šio miesto pašto paslaugų - preliminarieji sutarčiai dėl laiškų, siuntų ir paketų surinkimo, pervežimo ir pristatymo sudaryti. Numatyta sutarties galiojimo trukmė – dveji metai. Perkančiajai organizacijai buvo umatyta teisė sutarties galiojimo trukmę pratęsti du kartus, kiekvieną kartą – vieniems metams.

Pagrindinėje byloje nagrinėjamo konkurso dokumentų priedas E 6 pavadintas „Pavyzdinė deklaracija pagal LTTG¹ 3 straipsnio 1 dalį“. Šis priedas skirtas tam, kad konkurso dalyviai, teikdami pasiūlymus, galėtų pateikti savo ir savo subrangovų deklaracijas dėl minimalaus darbo užmokesčio.

Pastabos:

¹ LTTG- 2010 m. gruodžio 1 d. Reino krašto–Pfalco federalinės žemės įstatymas dėl kolektyvinių sutarčių laikymosi ir minimalaus darbo užmokesčio užtikrinimo viešojo pirkimo konkurse (*Gesetz des Landes Rheinland-Pfalz zur Gewährleistung von Tariftreue und Mindestentgelt*)

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

2013 m. gegužės 16 d. rašte *RegioPost* tvirtino, kad pagal LTTG 3 straipsnį reikalaujamos minimalaus darbo užmokesčio deklaracijos prieštarauja viešųjų pirkimų teisei. Prie laiku pateikto savo pasiūlymo ji pridėjo savo pačios parengtas subrangovų deklaracijas. Tačiau nepateikė savo deklaracijos dėl įsipareigojimo mokėti minimalų darbo užmokestį. 2013 m. liepos 11 d. laiške Landau miestas pranešė *RegioPost*, kad jos pasiūlymas be minimalaus darbo užmokesčio deklaracijų pagal LTTG 3 straipsnį negali būti vertinamas. Tame pačiame laiške jis nurodė, kad 1 pirkimo dalyje sutartis sudaroma su *PostCon Deutschland GmbH*, o 2 dalyje – su *Deutsche Post AG*.

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Direktyvos 2004/18² 26 straipsnis, siejamas su Direktyva 96/71³, leidžia priimančiajai valstybei narei viešųjų pirkimų sutarčių sudarymo srityje numatyti minimalią apsaugą užtikrinančią privalomą teisės normą, nurodytą šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte, kaip nagrinėjamą pagrindinėje byloje, pagal kurią kitose valstybėse narėse įsteigtos įmonės privalo savo darbuotojams, komandiruotiems į priimančiosios valstybės narės teritoriją vykdyti viešojo pirkimo sutartis, mokėti minimalų darbo užmokestį. Ši norma priskirtina prie apsaugos lygio, kuris turi būti užtikrinamas tokiems darbuotojams (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Laval un Partneri*, C-341/05, EU:C:2007:809, 74, 80 ir 81 punktus).

Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, jog tai, kad pagal nacionalinę teisę dalyviai ir jų galimi subrangovai, įsteigti kitoje nei perkančiosios organizacijos valstybėje narėje, kurioje minimalaus darbo užmokesčio norma yra mažesnė, privalo mokėti minimalų darbo užmokestį, lemia papildomą ekonominę našta, galinčią neleisti priimančiojoje valstybėje narėje teikti paslaugos ar trukdyti ją teikti arba tokių paslaugų teikimą daryti mažiau patrauklų. Todėl tokia priemonė, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, gali būti apribojimas, kaip jis suprantamas pagal SESV⁴ 56 straipsnį (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Bundesdruckerei*, C-549/13, EU:C:2014:2235, 30 punktą).

Tačiau, Teisingumo Teismo vertinimu, tokia nacionalinė priemonė iš principo gali būti pateisinama darbuotojų apsaugos tikslu (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Bundesdruckerei*, C-549/13, EU:C:2014:2235, 31 punktą). Tai, kad svarbu laikytis šios minimalią socialinę apsaugą užtikrinančios privalomos teisės normos, aiškiai matyti iš Direktyvos 2004/18 34 konstatuojamosios dalies, kurioje nustatyta, kad tuo atveju,

bei *öffentlichen Auftragsvergaben*)

² Direktyva 2004/18- 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

³ Direktyva 96/71- 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje

⁴ SESV- Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

jei nesilaikoma nacionalinėje teisėje numatytų įsipareigojimų, be kita ko, susijusių su darbo sąlygomis, valstybės narės tokį nesilaikymą gali vertinti kaip sunkų nusižengimą arba kaip atitinkamo ūkio subjekto profesinio elgesio taisyklių pažeidimą, kuris gali turėti įtakos pašalinant šį ūkio subjektą iš viešosios sutarties sudarymo procedūros.

Apibendrinamas Teisingumo Teismas išaiškino, kad Direktyvos 2004/18 26 straipsnis aiškintinas taip, kad pagal jį nedraudžiami tokie valstybės narės regioninės valdžios institucijos teisės aktai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, pagal kuriuos konkurso dalyviai ir jų subrangovai teikdami pasiūlymus privalo raštu įsipareigoti savo darbuotojams, kuriems bus pavesta teikti atitinkamo viešojo pirkimo sutartyje nurodytas paslaugas, mokėti šiuose teisės aktuose nustatytą minimalų darbo užmokestį.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1451673429684&uri=CELEX:62014CJ0115>

Teisingumo Teismo 2015 m. spalio 22 d. prejudicinis sprendimas byloje Grupo Hospitalario Quirón SA prieš Departamento de Sanidad del Gobierno Vasco, Instituto de Religiosas Siervas de Jesús de la Caridad

C-552/13

<...> „draudžiamas toks reikalavimas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuris skelbimuose apie viešąjį sveikatos priežiūros paslaugų pirkimą yra pateikiamas kaip techninė specifikacija, pagal kurią konkurso dalyką sudarančias sveikatos priežiūros paslaugas turi teikti privačios ligoninės, esančios tik konkrečioje savivaldybėje, kuri gali ir nebūti pacientų, kurie naudojami tokiomis paslaugomis, gyvenamoji vieta, nes dėl šio reikalavimo iš konkurso automatiškai pašalinami dalyviai, kurie negali teikti tokių paslaugų šioje konkrečioje savivaldybėje esančioje įstaigoje, nors jie atitinka visas kitas konkurso sąlygas.“ <...>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant *Grupo Hospitalario Quirón SA* (toliau – *Grupo Hospitalario Quirón*) ginčą su *Departamento de Sanidad del Gobierno Vasco* (Baskų krašto vyriausybės Sveikatos apsaugos departamentas) ir *Instituto de Religiosas Siervas de Jesús de la Caridad* dėl sąlygos, įtrauktos į pastarojo paskelbtus du viešojo pirkimo konkursus, teisėtumo.

Pagal Pirkimą Nr. 21/2011¹ ir Pirkimą Nr. 50/2011² konkursą laimėjęs paslaugų teikėjas gauna atlygį už paslaugas tiesiogiai iš perkančiosios organizacijos, t. y. *Departamento de Sanidad del Gobierno Vasco*. Abiejų pirkimų techninėse specifikacijose prie minimalių reikalavimų buvo priskiriamas punktas „Vieta“, kuriame numatyta: „Atsižvelgiant į būtinybę teikti šias paslaugas protingu atstumu nuo pacientų ir jų artimųjų [gyvenamosios vietos], viešojo transporto prieinamumą ir kelionės trukmę, taip pat į būtinybę kuo labiau sumažinti ligoninių darbuotojų <...> važinėjimą į darbą, siūlomi sveikatos priežiūros centrai turi būti Bilbao savivaldybės teritorijoje.“ Todėl pagal minėtų pirkimų specifikacijas paslaugų teikimo vieta galėjo būti vien tik Bilbao savivaldybėje.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, jog formaliai nereikalaujama, kad konkurso dalyviai disponuotų Bilbao esančios ligoninės patalpomis ar kad pastarosios jiems priklausytų nuosavybės teise, o tik reikalaujama, kad jie turėtų galimybę teikti sveikatos priežiūros paslaugas, kurios sudaro Pirkimų Nr. 21/2011 ir 50/2011 dalyką, minėtoje savivaldybėje esančiose patalpose, nesvarbu, kokių teisiniu pagrindu jie šiomis patalpomis naudojami. Vis dėlto, neatsižvelgiant į naudojimosi tokiomis patalpomis sąnaudas, *de facto* neabejotina, kad vieninteliai konkurse galintys dalyvauti kandidatai yra Bilbao įsisteigę sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai, nes laikotarpiu nuo šių viešųjų pirkimų konkurso paskelbimo iki termino pateikti pasiūlymus pabaigos visi kiti tokių paslaugų teikėjai nesugebės gauti reikiamų patalpų ir darbuotojų.

Teisingumo Teismo vertinimu, Pirkimų Nr. 21/2011 ir 50/2011 specialiosiose administracinėse sąlygose ir techninėse specifikacijose numatytas reikalavimas, kad tokia įstaiga turi būti privalomai

¹ Pirkimas Nr. 21/2011 – pagal 2010 m. gruodžio 15 d. Baskų krašto vyriausybės Sveikatos apsaugos departamento direktorės patvirtintas pirkimo sąlygas vykdomas viešųjų paslaugų, susijusių su dienos, bendrąja ir virškinamojo trakto chirurgijos, ginekologijos, urologijos, traumatologijos ir ortopedinės chirurgijos procedūromis, pirkimas

² Pirkimas Nr. 50/2011 – Pagal 2011 m. gegužės 10 d. Baskų krašto vyriausybės Sveikatos apsaugos departamento direktorės patvirtintas pirkimo sąlygas vykdomas viešųjų paslaugų, susijusių su oftalmologijos chirurginėmis procedūromis, pirkimas

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

įsikūrusi konkrečioje savivaldybėje, kuri bus laikoma išskirtine atitinkamų medicinos paslaugų teikimo vieta, yra, atsižvelgiant į geografinę padėtį pagrindinėje byloje, teritorinė vykdymo kliūtis pasiekti šio sprendimo pirmiau minėtame punkte nurodytą tikslą, t. y. užtikrinti pasirinktos paramą teikiančios privačios ligoninės prieinamumą ir artumą, nes tai labai svarbu pacientams, jų artimiesiems ir į tokią ligoninę privalančiam važinėti medicinos personalui, kartu užtikrinant visiems konkurso dalyviams vienodą ir nediskriminacinę galimybę dalyvauti konkurse. Tokiomis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos geografinės padėties, Pirkimų Nr. 21/2011 ir 50/2011 specialiosiose administracinėse sąlygose ir techninėse specifikacijose suformuluotas reikalavimas dėl geografinės buvimo vietos reiškia, kad konkurso dalyviai, kurie negali teikti nagrinėjamų paslaugų konkrečioje savivaldybėje esančioje įstaigoje, yra automatiškai pašalinami iš konkurso, neatsižvelgiant į tai, kad jie galbūt atitinka kitas sąlygas, nustatytas aptariamų viešųjų pirkimų sąlygose ir techninėse specifikacijose. Teisingumo Teismas taip pat atkreipė dėmesį, kad, kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, daugelis pacientų, kuriems konkurso laimėtojas privačioje ligoninėje teiks paslaugas, gyvena ne tos savivaldybės teritorijoje, kurioje pagal atitinkamą buvimo vietos sąlygą turi būti tokia įstaiga.

Teisingumo Teismas išaiškino, kad pagal Direktyvos 2004/18³ 23 straipsnio 2 dalį draudžiamas toks reikalavimas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuris skelbimuose apie viešąjį sveikatos priežiūros paslaugų pirkimą yra pateikiamas kaip techninė specifikacija, pagal kurią konkurso dalyką sudarančias sveikatos priežiūros paslaugas turi teikti privačios ligoninės, esančios tik konkrečioje savivaldybėje, kuri gali ir nebūti pacientų, kurie naudojami tokiomis paslaugomis, gyvenamoji vieta, nes dėl šio reikalavimo iš konkurso automatiškai pašalinami dalyviai, kurie negali teikti tokių paslaugų šioje konkrečioje savivaldybėje esančioje įstaigoje, nors jie atitinka visas kitas konkurso sąlygas.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1451813556557&uri=CELEX:62013CJ0552>

³ Direktyva 2004/18 – 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2015 m. balandžio 16 d. prejudicinis sprendimas byloje Impresa Edilux Srl, kaip laikinosios įmonių asociacijos įgaliotinė, Società Italiana Costruzioni e Forniture Srl (SICEF) Assessorato Beni Culturali e Identità Siciliana – Servizio Soprintendenza Provincia di Trapani, Assessorato ai Beni Culturali e dell’Identità Siciliana, UREGA – Sezione provinciale di Trapani, Assessorato delle Infrastrutture e della Mobilità della Regione Siciliana,

C-425/14

<...> Automatiškas kandidatų ar dalyvių, kuriuos sieja <...> ryšys su kitais kandidatais ar dalyviais, pašalinimas viršija tai, kas būtina tam, kad būtų užkirstas kelias susitarimams, užtikrintas vienodo požiūrio taikymas ir skaidrumo pareigos laikymasis. Iš tiesų toks automatiškas pašalinimas apima nenuginčijamą įmonių, kurių viena kontroliuoja kitą arba kurios yra susijusios, tarpusavio priklausomybės teikiant tame pačiame konkurse atitinkamus pasiūlymus prezumpciją. <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant *Impresa Edilux Srl* (toliau – *Edilux*), kaip laikinosios įmonių asociacijos, sudarytos tarp jos ir *Società Italiana Costruzioni e Forniture Srl* (toliau – SICEF), įgaliotinės, ir pastarosios įmonės ginčą su *Assessorato Beni Culturali e Identità Siciliana – Servizio Soprintendenza Provincia di Trapani* (Trapani provincijos komiteto Sicilijos identiteto ir kultūros paveldo direktoratas), *Assessorato ai Beni Culturali e dell’Identità Siciliana* (Sicilijos identiteto ir kultūros paveldo direktoratas), *UREGA – Sezione provinciale di Trapani* (UREGA, Trapani provincijos poskyris) ir *Assessorato delle Infrastrutture e della Mobilità della Regione Siciliana* (Sicilijos regiono mobilumo ir infrastruktūrų direktoratas) (toliau kartu – perkančioji organizacija pagrindinėje byloje) dėl to, kad ši pašalino *Edilux* ir SICEF iš viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros, nes kartu su savo pasiūlymu jos nepateikė deklaracijos dėl sutikimo su teisėtumo protokole esančiomis sąlygomis.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Perkančioji organizacija pagrindinėje byloje *Edilux* ir SICEF pašalinimą iš viešojo pirkimo procedūros grindė tuo, kad kartu su savo pasiūlymu jos nepateikė deklaracijos dėl sutikimo su teisėtumo protokole esančiomis sąlygomis, kurią reikėjo pateikti pagal minėto pirkimo techninių specifikacijų 6 priedo schemą. Šių techninių specifikacijų skyriuje „Ispėjimas“ nurodyta, kad ši deklaracija – tai esminis dokumentas, kurio nepateikus pašalinama iš konkurso.

Pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo, tokio, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, teisėtumo protokolo tikslas – kova su organizuoto nusikalstamumo, kuris stipriai išsiskynęs kai kuriuose pietų Italijos regionuose, išsiskverbimo ypač į viešųjų pirkimų sektorių reiškiniu ir jo prevencija. Juo taip pat saugomi konkurencijos ir skaidrumo principai, kuriais grindžiami Italijos ir Sąjungos teisės aktai viešųjų pirkimų srityje.

Teismas konstatavo, jog, siekiant užkirsti kelią nusikalstamumui ir konkurencijos iškreipimams viešųjų pirkimų sektoriuje, tokia priemonė, kaip pareiga išreikšti sutikimą su tokios rūšies teisėtumo protokolu, galėtų sustiprinti vienodą vertinimą ir skaidrumą sudarant viešojo pirkimo sutartis. Be to, kadangi tokia pareiga nustatyta vienodai visiems kandidatams ar dalyviams, ji neprieštaruja nediskriminavimo principui. Tačiau remiantis proporcingumo principu, kuris yra vienas bendrųjų Sąjungos teisės principų, tokia priemonė neturi viršyti to, kas būtina šiam tikslui pasiekti (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Serrantoni ir Consorzio stabile edili*, C-376/08, EU:C:2009:808, 33 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

Kaip savo rašytinėse pastabose byloje nurodė Europos Komisija, iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad automatiškas kandidatų ar dalyvių, kuriuos sieja toks ryšys su kitais kandidatais ar dalyviais, pašalinimas viršija tai, kas būtina tam, kad būtų užkirstas kelias susitarimams, užtikrintas vienodo požiūrio taikymas ir skaidrumo pareigos laikymasis. Iš tiesų toks automatiškas pašalinimas apima nenuginčijamą įmonių, kurių viena kontroliuoja kitą arba kurios yra susijusios, tarpusavio priklausomybės teikiant tame pačiame konkurse atitinkamus pasiūlymus prezumpciją. Taip atmetama šių kandidatų ar dalyvių galimybė įrodyti jų pasiūlymų nepriklausomumą, todėl tai prieštaruja Sąjungos interesui užtikrinti, kad konkurso procedūroje dalyvautų kuo daugiau dalyvių (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Assitur*, C-538/07,

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

EU:C:2009:317, 28–30 punktus ir Sprendimo *Serrantoni ir Consorzio stabile edili*, C-376/08, EU:C:2009:808, 39 ir 40 punktus).

Teisingumo Teismas nusprendė, kad nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią perkančioji organizacija gali numatyti, kad kandidatas ar dalyvis automatiškai pašalinamas iš konkurso dėl viešųjų pirkimų sutarties dėl to, kad jis kartu su savo pasiūlymu nepateikė raštiško sutikimo su įsipareigojimais ir pasižadėjimais, numatytais teisėtumo protokole, kaip antai nagrinėjamame pagrindinėje byloje, kurio tikslas kovoti su organizuoto nusikalstamumo įsiskverbimu į viešųjų pirkimų sektorių. Tačiau, kadangi šiame protokole yra pasižadėjimų, pagal kuriuos kandidatas ar dalyvis neturi būti kontroliuojamas kitų kandidatų ar dalyvių ar būti su jais susijęs, neturi būti sudaręs arba neturi sudaryti susitarimų su kitais viešojo pirkimo konkurso dalyviais ir subrangos pagrindais neturi pavesti jokių užduočių kitiems šio konkurso dalyviams, tokių pareiškimų nebuvimas negali lemti automatiško kandidato ar dalyvio pašalinimo iš tokio konkurso.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1451814605693&uri=CELEX:62014CJ0425>

Teisingumo Teismo 2015 m. balandžio 16 d. prejudicinis sprendimas byloje SC Enterprise Focused Solutions SRL prieš Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia

C-278/14

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

<...> „SESV pagrindinės normos ir bendrieji principai, visų pirma vienodo požiūrio ir nediskriminavimo dėl pilietybės principai ir iš jų išplaukianti skaidrumo pareiga, turi būti aiškinami taip, kad perkančioji organizacija negali atmesti pasiūlymo, kuris atitinka skelbime apie pirkimą nurodytus reikalavimus, remdamasi šiame skelbime nenurodytais motyvais.“ <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas *Curtea de Apel Alba Iulia* (Rumunija) nagrinėjant ginčą tarp *SC Enterprise Focused Solutions SRL* (toliau – EFS) ir *Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia* (Alba Julijos departamento greitosios pagalbos ligoninė) dėl pastarosios sprendimo atmesti EFS pateiktą pasiūlymą viešojo pirkimo konkursui.

2013 m. lapkričio 20 d. *Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia* internete paskelbė viešojo pirkimo konkursą informacinių sistemų ir įrangos tiekimo sutarčiai sudaryti. Numatoma šio pirkimo vertė – 259 750 Rumunijos lėjų (be PVM) (58 600 eurų). Pirkimo dokumentuose, kiek tai susiję su informacinės sistemos centriniu komponentu, buvo nurodoma, kad procesorius turi būti „mažiausiai *Intel Core i5 3,2 GHz* arba lygiavertis“. Pirkimo dokumentuose, kiek tai susiję su informacinės sistemos centriniu komponentu, nurodoma, kad procesorius turi būti „mažiausiai *Intel Core i5 3,2 GHz* arba lygiavertis“. EFS pateiktame pasiūlyme buvo nurodytas AMD prekių ženklo *Quad Core A8-5600k* tipo procesorius, turintis šešis branduolius, kurio standartinis dažnis yra 3,6 GHz, o „turbodažnis“ – 3,9 GHz. Šis pasiūlymas buvo atmestas motyvuojant tuo, kad neatitiko viešojo pirkimo techninių specifikacijų. Perkančioji organizacija, atlikusi informacijos paiešką *Intel* prekių ženklo interneto svetainėje, konstatavo, kad šis gamintojas nebegamina pirmosios ar antrosios kartos *Core i5 3,2 GHz* tipo procesorių (*Core i5-650*) ir neteikia jų priežiūros paslaugų, nors jų ir galima įsigyti, o gamintojo šiuo metu gaminamas to paties tipo ir bent 3,2-GHz dažnio procesorius yra trečiosios kartos. Būtent dėl tos priežasties, kad procesorius buvo trečiosios kartos ir jo pajėgumai buvo didesni nei EFS pasiūlyto procesoriaus, pastarasis pripažintas neatitinkančiu viešojo pirkimo techninių specifikacijų.

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

² Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Curtea de Apel Alba Iulia nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą: „Ar <...> Direktyvos 2004/18 <...> 23 straipsnio 8 dalis turi būti aiškinama taip, kad tuomet, kai perkančioji organizacija apibrėžia produkto, kuris yra viešojo pirkimo sutarties dalykas, technines specifikacijas pateikdama nuorodą į konkretų prekių ženklą, [viešojo pirkimo dalyvio] pasiūlyto [ir pateikto kaip] lygiavertio produkto charakteristikos turi būti vertinamos atsižvelgiant tik į [gamintojo, kurio produktas buvo panaudotas kaip nuoroda į atitinkamas technines specifikacijas,] tebegaminamų produktų [charakteristikas], ar šios charakteristikos gali būti vertinamos atsižvelgiant į rinkoje esančius [šio gamintojo] produktus, kurių gamyba jau yra nutraukta?“

Teisingumo Teismas priminė, kad Direktyvoje 2004/18¹ numatytos ypatingos ir griežtos procedūros yra taikomos tik toms sutartims, kurių vertė viršija kiekvienoje iš minėtų direktyvų aiškiai numatyta ribinę vertę. Taigi minėtų direktyvų nuostatos netaikomos sutartims, kurių vertė nesiekia jose nustatytos ribinės vertės (Sprendimo *SECAP ir Santorso*, C-147/06 ir C-148/06, EU:C:2008:277, 19 punktą ir jame nurodyta teismo praktika). Teisingumo Teismo vertinimu, Direktyvos 2004/18 23 straipsnio 8 dalis, kurią Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti, pagrindinėje byloje nagrinėjame ginče netaikoma, kadangi nagrinėjamo pirkimo vertė be PVM yra 58 600 eurų, o šios direktyvos 7 straipsnio b punkte nustatyta atitinkama ribinė jos taikymo vertė yra 200 000 eurų.

Tačiau Teisingumo Teismas pažymėjo, kad sudarant pirkimo sutartį, kuriai, atsižvelgiant į jos vertę, minėta direktyva netaikoma, vis dėlto taikomos SESV² pagrindinės normos ir bendrieji principai, visų pirma vienodo požiūrio ir nediskriminavimo dėl pilietybės principai ir iš jų išplaukianti skaidrumo pareiga, jei, atsižvelgiant į aiškius objektyvius kriterijus, šios sutartys kelia aiškų tarptautinį susidomėjimą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce ir kt.*, C-159/11, EU:C:2012:817, 23 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką. Šiuo atveju, nepaisant nedidelės pirkimo vertės ir nesant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo paaiškinimo, buvo konstatuota, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas pirkimas, atsižvelgiant į pagrindinėje byloje susiklosčiusias faktines aplinkybes, ypač į tai, kad ši byla susijusi su informacinių sistemų ir įrangos tiekimu, nurodant tarptautinį prekių ženklą turintį procesorių, gali turėti tam tikrą tarptautinį interesą.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Todėl, Teisingumo Teismo vertinimu, prejudicinį klausimą reikia suprasti kaip pirkimo, kuriam netaikoma Direktyva 2004/18, bet kuris kelia aiškų tarptautinį susidomėjimą, atveju susijusį su Sutarties pagrindinių normų ir bendrųjų principų, visų pirma vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų ir iš jų išplaukiančios skaidrumo pareigos, taikymu. Be to, pažymėta, kad pagrindinėje byloje aplinkybė, kad produkto gamyba nutraukta, tačiau ji vis dar galima įsigyti rinkoje, susijusi ne su pasiūlymą pateikusių asmens produktu, bet su produktu, kuris nurodomas nagrinėjamoje techninėje specifikacijoje. Todėl svarbu ne tai, ar šiuo klausimu pagrindinėje byloje nagrinėjamuose pirkimo dokumentuose nesant jokios aiškios informacijos perkančioji organizacija gali reikalauti, kad pasiūlymą pateikusių asmens pasiūlytas produktas tebebūtų gaminamas, bet tai, ar perkančioji organizacija, kuri techninėje specifikacijoje nurodė konkretaus prekių ženklo produktą, nustojus šį produktą gaminti, gali pakeisti šią specifikaciją ir joje nurodyti kitą panašų to paties prekių ženklo produktą, kuris nuo šiol gaminamas ir kurio savybės yra kitokios.

Anot Teisingumo Teismo, kalbant apie vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principus ir skaidrumo pareigą, reikia pripažinti valstybėms narėms tam tikrą diskreciją priimti priemones, skirtas principų, kurių perkančiosios organizacijos turi laikytis vykdydamos bet kokią viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrą, paisymui užtikrinti (žr. Sprendimo *Serrantoni ir Consorzio stabile edili*, C-376/08, EU:C:2009:808, 31 ir 32 punktus). Skaidrumo pareiga pirmiausia siekiama užtikrinti, kad nebūtų perkančiosios organizacijos savivalės rizikos (dėl Direktyvos 2004/18 2 straipsnio žr. Sprendimo *SAG ELV Slovensko ir kt.*, C-599/10, EU:C:2012:191, 25 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Šis tikslas nebūtų pasiektas, jei perkančioji organizacija galėtų nesilaikyti sąlygų, kurias ji pati nustatė. Todėl, vykstant procedūrai, jai draudžiama pakeisti viešojo pirkimo sutarties skyrimo kriterijus. Vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principai ir skaidrumo pareiga šiuo klausimu turi tokį pat poveikį ir techninėms specifikacijoms. Todėl vienodo požiūrio principas ir skaidrumo pareiga draudžia perkančiajai organizacijai atmesti pasiūlymą, kuris atitinka pranešimo apie konkursą reikalavimus, remiantis minėtame pranešime nenumatytais motyvais (Sprendimo *Medipac – Kazantzidis*, C-6/05, EU:C:2007:337, 54 punktas).

Teisingumo Teismas išaiškino, kad perkančioji organizacija po to, kai paskelbiama apie pirkimą, negali iš dalies pakeisti techninės specifikacijos, susijusios su viena pirkimo dalimi, nes tai pažeistų vienodo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

požiūrio ir nediskriminavimo principus ir nebūtų laikomasi skaidrumo pareigos. Šiuo klausimu nesvarbu, ar dalis, su kuria susijusi ši specifikacija, yra tebegaminama ir ar ją galima įsigyti rinkoje.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1448136572914&uri=CELEX:62014CJ0278>

Teisingumo Teismo 2015 m. kovo 26 d. prejudicinis sprendimas byloje Ambisig – Ambiente e Sistemas de Informação Geográfica SA prieš Nersant – Associação Empresarial da Região de Santarém, Núcleo Inicial – Formação e Consultoria Lda

C-601/13

<..> „Siekiant sudaryti sutartį dėl intelektinių paslaugų – mokymo ir konsultavimo – teikimo <...> nedraudžiama perkančiajai organizacijai nustatyti kriterijų, kuriuo vadovaujantis būtų galima vertinti komandų, konkurso dalyvių konkrečiai siūlomų šiai sutarčiai įvykdyti, profesionalumą atsižvelgiant į komandos sudėtį ir į jos narių patirtį bei anksčiau atliktus darbus.“
<...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas *Supremo Tribunal Administrativo* (Portugalija) nagrinėjant ginčą tarp Ambisig – Ambiente e Sistemas de Informação Geográfica SA ir Nersant – Associação Empresarial da Região de Santarém bei Núcleo Inicial – Formação e Consultoria Lda

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

dėl dėl *Nersant* sprendimo sudaryti mokymo ir konsultavimo paslaugų teikimo sutartį su *Iberscal – Consultores Lda* (toliau – *Iberscal*), o ne su *Ambisig*. paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

Skelbimo apie viešąjį pirkimo konkursą 5 straipsnyje buvo nustatyta, kad vienu iš ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų buvo nurodytas „Komandos vertinimas“, kurio svoris sudarė 40 %. Skelbime nurodyta, kad „šis koeficientas nustatomas atsižvelgiant į komandos sudėtį, įrodytą patirtį ir anksčiau atliktų darbų analizę.“

Ambisig pateikė pasiūlymą pagal pagrindinėje byloje aptariamą viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrą. Preliminarioje ataskaitoje atrankos komisija nusprendė, kad *Iberscal* užima pirmąją vietą. *Ambisig* išreiškė abejonę dėl aplinkybės, kad skelbime apie rengiamą pirkimą tarp vertinimo kriterijų jo 5 straipsnio A punkte nurodytas koeficientas, susijęs su sutarčiai įvykdyti paskirtų darbuotojų kvalifikacija. Komisija „atmetė *Ambisig* argumentus, nurodyma, kad skelbimo apie pirkimą 5 straipsnio A punkte siekiama tikslo įvertinti „konkrečią techninę komandą, kurią konkurso dalyvis siūlo skirti darbams atlikti“, o „šiuo konkrečiu atveju siūlomoms techninės komandos patirtis yra pasiūlymui būdinga savybė, o ne paties konkurso dalyvio savybė“.

Supremo Tribunal Administrativo iškėlė klausimą, ar, siekiant sudaryti sutartį dėl intelektinių paslaugų – mokymo ir konsultavimo – teikimo, pagal Direktyvą 2004/18/EB¹ galima kaip vieną iš koeficientų, kurie sudaro sutarties sudarymo kriterijų pagal viešo konkurso procedūrą, nurodyti koeficientą, skirtą įvertinti komandoms, kurias konkurso dalyviai konkrečiai siūlo skirti sutarčiai įvykdyti, atsižvelgiant į tų komandų sudėtį, jų įrodytą patirtį ir anksčiau atliktus darbus. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė, kad reikia pateikti šį klausimą, nes, jo nuomone, egzistuoja prieštaravimas tarp, viena vertus, Sprendime *Lianakis ir kt.* (C-532/06, EU:C:2008:40) įtvirtintos Teisingumo Teismo praktikos dėl ūkio subjektų gebėjimų vykdyti sutartį tikrinimo ir dėl viešojo pirkimo sutarčių sudarymo kriterijų ir, kita vertus, Komisijos pasiūlymo, kuriuo siekiama pakeisti viešojo pirkimo sutarčių sudarymo procedūrų reglamentavimą, ir aplinkybės, kad kokybė yra vienas iš Direktyvos 2004/18 53 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytų sutarčių sudarymo kriterijų, kuris gali būti susietas su komandos, kuriai būtų pavesta įvykdyti sudarytą sutartį, sudėtimi, jos narių patirtimi ir anksčiau atliktais darbais.

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad kriterijai, kuriuos perkančiosios organizacijos gali taikyti nustatydamos ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, nėra išsamiai išvardyti Direktyvos 2004/18 53 straipsnio 1 dalyje. Todėl pagal šią nuostatą perkančiosios organizacijos gali pasirinkti sutarties sudarymo kriterijus, kuriuos ketina taikyti. Tačiau jos gali pasirinkti tik tuos kriterijus, kurie taikomi siekiant nustatyti ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą. Viešojo pirkimo sutarties įvykdymo kokybė gali labai priklausyti nuo asmenų, kuriems pavesta ją vykdyti, profesinių gebėjimų, kuriuos sudaro profesinė patirtis ir išsilavinimas, todėl profesionalumas atitinkamame skelbime apie pirkimą arba konkurso specifikacijoje gali būti nurodytas kaip sutarties sudarymo kriterijus.

Atsižvelgiant į tai, Teisingumo Teismas nusprendė, kad, siekiant sudaryti sutartį dėl intelektinių paslaugų – mokymo ir konsultavimo – teikimo, Direktyvos 2004/18 53 straipsnio 1 dalies a punktu nedraudžiama perkančiajai organizacijai nustatyti kriterijų, kuriuo vadovaujantis būtų galima vertinti komandų, konkurso dalyvių konkrečiai siūlomų šiai sutarčiai įvykdyti, profesionalumą atsižvelgiant į komandos sudėtį ir į jos narių patirtį bei anksčiau atliktus darbus.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:62013CJ0601>

Teisingumo Teismo 2015 m. kovo 12 d. prejudicinis sprendimas byloje eVigilo Ltd prieš Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos

C-538/13

<...> „Perkančiajai organizacijai leidžiama vykstant viešajam pirkimui konkurso dalyvių pateiktų pasiūlymų vertinimo kriterijumi laikyti tokių pasiūlymų atitikties pirkimo dokumentuose įtvirtintiems reikalavimams laipsnį.“ <...>

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

**<...> „Nagrinėjant ieškinį, kuriuo siekiama panaikinti sprendimą dėl sutarties sudarymo remiantis ekspertų šališkumu, iš konkurso dalyvio, kurio pasiūlymas atmestas, negalima reikalauti konkrečiai įrodyti, kad ekspertų elgesys buvo šališkas.“ <...>
<...> „konkurso dalyvis, kuris galėjo suprasti konkurso sąlygas tik tada, kai, įvertinusi pasiūlymus, perkančioji organizacija pateikė išsamią informaciją apie savo sprendimo motyvus, turėtų teisę apskųsti konkurso teisėtumą pasibaigus nacionalinėje teisėje numatytam terminui“ <...>**

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas Lietuvos Aukščiausiajam Teismui nagrinėjant ginčą tarp eVigilo Ltd ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos dėl konkurso dalyvių pasiūlymų vertinimo vykstant viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrai.

Perkančiosios organizacijos vykdyto konkurso sąlygų 67 punkte kaip vertinimo kriterijai buvo nurodyti bendra minėtos perspėjimo sistemos kaina ir kartu su tiekėju projekte dalyvaujančių operatorių skaičius, taip pat bendrieji ir funkciniai reikalavimai, kurie apėmė ir projekto komandos apibūdinimą bei pasiūlymų atitikties pirkimo dokumentuose įtvirtintiems reikalavimais laipsnį.

Išnagrinėjusi šešių ekspertų atliktą techninių pasiūlymų vertinimą, perkančiosios organizacijos viešojo pirkimo komisija pritarė tokio vertinimo rezultatams. 2010 m. lapkričio 4 d. perkančioji organizacija pranešė tiekėjams šio vertinimo rezultatus. *eVigilo* nurodė aplinkybes, susijusias su pasiūlymus vertinusių ekspertų šališkumu ir galinčias patvirtinti profesinius santykius tarp minėtų ekspertų ir trečiųjų asmenų pasiūlyme nurodytų specialistų. Ji tvirtino, kad konkurso laimėtojų pasiūlyme nurodyti specialistai ir trys iš šešių perkančiosios organizacijos ekspertų, rengusių pirkimo sąlygas ir vertinusių pasiūlymus, kartu dirbo Kauno technologijos universitete.

Pirmosios ir apeliacinės instancių teismams atmetus atitinkamai *eVigilo* ieškinius ir apeliacinį skundą, kasaciniame skunde, kurį pateikė Lietuvos Aukščiausiajam Teismui, *eVigilo* nurodo, kad minėti teismai klaidingai įvertino sąsajas tarp konkurso laimėtojų nurodytų specialistų ir perkančiosios organizacijos paskirtų ekspertų. Ji taip pat teigia, kad tokiu būdu šie teismai neatsižvelgė į ekspertų

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

šališkumą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreipėsi į Teisingumo Teismą.

Teisingumo Teismas pateikė šiuos išaiškinimus:

1. Siekiant nustatyti, ar ekspertas buvo šališkas, pirmiausia reikia įvertinti faktines aplinkybes ir įrodymus, o tai turi padaryti perkančiosios organizacijos ir administracinės arba teisminės kontrolės institucijos. Pabrėžtina, kad Direktyvoje 2004/18¹ nėra konkrečių ši klausimą reglamentuojančių nuostatų. Perkančioji organizacija bet kuriuo atveju privalo patikrinti, ar egzistuoja interesų konfliktai, ir imtis tinkamų priemonių, skirtų jiems išvengti, nustatyti ir pašalinti. Su tokiu aktyviu vaidmeniu nesuderinama ieškovei nustatyta pareiga vykstant apskundimo procedūrai konkrečiai įrodyti perkančiosios organizacijos paskirtų ekspertų šališkumą. Toks sprendimas taip pat pažeistų veiksmingumo principą ir Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje įtvirtintą veiksmingos peržiūros reikalavimą, atsižvelgiant, be kita ko, į tai, kad konkurso dalyvis paprastai negali turėti prieigos prie informacijos ir įrodymų, kurie jam leistų įrodyti tokį šališkumą. Nagrinėjant ieškinį, kuriuo siekiama panaikinti sprendimą dėl sutarties sudarymo remiantis ekspertų šališkumu, iš konkurso dalyvio, kurio pasiūlymas atmestas, negalima reikalauti konkrečiai įrodyti, kad ekspertų elgesys buvo šališkas

2. konkurso dalyvis, kuris galėjo suprasti konkurso sąlygas tik tada, kai, įvertinusi pasiūlymus, perkančioji organizacija pateikė išsamią informaciją apie savo sprendimo motyvus, turėtų teisę apskusti konkurso teisėtumą pasibaigus nacionalinėje teisėje numatytam terminui. Pagal Teisingumo Teismo praktiką Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalyje nustatytas tikslas užtikrinti veiksmingos peržiūros egzistavimą, kai pažeidžiamos viešojo pirkimo sutarčių sudarymui taikomos nuostatos, gali būti įgyvendintas, tik jei numatyti apskundimo terminai bus skaičiuojami nuo datos, kai pareiškėjas sužinojo arba turėjo sužinoti apie tariamą minėtų nuostatų pažeidimą (žr. Sprendimo *Uniplex (UK)*, EU:C:2010:45, 32 punktą ir Sprendimo *Idrodinamica Spurgo Velox ir kt.*, C-161/13, EU:C:2014:307, 37 punktą).

Konstatuota, kad sutarties sudarymo kriterijai turi būti nurodyti skelbime apie pirkimą arba pirkimo sąlygose, o tai, kad jie išdėstyti nesuprantamai arba nepakankamai aiškiai, gali reikšti Direktyvos 2004/18 pažeidimą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar atitinkamas konkurso

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

dalyvis iš tikrųjų neturėjo galimybės suprasti nagrinėjamų sutarties sudarymo kriterijų, ar vis dėlto jis turėjo juos suprasti taikant deramai informuoto ir įprastai rūpestingo konkurso dalyvio standartą. Atliekant šią analizę reikia atsižvelgti į tai, kad atitinkamas konkurso dalyvis ir kiti konkurso dalyviai galėjo pateikti pasiūlymus ir kad prieš pateikdamas savo pasiūlymą atitinkamas konkurso dalyvis perkančiosios organizacijos neprašė pateikti paaiškinimų. Jeigu iš šios analizės būtų matyti, kad pirkimo sąlygos konkurso dalyviui iš tikrųjų buvo nesuprantamos ir kad jis negalėjo jų apskusti per nacionalinėje teisėje numatytą terminą, jis gali jas apskusti iki paskutinės sprendimo dėl sutarties sudarymo apskundimo termino dienos.

Teisingumo Teismas nurodė, kad Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą ir Direktyvos 2004/18 2 straipsnį, 44 straipsnio 1 dalį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jais reikalaujama, jog deramai informuotas ir įprastai rūpestingas konkurso dalyvis, kuris galėjo suprasti konkurso sąlygas tik tada, kai, įvertinusi pasiūlymus, perkančioji organizacija pateikė išsamią informaciją apie savo sprendimo motyvus, pasibaigus nacionalinėje teisėje numatytam terminui turėtų teisę apskusti konkurso teisėtumą. Pasinaudoti tokia apskundimo teise jis gali iki paskutinės sprendimo dėl sutarties sudarymo apskundimo termino dienos.

Teisingumo Teismas taip pat išaiškino, kad Direktyvos 2004/18 2 straipsnį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jais perkančiajai organizacijai leidžiama vykstant viešajam pirkimui konkurso dalyvių pateiktų pasiūlymų vertinimo kriterijumi laikyti tokų pasiūlymų atitikties pirkimo dokumentuose įtvirtintiems reikalavimams laipsnį.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:62013CN0538&qid=1448129921415>

Teisingumo Teismo 2015 m. kovo 3 d. prejudicinis sprendimas byloje Fabricom prieš Belgijos valstybę

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

C-21/03 ir C-34/03

<...> tam tikrus parengiamuosius darbus atlikęs asmuo, rengdamas savo paraišką, gali būti geresnėje padėtyje dėl to, kad atlikdamas šiuos darbus jis sužinojo informacijos apie šį viešąjį pirkimą. Tačiau rengiant paraiškas visi konkurso dalyviai turi turėti lygias galimybes <...>

Bylos esmė:

Prašymai priimti prejudicinį sprendimą buvo pateikti bylose tarp *Fabricom SA* (toliau – *Fabricom*) ir Belgijos valstybės dėl nacionalinės teisės nuostatų, draudžiančių asmeniui, kuriam pavesta atlikti parengiamuosius su viešuoju pirkimu susijusius darbus, ar su juo susijusiam asmeniui dalyvauti šio viešojo pirkimo procedūroje.

1999 m. birželio 25 d. *Conseil d'État* paduotame ieškinyje *Fabricom* prašo panaikinti 1999 m. kovo 25 d. Karaliaus dekreto 26 straipsnį, iš dalies pakeičiantį 1996 m. sausio 10 d. Karaliaus dekretą. Ji teigia, kad ši nuostata prieštarauja, be kita ko, vienodo požiūrio į visus paraiškas teikiančius asmenis principui, veiksmingų teisės gynimo priemonių principui, kuris garantuojamas Direktyvoje 92/13, proporcingumo principui, laisvei verstis prekyba ar gamyba, o taip pat nuosavybės teisei, kaip ji yra apibrėžta 1950 m. lapkričio 4 d. pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pirmajame papildomame protokole.

Pirmu bylose C-21/03 ir C-34/03 pateiktu klausimu prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas klausė, ar jo minimos Europos Sąjungos teisės nuostatos prieštarauja 1999 m. kovo 25 d. Karaliaus dekreto 26 straipsnyje, iš dalies pakeičiančiame 1996 m. sausio 10 d. Karaliaus dekretą, ir 1999 m. kovo 25 d. Karaliaus dekreto 32 straipsnyje, iš dalies pakeičiančiame 1996 m. sausio 8 d. Karaliaus dekretą, nustatytai taisyklei, kad asmeniui, kuriam buvo pavesta atlikti su viešuoju darbu, prekių ar paslaugų pirkimu

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

susijusį tyrimą, bandymus, studiją ar juos vystyti, draudžiama pateikti prašymą dalyvauti, o taip pat pateikti paraišką tame viešajame pirkime, nesuteikiant jam galimybės įrodyti, kad tomis konkrečiomis aplinkybėmis jo įgyta patirtis negali iškraipyti konkurencijos (toliau – pagrindinėje byloje ginčijama taisyklė).

Teisingumo teismas priminė kad pareiga laikytis vienodo požiūrio yra viešuosius pirkimus reglamentuojančių direktyvų, kuriomis būtent ir siekiama sudaryti sąlygas efektyviai konkurencijai jų taikymo srityse nustatant jose konkurenciją užtikrinančius sutarčių sudarymo kriterijus, pagrindas (2002 m. rugsėjo 22 d. sprendimo *Concordia Bus Finland*, C-513/99, *Rink.* p. I-7213, 81 punktas ir jame cituojama teismų praktika).

Teisingumo teismo vertinimu, asmuo, kuriam buvo pavesta atlikti su viešuoju darbų, prekių ar paslaugų pirkimu susijusį tyrimą, bandymus, studiją ar juos vystyti (toliau – parengiamuosius darbus atlikęs asmuo), šio viešojo pirkimo procedūros prasme nebūtinai yra tokioje pat padėtyje kaip ir asmuo, kuris tokių darbų neatliko. Iš tiesų tam tikrus parengiamuosius darbus atlikęs asmuo, rengdamas savo paraišką, gali būti geresnėje padėtyje dėl to, kad atlikdamas šiuos darbus jis sužinojo informacijos apie šį viešąjį pirkimą. Tačiau rengiant paraiškas visi konkurso dalyviai turi turėti lygias galimybes (šia prasme žr. 1996 m. balandžio 25 d. sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, C-87/94, *Rink.* p. I-2043, 54 punktą). Be to, kaip teisingai pastebi Europos Bendrijų Komisija, šiam asmeniui gali kilti interesų konfliktas dėl to, kad jis, būdamas ir viešojo pirkimo konkurso dalyvis, net ir neketindamas to daryti, gali daryti įtaką jo sąlygoms sau naudinga linkme, tai iškraipytą konkurenciją tarp konkurso dalyvių. Atsižvelgiant į šią situaciją, kurioje gali atsidurti tam tikrus parengiamuosius darbus atlikęs asmuo, negali būti teigiama, kad vienodo požiūrio principas įpareigoja jį vertinti taip pat kaip ir bet kurį kitą konkurso dalyvį.

Teisingumo Teismo vertinimu, tokia taisyklė, kokia ginčijama pagrindinėje byloje, nepalieka tam tikrus parengiamuosius darbus atlikusiam asmeniui galimybės įrodyti, kad jo atveju nekyla minimų problemų ir viršija tai, kas būtina vienodo požiūrio į visus konkurso dalyvius tikslui pasiekti. Iš tiesų, taikant šią taisyklę gali atsitikti taip, kad tam tikrus parengiamuosius darbus atlikę asmenys negalės dalyvauti sutarties sudarymo procedūroje, nors jų dalyvavimas nekeltų jokios grėsmės konkurso dalyvių tarpusavio konkurencijai.

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

Teisingumo Teismas išaiškino, kad Direktyva 92/50, o ypač jos 3 straipsnio 2 dalis, Direktyva 93/36, o ypač jos 5 straipsnio 7 dalis, Direktyva 93/37, o ypač jos 6 straipsnio 6 dalis, Direktyva 93/38, o ypač jos 4 straipsnio 2 dalis, draudžia tokią taisyklę, kokia yra numatyta 1999 m. kovo 25 d. Karaliaus dekreto 26 straipsnyje, iš dalies pakeičiančiame 1996 m. sausio 10 d. Karaliaus dekretą, ir 1999 m. kovo 25 d. Karaliaus dekreto 32 straipsnyje, iš dalies pakeičiančiame 1996 m. sausio 8 d. Karaliaus dekretą, kuri neleidžia asmeniui, kuriam buvo pavesta atlikti su viešuoju darbų, prekių ar paslaugų pirkimu susijusį tyrimą, bandymus, studiją ar juos vystyti, pateikti prašymą dalyvauti arba pateikti paraišką tame viešajame pirkime, nesuteikiant jam galimybės įrodyti, kad tomis konkrečiomis aplinkybėmis jo įgyta patirtis negali iškraipyti konkurencijos.

Teisingumo Teimas taip pat išaiškino, kad Direktyva 89/665, o ypač jos 2 straipsnio 1 dalies a punktas ir 5 straipsnis, ir Direktyva 92/13, o ypač jos 1 ir 2 straipsnis, draudžia perkančiajai organizacijai iki paraiškų nagrinėjimo procedūros pabaigos neleisti įmonei, susijusiai su asmeniu, kuriam buvo pavesta atlikti su viešuoju darbų, prekių ar paslaugų pirkimu susijusį tyrimą, bandymus, studiją ar juos vystyti, dalyvauti procedūroje ar pateikti paraišką, nors ši įmonė, atsakydama į perkančiosios organizacijos šia tema jai pateiktus klausimus, nurodo, kad ji dėl to neįgijo nepagrįsto pranašumo, kuris galėtų iškraipyti normalias konkurencijos sąlygas.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1451805156348&uri=CELEX:62003CJ0021>

**Teisingumo Teismo 2014m. gruodžio 18 d. prejudicinis sprendimas byloje Generali-Providencia Biztosító Zrt prieš
Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság**

C-470/13

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

<...> „Nedraudžiama taikyti nacionalinės teisės normos, pagal kurią ūkio subjektas pašalinamas iš viešojo pirkimo procedūros dėl jo padaryto konkurencijos teisės pažeidimo, kuris patvirtintas *res judicata* galią turinčiu teismo sprendimu ir už kurį jam skirta bauda.“ <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Generali-Providencia Biztosító Zrt* (toliau – *Generali*) ir *Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság* (Viešųjų pirkimų tarnybos apeliacijų skyrius) kilusį šiam skyriui atmetus šios bendrovės paduotą skundą dėl sprendimo pašalinti ją iš viešojo pirkimo procedūros dėl anksčiau padaryto nacionalinės konkurencijos teisės normų pažeidimo.

Perkančioji organizacija pranešė *Generali* savo sprendimą pašalinti ją iš atitinkamo konkurso procedūros motyvuodama tuo, kad jai taikytinas *Kbt* 61 straipsnio 1 dalies a punkte numatytas pašalinimo pagrindas dėl padaryto nacionalinės konkurencijos teisės normų pažeidimo, patvirtinto *res judicata* galią turinčiu teismo sprendimu. Kadangi *Generali* administracinis skundas dėl perkančiosios organizacijos sprendimo buvo atmetas, *Generali* kreipėsi į *Fővárosi Törvényszék* (Budapešto teismas), kurio nagrinėjamas administracines bylas vėliau perėmė *Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Budapešto administracinis ir darbo teismas).

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kėlė klausimą dėl *Generali* pašalinimo iš minėto konkurso pagrindo atitikties Europos Sąjungos teisei. Jis nurodė, kad pagal Direktyvos 2004/18¹ 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c ir d punktus ūkio subjektas gali būti pašalintas iš pirkimo procedūros dėl priešasčių, grindžiamų objektyviomis su šio subjekto profesine veikla susijusiomis aplinkybėmis. Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas manė, kad šios direktyvos 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktas netaikomas jo nagrinėjamos bylos aplinkybėms, nes *Generali* padarytas pažeidimas pagal nacionalinę teisę nekvalifikuotinas kaip

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

² Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

„pažeidimas“ [už kurį numatyta baudžiamoji atsakomybė], jam kilo klausimas, ar šiomis aplinkybėmis galėtų būti taikomas šios direktyvos 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos d punktas.

Teisingumo Teismas nurodė, kad kalbant apie ūkio subjektų pašalinimą iš viešojo pirkimo, kiek tai susiję su SESV² 49 ir 56 straipsniuose numatytais įsisteigimo laisve ir laisve teikti paslaugas, reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies d punktą galima pašalinti bet kokį subjektą, „pripažintą kaltu dėl rimto [sunkaus] profesinio nusižengimo, kuris yra įrodytas bet kokiomis priemonėmis, kurias perkančioji organizacija gali pateikti [pagrįsti]“. Jei toks pašalinimo pagrindas yra įmanomas pagal Direktyvą 2004/18, jis turi būti *a fortiori* laikomas pateisinamu, kalbant apie viešojo pirkimo sutartis, kurių vertė nesiekia šios direktyvos 7 straipsnio c punkte nustatytos ribos ir kurioms dėl to netaikomos toje direktyvoje numatytos specialios ir griežtos procedūros (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Conorzio Stabile Libor Lavori Pubblici*, EU:C:2014:2063, 37 punktą).

Teisingumo Teismas priminė, kad ankstesnėje savo praktikoje jau buvo nusprendęs, jog „profesinio nusižengimo“ sąvoka apima bet kokią neteisėtą veiką, kuri turi įtakos profesiniam atitinkamo subjekto patikimumui, o ne tik profesijos, kuria užsiima šis subjektas, etikos normų *stricto sensu* pažeidimus (žr. Sprendimo *Forposta ir ABC Direct Contact*, EU:C:2012:801, 27 punktą).

Atsižvelgdamas į tai, Teisingumo teismas išaiškino, kad esant nurodytoms bylos aplinkybėms, konkurencijos teisės normų pažeidimas, ypač kai už jį skiriama bauda, gali būti laikomas Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies d punkte numatytu pašalinimo pagrindu.

Bylos nuoroda:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1449411520335&uri=CELEX:62013CJ0470>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2014m. gruodžio 11 d. prejudicinis sprendimas byloje *Croce Amica One Italia Srl* prieš *Azienda Regionale Emergenza Urgenza (AREU)*

C-440/13

<...> „Valstybėms narėms nedraudžiama savo teisės aktuose numatyti galimybę priimti sprendimą atšaukti konkursą. Tokio sprendimo motyvai gali būti grindžiami priežastimis, susijusiomis, be kita ko, su vertinimu, ar viešojo intereso požiūriu tikslinga užbaigti iki galo pirkimo procedūrą, be kita ko, atsižvelgiant į galimą ekonominių sąlygų, faktinių aplinkybių arba atitinkamos perkančiosios organizacijos poreikių pasikeitimą.“ <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant *Croce Amica One Italia Srl* (toliau – *Croce Amica One*) ir *Azienda Regionale Emergenza Urgenza* (Regioninė greitosios pagalbos tarnyba, toliau – AREU) ginčą dėl šios tarnybos, kaip perkančiosios organizacijos, sprendimo nepriimti galutinio sprendimo sudaryti sutartį su *Croce Amica One*, kuri preliminariai paskelbta konkurso laimėtoja, ir atšaukti skelbimą apie pirkimą, teisėtumo.

2010 m. gruodžio 28 d. sprendimu AREU paskelbė atvirą konkursą dėl „organų, audinių ir biologinių mėginių, chirurgų komandų ir pacientų vežimo automobiliais, siekiant atlikti transplantaciją, paslaugų“ pirkimo sutarties sudarymo. Ši sutartis turėjo būti sudaryta dvejiems metams, su galimybe pratęsti dvylikai mėnesių, vadovaujantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijumi.

Vertindamas techninius pasiūlymus atrankos komitetas atmetė trijų iš keturių šios sutarties sudarymo procedūroje dalyvavusių bendrovių pasiūlymus. Vienintelė likusi bendrovė, *Croce Amica One*, preliminariai pripažinta laimėtoja į 2011 m. gegužės 10 d. protokolą įrašytu sprendimu. Vis dėlto, kadangi nagrinėtu atveju buvo tenkinamos nacionalinės teisės aktuose numatytos sąlygos dėl „vadinamojo

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

privalomojo pasiūlymų patikimumo patikrinimo“, nes už kainą ir kitus vertinimo elementus skirtas balų skaičius buvo lygus keturiems penktadaliams atitinkamų skelbime apie pirkimą numatytų maksimalių ribinių verčių arba juos viršijo, perkančioji organizacija paprašė pateikti *Croce Amica Onetechnini* pasiūlymą pagrindžiančius dokumentus. Atlikęs šį patikrinimą atrankos komitetas į 2011 m. birželio 23 d. protokolą įrašytu sprendimu pasiūlymą pripažino nepatikimu. Tuo pačiu metu kompetentingos tarnybos, vykdydamos ikiteisminį tyrimą, pradėtą, be kita ko, prieš bendrovės teisėtą atstovą dėl sukčiavimo ir tyčinių melagingų pareiškimų, areštavo šios bendrovės dokumentus.

2011 m. rugsėjo 8 d. aktu AREU generalinis direktorius nusprendė nepriimti galutinio sprendimo dėl viešojo pirkimo sutarties sudarymo su *Croce Amica One* ir kartu atšaukė visą konkurso procedūrą. Šiame akte perkančioji organizacija „pripažino, jog nurodytomis aplinkybėmis ir net nepaisant pasiūlymo nepatikimumo, dėl akivaizdžių tikslingumo ir su gero administravimo principu susijusių priešasčių AREU negali sudaryti viešojo pirkimo sutarties su dalyve *Croce Amica One Italia* <...>, nes dėl pačių paslaugų būtinumo negali laukti baudžiamojo proceso ar net vykdomo tyrimo pabaigos, kad galėtų ją sudaryti“.

Vertindamas pateiktą situaciją Teisingumo Teismas priminė ankstesnę savo praktiką, pagal kurią 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 199, p. 54; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 2 t., p. 163) 8 straipsnio 2 dalyje, kuri analogiška Direktyvos 2004/18¹ 41 straipsnio 1 daliai, nenumatyta, kad perkančiosios organizacijos sprendimas nesudaryti viešojo pirkimo sutarties galimas tik išimtiniais atvejais arba būtinai turi būti pagrįstas rimtomis priežastimis (Sprendimo *Fracasso ir Leitschutz*, C-27/98, EU:C:1999:420, 23 ir 25 punktai).

Be to, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos (OL L 209, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 322) 12 straipsnio 2 dalis, kuri taip pat analogiška Direktyvos 2004/18 41 straipsnio 1 daliai, nors ir įpareigoja perkančiąją organizaciją tuo atveju, jeigu ši nusprendžia atšaukti viešojo pirkimo sutarties sudarymo konkursą, pranešti kandidatams ir dalyviams sprendimo motyvus, nereiškia, kad ši

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

perkančioji organizacija privalo užbaigti iki galo pirkimo procedūrą (žr. Sprendimo *HI*, C-92/00, EU:C:2002:379, 41 punktą).

Vis dėlto Teisingumo Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad reikalavimas pranešti sprendimo atšaukti konkursą priežastis grindžiamas siekiu užtikrinti minimalų viešojo pirkimo procedūrų, kurioms taikomos Sąjungos teisės normos, skaidrumą ir atitinkamai vienodo požiūrio principo laikymąsi, kuris sudaro šių normų pagrindą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *HI*, EU:C:2002:379, 45 ir 46 punktus bei juose nurodytą teismo praktiką).

Teisingumo Teismas išaiškino, kad pagal Europos Sąjungos teisę valstybėms narėms nedraudžiama savo teisės aktuose numatyti galimybę priimti sprendimą atšaukti konkursą. Tokio sprendimo motyvai gali būti grindžiami priežastimis, susijusiomis, be kita ko, su vertinimu, ar viešojo intereso požiūriu tikslinga užbaigti iki galo pirkimo procedūrą, be kita ko, atsižvelgiant į galimą ekonominių sąlygų, faktinių aplinkybių arba atitinkamos perkančiosios organizacijos poreikių pasikeitimą. Toks sprendimas taip pat gali būti grindžiamas nepakankamu varžymusi dėl to, kad pasibaigus atitinkamos sutarties sudarymo procedūrai liko tik vienas dalyvis, galintis įvykdyti šią sutartį. Todėl negali būti reikalaujama, kad perkančioji organizacija užbaigtų iki galo pradėtą pirkimo procedūrą ir sudarytų nagrinėjamą sutartį net ir su vieninteliu likusiu dalyviu, su sąlyga, kad bus laikomasi skaidrumo ir vienodo požiūrio principo.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1451818706703&uri=CELEX:62013CJ0440>

Teisingumo Teismo 2014m. gruodžio 11 d. prejudicinis sprendimas Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“, Associazione nazionale pubblica assistenza (ANPAS) – Comitato regionale Liguria, Regione Liguria prieš San Lorenzo Soc. coop. sociale, Croce Verde Cogema cooperativa sociale Onlus

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

C-113/13

<...> „Nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose, kaip nagrinėjamuosiuose pagrindinėje byloje, numatyta, kad teikti skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto paslaugas turi būti pirmenybės tvarka ir tiesiogiai, visiškai neviešinant, pavesta savanorių organizacijoms, su kuriomis sudaromos sutartys, jeigu teisiniu ir sutartiniu pagrindu, remiantis kuriuo vykdoma šių organizacijų veikla, iš tiesų prisidedama užtikrinant socialinę paskirtį bei siekiant solidarumo ir veiksmingo biudžeto lėšų panaudojimo tikslų, kuriais grindžiami šie teisės aktai.“

<...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV¹ 49, 56, 105 ir 106 straipsnių išaiškinimo apeliacine instancija nagrinėjant *Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“* (toliau – *ASL n. 5*), už sveikatos tarnybos valdymą atsakingos vietos administracinės institucijos, *Associazione nazionale pubblica assistenza (ANPAS) – Comitato regionale Liguria* (nacionalinė valstybės pagalbos asociacija – Ligūrijos regioninis komitetas) ir *Regione Liguria* ginčą su *San Lorenzo Soc. coop. sociale* ir *Croce Verde Cogema cooperativa sociale Onlus*, medicinos transporto sektoriuje veikiančiomis kooperatinėmis bendrovėmis, dėl įvairių sprendimų, susijusių su skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto paslaugų organizavimu regioniniu ir vietos lygmenimis.

2010 m. vasario 9 d. sprendimu Nr. 283 *Regione Liguria* patvirtino regioninį preliminarųjį susitarimą, sudarytą su ANPAS, *Consorzio italiano pubbliche assistenze (CIPAS)* ir *Croce Rossa Italiana – Comitato regionale Liguria*, savanorių asociacijoms atstovaujančiais subjektais, dėl sveikatos priežiūros įstaigų ir ligoninių bei savanorių asociacijų ir *Croce Rossa Italiana – Comitato regionale Liguria* santykių reglamentavimo (toliau – regioninis preliminarusis susitarimas).

Pastabos:

¹ Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

2010 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. 940 *ASL n. 5* įgyvendino šį preliminarųjį susitarimą, su ANPAS priklausančiomis savanorių asociacijomis ir *Croce Rossa Italiana – Comitato regionale Liguria* sudariusi sutartis dėl skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto (toliau – ginčijamos sutartys). *San Lorenzo Soc. coop. Sociale* ir *Croce Verde Cogema cooperativa sociale Onlus* pareiškė ieškinį dėl minėtų sprendimų, kuris buvo grindžiamas tuo, jog LR Nr. 41/2006 75ter straipsnio 2 dalies a punktas nesuderinamas su Europos Sąjungos teise, ypač su įsisteigimo laisve ir laisve teikti paslaugas bei vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principais, nes jame numatyta, kad medicinos transporto paslaugas pirmenybės tvarka pavedama teikti savanorių asociacijoms bei *Croce Rossa Italiana* ir kitoms įgaliotoms viešosioms institucijoms ar įstaigoms, o tai yra savanoriškos veiklos nevykdančių subjektų, veikiančių šiame sektoriuje, diskriminacija. Todėl konstatuota, kad sutartimis grindžiamos sistemos, kaip antai nustatytos LR Nr. 41/2006 75ter straipsnyje, rezultatas prieštarauja šiems tikslams. Numatant, jog kompetentingos valdžios institucijos pirmenybės tvarka tiesiogiai kreipiasi į savanorių organizacijas, su kuriomis sudaromos sutartys, kad būtų patenkintas poreikis šioje srityje, tokiais teisės aktais subjektai, kurių tikslas nėra savanoriška veikla, pašalinami iš didžiosios atitinkamos rinkos dalies. Pagal Teisingumo Teismo praktiką sutarties sudarymas su perkančiosios organizacijos valstybėje narėje įsteigta įmone, neužtikrinant jokio skaidrumo, reiškia nevienodą požiūrį, nepalankų kitoje valstybėje narėje esančioms įmonėms, kurios gali būti susidomėjusios gauti šią sutartį. Jei tai nepateisinama objektyviomis aplinkybėmis, toks nevienodas požiūris, pašalinant visas kitoje valstybėje narėje įsteigtas įmones, iš esmės nepalankus šioms įmonėms ir yra netiesioginė diskriminacija dėl nacionalinės priklausomybės, kuri draudžiama pagal SESV 49 ir 56 straipsnius (šiuo klausimu žr. sprendimų *Komisija / Airija*, EU:C:2007:676, 30 ir 31 punktus; *Komisija / Italija*, EU:C:2007:729, 64 punktą ir *Komisija / Italija*, EU:C:2008:102, 66 punktą). Konstatuota, kad pagal LR Nr. 41/2006 75ter straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a punktą pagrindinėje byloje nagrinėjamas medicinos transporto paslaugų organizavimo būdas grindžiamas universalumo, solidarumo, ekonominio veiksmingumo ir atitikties principais, nes pirmenybės tvarka kreipiantis į savanorių organizacijas, su kuriomis sudaromos sutartys, konkrečiai siekiama užtikrinti, kad ši bendrojo intereso paslauga būtų teikiama ekonominės pusiausvyros sąlygomis biudžeto atžvilgiu.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad skubaus medicinos transporto paslaugų organizavimo sistema, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią kompetentingos valdžios institucijos pirmenybės tvarka kreipiasi į savanorių asociacijas, turi būti iš tiesų prisidedama užtikrinant socialinę paskirtį bei siekiant solidarumo ir veiksmingo biudžeto lėšų panaudojimo tikslų, kuriais grindžiama ši sistema. Šiuo aspektu reikalaujama, kad kai savanorių asociacijos veikia šioje srityje, jos nebesiektų kitų negu šio sprendimo ankstesniame punkte nurodytų tikslų, dėl paslaugų teikimo negautų jokio pelno, neatsižvelgiant į šioms paslaugoms teikti būtinų kintamųjų, pastovių ir nuolatinių išlaidų atlyginimą, ir neteiktų jokios naudos savo nariams. Be to, nors leidžiama pasitelkti darbuotojus, nes priešingu atveju iš šių asociacijų būtų beveik atimta reali galimybė veikti srityse, kuriose solidarumo principas gali būti paprastai įgyvendintas, minėtų asociacijų veikla turi griežtai atitikti joms nacionalinės teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Teisingumo Teismas akcentavo, kad, atsižvelgiant į bendrąją Sąjungos teisės draudimo piktnaudžiauti teise principą (pagal analogiją žr. Sprendimo *3M Italia*, C-417/10, EU:C:2012:184, 33 punktą), šių teisės aktų taikymas negali būti išplėstas tiek, kad apimtų savanorių asociacijų ar jų narių nesąžiningą praktiką. Taigi darbuotojai gali vykdyti savanorių asociacijų veiklą tik tiek, kiek būtina tinkamam jų veikimui užtikrinti. Kalbant apie išlaidų atlyginimą, turi būti užtikrinta, kad negalėtų būti siekiama pelno, net netiesiogiai, prisidengiant savanoriška veikla ir kad savanoriui galėtų būti atlygintos tik faktiškai patirtos atliktos veiklos išlaidos, neviršijant iš anksto pačių asociacijų nustatytų ribų.

Apibendrinamas Teisingumo Teismas išaiškino, kad SESV 49 ir 56 straipsniai aiškintini taip, kad jais nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose, kaip nagrinėjamuosiuose pagrindinėje byloje, numatyta, kad teikti skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto paslaugas turi būti pirmenybės tvarka ir tiesiogiai, visiškai neviešinant, pavesta savanorių organizacijoms, su kuriomis sudaromos sutartys, jeigu teisiniu ir sutartiniu pagrindu, remiantis kuriuo vykdoma šių organizacijų veikla, iš tiesų prisidedama užtikrinant socialinę paskirtį bei siekiant solidarumo ir veiksmingo biudžeto lėšų panaudojimo tikslų, kuriais grindžiami šie teisės aktai.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1451828247246&uri=CELEX:62013CJ0113>

Teisingumo Teismo 2014m. lapkričio 6 d. prejudicinis sprendimas byloje *Cartiera dell'Adda SpA* prieš *CEM Ambiente SpA*

C-42/13

<...> „Direktyvos 2004/18 51 straipsnio, kuriame numatyta, kad perkančioji organizacija gali prašyti ūkio subjektų papildyti arba paaikškinti sertifikatus ir dokumentus, pateiktus pagal Direktyvos 45–50 straipsnius, negalima aiškinti taip, kad jis jai leidžia sutikti su kokiais nors trūkumų, kurie remiantis aiškiomis konkurso dokumentų nuostatomis lemia asmens pašalinimą, ištaisymais.“

<...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant *Cartiera dell'Adda SpA* (toliau – *Cartiera dell'Adda*) ir *CEM Ambiente SpA* (toliau – *CEM Ambiente*) ginčą dėl pastarosios, kaip perkančiosios organizacijos, sprendimo pašalinti *Cartiera dell'Adda* ir *Cartiera di Cologno Monzese SpA* (toliau – CCM) laikinai sudarytą įmonių asociaciją (toliau – LĪA), kurioje pastaroji įmonė veikia kaip LĪA įgaliotas asmuo, iš atrankos procedūros dėl to, kad kartu su LĪA pasiūlymu nebuvo pateikta deklaracija dėl asmens, įvardyto CCM technikos direktoriumi.

CEM Ambiente paskelbusi viešą skelbimą apie pirkimą pradėjo konkurso procedūrą siekdama sudaryti sutartis dėl popieriaus ir kartono, surinkto iš renkamų rūšiuojamų kietųjų buitinių atliekų, perleidimo 2011 m. balandžio 1 d.–2014 m. kovo 31 d. laikotarpiu. Ši sutartis turėjo būti sudaryta su

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

² Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

dalyviu, kuris pasiūlys didžiausią kainą už nurodyto šių medžiagų kiekio surinkimą pagal tvarką, kuri nurodyta su šia pirkimo procedūra susijusiose specifikacijose.

2010 m. gruodžio 21 d. sprendimu *CEM Ambiente* pašalino LĪA iš minėtos konkurso procedūros dėl to, kad šios asociacijos pasiūlyme nebuvo deklaracijos dėl A. Galbiati, įvardyto ieškovės technikos direktoriumi, kurioje būtų nurodyta, kad jo atžvilgiu nėra pradėta baudžiamoji byla ir nėra priimtas apkaltinamasis nuosprendis, kuris būtų įsiteisėjęs, kaip numatyta 2006 m. balandžio 12 d. Įstatyminio dekreto Nr. 163/2006 38 straipsnyje. Kadangi vienintelis kitas dalyvis taip pat buvo pašalintas iš tos pačios atrankos procedūros, *CEM Ambiente* šią procedūrą pripažino nedavusia rezultatų ir pradėjo naują konkurso procedūrą.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą siekdamas išsiaiškinti, ar Europos Sąjungos teisei prieštarauja nacionalinės teisės normos, kuria į nacionalinę teisę perkeliama Direktyvos 2004/18¹ 45 straipsnis, aiškinimas, pagal kurį perkančioji organizacija privalo pašalinti iš konkurso procedūros dalyvį, kuris savo paraiškoje nenurodė, kad asmuo, įvardytas jos technikos direktoriumi, nėra patrauktas baudžiamojon atsakomybėn ar nuteistas, kaip nurodyta toje nacionalinės teisės normoje, net jei šis dalyvis gali įrodyti, kad, pirma, tas asmuo įvardytas technikos direktoriumi per klaidą ir, antra, tas asmuo bet kuriuo atveju tenkino reikalaujamos deklaracijos pateikimo sąlygas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilo abejonių dėl to, ar Europos Sąjungos teisę atitinka tai, jog pasiūlymą pateikęs konkurso dalyvis trūkumo – tokio deklaracijos nepateikimo – vėliau nebegali ištaisyti, pavyzdžiui, perduodamas šią deklaraciją perkančiajai organizacijai arba įrodydamas, kad atitinkamas asmuo įvardytas technikos direktoriumi per klaidą.

Teisingumo Teismas ankstesnėje savo praktikoje yra nusprendęs, kad perkančioji organizacija turi griežtai laikytis savo pačios nustatytų kriterijų, todėl ji privalo pašalinti iš konkurso ūkio subjektą, kuris nepateikė dokumento ar informacijos, kuriuos privaloma pateikti pagal šio konkurso dokumentus, o jų nepateikus numatyta sankcija – pašalinimas iš procedūros (žr. Sprendimo *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, 40 punktą). Ši griežta perkančiųjų organizacijų pareiga yra susijusi su vienodo požiūrio principu ir iš jo kylančiu skaidrumo reikalavimu, kurių jos turi laikytis pagal Direktyvos 2004/18 2 straipsnį.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo vertinimu, pagal vienodo požiūrio principą dalyviai turi turėti vienodas galimybes suformuluoti savo pasiūlymus, o tai reiškia, kad visų dalyvių pasiūlymams turi būti taikomos vienodos sąlygos. Kita vertus, skaidrumo pareiga siekiama užkirsti kelią perkančiosios organizacijos favoritizmui ir savivalei. Tai reiškia, jog visos sutarties sudarymo procedūros sąlygos ir taisyklės turi būti suformuluotos aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai, kad leistų visiems deramai informuotiems ir rūpestingiems konkurso dalyviams suprasti jų tikslią reikšmę ir juos aiškinti vienodai, o perkančiajai organizacijai – veiksmingai patikrinti, ar konkurso dalyvių pasiūlymai atitinka konkrečiam pirkimui taikomus kriterijus (žr. Sprendimo *Komisija / CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, 108–111 punktus).

Atsižvelgamas į tai Teisingumo Teismas išaiškino, kad tokiomis kaip pagrindinės bylos aplinkybėmis Direktyvos 2004/18 45 straipsnis, aiškinamas atsižvelgiant į jos 2 straipsnį, nedraudžia pašalinti dalyvio dėl to, kad jis prie pasiūlymo nepridėjo alternatyvios deklaracijos dėl asmens, kuris tame pasiūlyme įvardytas technikos direktoriumi. Jei perkančioji organizacija mano, kad tokios deklaracijos nepateikimas nėra grynai formalus trūkumas, ji negali leisti tam dalyviui vėliau, pasibaigus pasiūlymų pateikimo terminui, ištaisyti šį trūkumą, kad ir kaip jis tai darytų. Teismo nuomone, esant tokioms aplinkybėms Direktyvos 2004/18 51 straipsnio, kuriame numatyta, kad perkančioji organizacija gali prašyti ūkio subjektų papildyti arba paaiškinti sertifikatus ir dokumentus, pateiktus pagal Direktyvos 45–50 straipsnius, negalima aiškinti taip, kad jis jai leidžia sutikti su kokiais nors trūkumų, kurie remiantis aiškiais konkurso dokumentų nuostatomis lemia asmens pašalinimą, ištaisymais, todėl Teisingumo Teismas pripažino, kad dalyvio (kaip antai *Cartiera dell'Adda*), pašalinimas iš tokio konkurso kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje atitinka vienodo požiūrio principą ir skaidrumo pareigą, kaip SESV² sutarties pagrindines normas.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1452948612911&uri=CELEX:62013CJ0042>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismo 2014m. rugsėjo 14 d. prejudicinis sprendimas Bundesdruckerei GmbH
prieš Stadt Dortmund
C-549/13

<...> kai konkurso dalyvis ketina vykdyti viešojo pirkimo sutartį pasitelkdamas tik kitoje nei perkančiosios organizacijos valstybėje narėje įsteigto subrangovo įdarbintus darbuotojus, pagal SESV 56 straipsnį draudžiama taikyti perkančiosios organizacijos valstybės narės teisės nuostatas, pagal kurias šis subrangovas įpareigojamas mokėti šiems darbuotojams minimalų šiomis teisės nuostatomis nustatytą darbo užmokestį.<...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant *Bundesdruckerei GmbH* (toliau – *Bundesdruckerei*) ir *Stadt Dortmund* (Dortmundo miestas, Vokietija) ginčą dėl *Stadt Dortmund* viešojo paslaugų pirkimo specifikacijose numatytos pareigos užtikrinti, kad konkurso dalyvių subrangovų darbuotojams būtų mokamas minimalus darbo užmokestis, numatytas federalinės žemės, kuriai priklauso perkančioji organizacija, teisės aktuose, net jeigu aptariamas subrangovas yra įsteigtas kitoje valstybėje narėje ir joje bus teikiamos visos sutarčiai vykdyti reikalingos paslaugos.

2013 m. gegužės mėn. *Stadt Dortmund* Europos Sąjungos mastu paskelbė viešojo pirkimo sutarties dėl šio miesto urbanistikos tarnybos dokumentų skaitmeninimo ir duomenų konvertavimo sudarymo konkursą. Apytikslė pirkimo vertė buvo 300 000 eurų. Specialiųjų konkurso sąlygų 2 punkte dėl *TVgG – NRW* nuostatų laikymosi buvo pateiktas dalyvio pasirašytino dokumento pavyzdys, kuriuo šis pareiškia įsipareigojantis savo darbuotojams mokėti 8,62 euro minimalų valandinį darbo užmokestį ir reikalauti iš savo subrangovų, kad šie savo ruožtu įsipareigotų užtikrinti šį minimalų darbo užmokestį.

2013 m. birželio 24 d. raštu *Bundesdruckerei* pranešė *Stadt Dortmund*, kad jeigu bus nuspręsta sutartį sudaryti su ja, perkamos paslaugos bus atliekamos tik kitoje valstybėje narėje, šiuo atveju – Lenkijoje, ir jas atliks šioje valstybėje įsteigtas subrangovas. Savo rašte ji nurodė, kad šis subrangovas neturi

Pastabos:

¹ Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

galimybių užtikrinti pagal *TVgG – NRW* nuostatas reikalaujamo minimalaus darbo užmokesčio, nes toks minimalus darbo užmokeskis nenumatytas kolektyvinėse sutartyse ar tos valstybės narės įstatyme, be to, tokio minimalaus užmokesčio mokėjimas nėra įprastas šioje valstybėje, atsižvelgiant į joje esamas gyvenimo sąlygas. *Bundesdruckerei* paprašė, kad *Stadt Dortmund* jai patvirtintų, jog specialiųjų konkurso sąlygų 2 punkte dėl *TVgG – NRW* nuostatų laikymosi nurodytos pareigos netaikytinos subrangovui, kurį ji ketina pasitelkti. *Bundesdruckerei* pridūrė mananti, kad šios pareigos prieštarauja viešųjų pirkimų teisei.

2013 m. rugpjūčio 5 d. raštu *Stadt Dortmund* atsakė negalintis patenkinti *Bundesdruckerei* prašymo, nes kaip Šiaurės Reino-Vestfalijos federalinės žemės perkančioji organizacija privalo taikyti *TVgG – NRW* nuostatas, ir, kaip jis pats teigia, šių nuostatų negalima aiškinti taip, kaip siūlo *Bundesdruckerei*. *Bundesdruckerei* vertinimu, tokiomis nuostatomis – jomis tokioje situacijoje nustatomas fiksuotas minimalus užmokeskis, atitinkantis darbo užmokesį, kurio reikalaujama perkančiosios organizacijos valstybės narės darbuotojų deramam atlygiui užtikrinti atsižvelgiant į toje valstybėje narėje esamą pragyvenimo lygį, kuris vis dėlto neturi jokio ryšio su pragyvenimo lygiu valstybėje narėje, kurioje bus teikiamos paslaugos pagal viešojo pirkimo sutartį, o dėl to pastarojoje valstybėje narėje įsteigti subrangovai netektų konkurencinio pranašumo, atsirandančio dėl atitinkamų darbo užmokesčio normų skirtumų, – viršijama tai, kas būtina darbuotojų apsaugos tikslui pasiekti.

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos atlyginimų apsaugos priemonės negalima pagrįsti socialinės apsaugos sistemų stabilumo tikslu. Nebuvo tvirtinama ir tai, Teisingumo Teismo vertinimu, dar ir nebūtų pagrįsta, jog šią priemonę taikyti atitinkamiems darbuotojams lenkams būtų būtina siekiant išvengti pavojaus rimtai pažeisti Vokietijos socialinės apsaugos sistemos pusiausvyrą (pagal analogiją žr. Sprendimo *Rüffert*, EU:C:2008:189, 42 punktą). Jeigu šie darbuotojai negautų deramo užmokesčio ir dėl to būtų priversti pasinaudoti socialinės apsaugos sistema, kad galėtų užsitikrinti minimalų perkamosios galios lygį, jie turėtų teisę būtent į Lenkijos socialinę paramą. Akivaizdu, kad tokia pasekmė nebūtų našta Vokietijos socialinės apsaugos sistemai.

Apibendrinamas Teisingumo Teismas nurodė, kad, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tokioje situacijoje, kokia susiklostė pagrindinėje byloje, kai konkurso dalyvis ketina vykdyti viešojo pirkimo sutartį

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

pasitelkdamas tik kitoje nei perkančiosios organizacijos valstybėje narėje įsteigto subrangovo įdarbintus darbuotojus, pagal SESV¹ 56 straipsnį draudžiama taikyti perkančiosios organizacijos valstybės narės teisės nuostatas, pagal kurias šis subrangovas įpareigojamas mokėti šiems darbuotojams minimalų šiomis teisės nuostatomis nustatytą darbo užmokestį.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1452968012907&uri=CELEX:62013CJ0549>

**Teisingumo Teismo Teismo 2014m. rugsėjo 11 d. prejudicinis sprendimas
Ministero dell'Interno prieš Fastweb SpA**

C-19/13

<...> Veiksminga teisminė apsauga reikalauja, kad suinteresuotiesiems asmenims apie sprendimą sudaryti sutartį būtų pranešta kurį laiką prieš sudarant šią sutartį tam, kad jie turėtų realią galimybę jį apskųsti, įskaitant galimybę prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones iki sutarties sudarymo <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo (OL L 395, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 246), iš dalies pakeistos 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir

Pastabos:

¹ 2009 m. liepos 13 d Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/81/EB Dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių,

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Tarybos direktyva 2007/66/EB (OL L 335, p. 31, toliau – Direktyva 89/665), 2d straipsnio 4 dalies aiškinimo ir galiojimo.

Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Ministero dell'Interno, Dipartimento di Pubblica Sicurezza* (Vidaus reikalų ministerijos Visuomenės saugumo departamentas, toliau – *Ministero dell'Interno*) ir *Fastweb SpA* (toliau – *Fastweb*) ginčą dėl viešojo pirkimo sutarties, susijusios su elektroninių ryšių paslaugų teikimu, sudarymo su *Telecom Italia SpA* (toliau – *Telecom Italia*) neskelbiamų derybų būdu.

2003 m. *Ministero dell'Interno* ir *Telecom Italia* sudarė sutartį dėl telekomunikacijos paslaugų valdymo ir plėtros. Kadangi šios sutarties galiojimas turėjo baigtis 2011 m. gruodžio 31 d., 2011 m. gruodžio 15 d. sprendimu *Ministero dell'Interno* vėl paskyrė *Telecom Italia* šių paslaugų tiekėja ir jų reguliavimo bei plėtros technologine partnere. *Ministero dell'Interno* manė, kad sudarydama sutartį dėl elektroninių ryšių ji gali taikyti derybų neskelbiant apie pirkimą procedūrą, numatytą Direktyvos 2009/81¹ 28 straipsnio 1 dalies e punkte. Remiantis pastarąja nuostata, perkančioji organizacija gali sudaryti sutartį taikydama derybų neskelbiant apie pirkimą procedūrą, „jei dėl techninių priežasčių arba dėl priežasčių, susijusių su išskirtinių teisių apsauga, sutartis gali būti sudaroma tik su konkrečiu ūkio subjektu“. Nagrinėjamu atveju *Ministero dell'Interno* nusprendė, kad *Telecom Italia* dėl techninių priežasčių ir priežasčių, susijusių su (tam tikrų) išskirtinių teisių apsauga, buvo vienintelis ūkio subjektas, galintis įvykdyti aptariamą sutartį.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė išaiškinti, ar Direktyvos 89/665 2d straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad kai viešojo pirkimo sutartis sudaryta nepaskelbiant apie pirkimą, nors neįvykdytos Direktyvoje 2004/18² numatytos šios procedūros taikymo sąlygos, pagal šią nuostatą ši sutartis negali būti pripažinta negaliojančia, jeigu perkančioji organizacija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbė pranešimą dėl savanoriško *ex-ante* skaidrumo ir prieš pasirašydama sutartį paisė mažiausiai dešimties dienų atidėjimo termino, pradedamo skaičiuoti kitą dieną po šio paskelbimo.

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad nors iš Direktyvos 2007/66 13 ir 14 konstatuojamųjų dalių matyti, kad neteisėtas tiesioginis sutarčių sudarymas yra šurkščiausias Sąjungos viešųjų pirkimų srities

kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ir iš dalies keičianti direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB

² 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

teisės aktų pažeidimas, už kurį kaip sankciją reikia numatyti sutarties negaliojimą, šios direktyvos 26 konstatuojamojoje dalyje akcentuojama būtinybė išvengti dėl tokio negaliojimo galinčio atsirasti teisinio netikrumo konkrečiu Direktyvos 89/655 2d straipsnio 4 dalyje numatytu atveju.

Teisingumo Teismo vertinimu, Direktyvos 89/665 2d straipsnio 4 dalis aiškintina taip, kad kai viešojo pirkimo sutartis sudaryta nepaskelbus apie pirkimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, nors pagal Direktyvą 2004/18 tai neleidžiama, pagal šią nuostatą ši sutartis negali būti pripažinta negaliojančia, jeigu įvykdytos joje numatytos sąlygos, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad su pagrindine teise į veiksmingą teisminę apsaugą suderinamas protingų naikinamųjų terminų ieškiniui pareikšti nustatymas dėl teisinio saugumo, apsaugant kartu atitinkamą privatų asmenį ir administraciją. Dėl tokių terminų naudojimas Sąjungos teisėje nustatytais teisėmis neturi tapti praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (žr. Sprendimo *Pelati*, C-603/10, EU:C:2012:639, 30 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Be to, Direktyvos 89/665 nuostatomis, skirtomis konkurso dalyviams nuo savavališkų perkančiosios organizacijos veiksmų saugoti, siekiama sustiprinti esamus mechanizmus, kad būtų užtikrintas veiksmingas Europos Sąjungos taisyklių viešojo pirkimo sutarčių sudarymo srityje taikymas, ypač toje stadijoje, kai pažeidimus dar galima ištaisyti. Ši apsauga gali būti veiksminga tik tuomet, kai konkurso dalyvis šiomis taisyklėmis gali remtis prieš perkančiąją organizaciją (žr. Sprendimo *Komisija / Austrija*, EU:C:2004:386, 20 punktą). Veiksminga teisminė apsauga reikalauja, kad suinteresuotiesiems asmenims apie sprendimą sudaryti sutartį būtų pranešta kurį laiką prieš sudarant šią sutartį tam, kad jie turėtų realią galimybę jį apskusti, įskaitant galimybę prašyti taikyti laikinas apsaugos priemones iki sutarties sudarymo.

Teisingumo Teismas nurodė, kad Direktyvos 89/665 2d straipsnio 4 dalies antroje įtraukoje, kurioje numatytas pranešimo apie ketinimą sudaryti sutartį paskelbimas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, garantuojamas sutarties sudarymo skaidrumas. Šia nuostata siekiama užtikrinti, kad visi potencialiai susidomėję kandidatai galėtų susipažinti su perkančiosios organizacijos sprendimu sudaryti sutartį neskelbiant apie pirkimą. Be to, pagal šios nuostatos trečią įtrauką perkančioji organizacija turi

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

paisyti dešimties dienų atidėjimo termino. Taip suinteresuotiesiems asmenims suteikiama galimybė ginčyti teisme sprendimą sudaryti sutartį, kol ši sutartis dar nesudaryta.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1452968726988&uri=CELEX:62013CJ0019>

**Teisingumo Teismo 2014m. liepos 10 d. prejudicinis sprendimas Impresa Pizzarotti & C. SpA
prieš Comune di Bari, Giunta comunale di Bari, Consiglio comunale di Bari**

C-213/13

<...> „kai sutarčiai būdingi tiek su viešuoju darbų pirkimu, tiek su kitos rūšies viešuoju pirkimu susiję aspektai, būtent pagrindinis sutarties dalykas lemia teisinį jos kvalifikavimą ir taikytinas Sąjungos teisės normas“<...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 sk., p. 132) aiškinimu ir res judicata galios principo taikymu esant situacijai, kuri nesuderinama su Sąjungos teise.

Prašymas pateiktas nagrinėjant Impresa Pizzarotti & C. SpA (toliau – Pizzarotti) ginčą su Comune di Bari, Giunta comunale di Bari ir Consiglio comunale di Bari, kilusį po to, kai buvo paskelbtas viešas skelbimas apie rinkos tyrimą, siekiant suteikti Italijos teismų administracijai naują bendrą būstinę visiems

Pastabos:

¹ 1992 m. birželio 18 d. Europos Tarybos direktyva 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos koordinavimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Baryje (Italija) esantiems teismams įkurdinti vienoje vietoje. 2003 m. rugpjūčio 14 d. Comune di Bari paskelbė viešą skelbimą „Rinkos tyrimas“ siekiant per kuo trumpesnę laiką pastatyti naują bendrą būstinę teismų administracijai, tinkamą ir pritaikytą įkurdinti visiems Baryje esantiems teismams. Skelbime buvo numatytas reikalavimas, kad rangovai įsipareigotų statinių statybos darbus pradėti iki 2003 m. gruodžio 31 d. Be to, buvo reikalaujama pateikti aiškia ir išsamią informaciją apie išlaidas, kurias turėtų padengti komunos administracija ir Teisingumo ministerija, taip pat mokėjimo sąlygas, atsižvelgiant į tai, kad turėta 43,5 milijono eurų valstybės lėšų, jau skirtų projektui, prie kurių dar reikėjo pridėti 3 milijonus eurų, atitinkančių metinį nuomos mokesį, kurį tuo metu Comune di Bari mokėjo už pastatų, kuriuose buvo įsikūrę atitinkami teismai, nuomą. Prie minėto skelbimo buvo pridėtas Corte d'appello di Bari parengtas priedas, skirtas pateikti „oficialias ir išsamias gaires dėl struktūrinių, funkcinių ir organizacinių reikalavimų“, susijusių su numatomu teismų administracijos buveinės įgyvendinimu (toliau –reikalavimų gairės).

Buvo pateikti keturi pasiūlymai. 2003 m. gruodžio 18 d. Sprendimu Nr. 1045/2003 Comune di Bari pasirinko Pizzarotti pasiūlymą. Šiame pasiūlyme buvo numatyta, kad dalis statinių bus parduota Comune di Bari už 43 milijonus eurų, o likusi dalis nuomojama už 3 milijonų eurų metinį nuomos mokesį. 2004 m. vasario 4 d. raštu Ministero della Giustizia (Teisingumo ministerija) Comune di Bari pranešė, kad projektui skirtos valstybės lėšos buvo sumažintos iki 18,5 milijono eurų, ir paprašė patikrinti, ar, atsižvelgiant į gautus pasiūlymus, buvo galima sėkmingai užbaigti projektą, kiek leidžia nauji finansiniai ištekliai. 2004 m. vasario 11 d. raštu Comune di Bari pasiteiravo Pizzarotti, ar ši galės tęsti pradėtus darbus. Pizzarotti į šį prašymą atsakė teigiamai ir pakeitė savo pasiūlymą, atsižvelgdama į sumažėjusias turimas valstybės lėšas. Nutraukus finansavimą, Pizzarotti pateikė Comune di Bari antrąjį pasiūlymą, kuriame nurodoma galimybė pastatyti nuomoti skirtus statinius, numatytus pirminiame jos pasiūlyme. Dėl administracijos neveikimo Pizzarotti pareiškė ieškinį Tribunale amministrativo regionale per la Puglia (Apulijos regiono administracinis teismas), siekdama įpareigoti Comune di Bari veikti. 2004 m. rugsėjo mėn. valstybės finansavimas buvo visiškai nutrauktas.

Prejudiciniame sprendime Teisingumo Teismas priminė, kad taikytina direktyva, galiojanti tuo momentu, kai perkančioji organizacija pasirenka procedūrą, kurios laikysis, ir galutinai išsprendžia

² 1993 m. birželio 14 d. Europos Tarybos direktyva 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

klausimą, ar privaloma iš anksto skelbti konkursą viešojo pirkimo sutarčiai sudaryti (*Sprendimo Komisija / Nyderlandai, C 576/10, EU:C:2013:510*, 52 punktą ir nurodyta teismų praktika). Direktyvos, kurios perkėlimo terminas pasibaigė po šio momento, nuostatos netaikytinos (*Sprendimo Komisija / Prancūzija, C 337/98, EU:C:2000:543*, 41 ir 42 punktai). Šioje byloje 2003 m. rugpjūčio 14 d., t. y. tuo metu, kai Comune di Bari paskelbė apie „Rinkos tyrimą“ siekiant pastatyti teismų kompleksą Baryje, buvo taikytinos direktyvos 92/50¹ ir 93/37². Tos pačios direktyvos buvo taikytinos ir tada, kai dėl visiškai nutraukto valstybės finansavimo pasikeitus ekonominei situacijai 2004 m. rugsėjo mėn. Comune di Bari nusprendė – remiantis Teisingumo Teismui pateikta informacija, – privalanti pradėti naują atrankos procedūrą, o ne veikiau tiesiogiai derėtis su Pizzarotti, nepaskelbiant naujo konkurso, dėl „būsimo daikto nuomos sutarties“. Tačiau Direktyva 2004/18 šiomis skirtingomis datomis nebuvo taikytina, nes terminas jai perkelti pagal 80 straipsnio 1 dalį iš tiesų pasibaigė tik 2006 m. sausio 31 d.

Teisingumo Teismas išaiškino, kad kai sutarčiai būdingi tiek su viešuoju darbų pirkimu, tiek su kitos rūšies viešuoju pirkimu susiję aspektai, būtent pagrindinis sutarties dalykas lemia teisinį jos kvalifikavimą ir taikytinas Sąjungos teisės normas (*Sprendimo Auroux ir kt., C 220/05, EU:C:2007:31*, 37 punktą; *Sprendimo Komisija / Italija, C 412/04, EU:C:2008:102*, 47 punktą ir *Sprendimo Komisija / Vokietija, EU:C:2009:664*, 57 punktą). Tuo momentu, kai Comune di Bari gavo Pizzarotti pasiūlymą sudaryti nagrinėjamą sutartį, su ja susiję darbai dar nebuvo pradėti. Tokiomis aplinkybėmis, Teisingumo Teismo vertinimu, reikia laikyti, kad pagrindinis minėtos sutarties dalykas yra šių darbų įvykdymas, o tai iš tiesų suponuoja, kad šis statinys vėliau neišvengiamai bus išnuomotas. Tai reiškia, kad pagrindinėje byloje numatytos sutarties dalykas buvo atlikti darba, atitinkantį perkančiosios organizacijos nurodytus reikalavimus. Teisingumo Teisme buvo pabrėžiama aplinkybė, kad administracijai tenkančios finansinės išlaidos atitinka 3,5 milijono eurų, kurie kaip metinis nuomos mokestis mokėtini 18 sutarties galiojimo metų. Remiantis Pizzarotti ir Italijos vyriausybės pateiktais duomenimis, šis atlygis, kuris iš viso sudarys bendrą 63 milijonų eurų sumą, bus žymiai mažesnis nei numatomos bendros statinio išlaidos, kurios turėtų būti maždaug 330 milijonų eurų.

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad klasifikuojant tokią sutartį lemiamas aspektas yra pagrindinis jos dalykas, o ne rangovo atlyginimo dydis arba jo mokėjimo tvarka (*Sprendimo Komisija / Vokietija, EU:C:2009:664*, 61 punktą). Sutartis, kurios pagrindinis dalykas – atlikti darbą, atitinkantį perkančiosios organizacijos nurodytus reikalavimus, yra viešojo darbų pirkimo sutartis, todėl ji nepatenka į Direktyvos 92/50 1 straipsnio a punkto iii papunktįje numatytą išimtį, nepaisant to, jog joje numatytas įsipareigojimas išnuomoti atitinkamą statinį.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat siekė sužinoti, ar jis gali panaikinti galimą jo priimto sprendimo res judicata galią, jei dėl šio sprendimo susidarė situacija, prieštaraujanti Sąjungos teisės aktams dėl viešojo darbų pirkimo.

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Sąjungos teisė nenustato nacionaliniams teismams pareigos netaikyti vidaus proceso taisyklių, suteikiančių teismo sprendimui res judicata galią, net jeigu tai leistų pataisyti su Sąjungos teise nesuderinamą nacionalinę situaciją. Pagal Sąjungos teisę nereikalaujama kad, siekdamas atsižvelgti į tam tikros Sąjungos teisės nuostatos aiškinimą, kurį Teisingumo Teismas pateikė po to, kai buvo priimtas res judicata galią įgijęs teismo sprendimas, tas teismas peržiūrėtų šį sprendimą.

Sprendimas Lucchini (C 119/05, EU:C:2007:434),

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1452970720915&uri=CELEX:62013CJ0213>

Teisingumo Teismo 2014m. liepos 10 d. prejudicinis sprendimas Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici prieš Comune di Milano
C-358/12

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

<...> Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalyje nereikalaujama, kad joje nurodytos pašalinimo priežastys Sąjungos lygiu būtų taikomos vienodai, nes valstybės narės turi galimybę šių pašalinimo priežasčių iš viso netaikyti arba jas įtraukti į nacionalinės teisės aktus ir joms suteikti tokį griežtumo laipsnį, kuris kiekvienu atveju galėtų keistis atsižvelgiant nacionaliniu lygiu vyraujančias teises, ekonomines ar socialines aplinkybes.<...>

Bylos aplinkybės:

Prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici* (toliau – *Libor*) ir Milano komunos (*Comune di Milano*) dėl šios sprendimo panaikinti galutinį sprendimą sudaryti viešojo darbų pirkimo sutartį su *Libor* motyvuojant tuo, kad *Libor* padarė pažeidimą, susijusį su jo pareigomis kaip socialinio draudimo įmokas sumokėti 278 eurų sumą.

2011 m. birželio 6 d. Milano komuna paskelbė skelbimą apie pirkimą, siekdama sudaryti sutartį dėl „įsilaužimo į Milano komunai priklausančius gyvenamuosius namus prevencijos priemonių taisymo ir įrengimo darbų“ pagal mažiausios kainos kriterijų; sutarties vertė – 4 784 914,61 euro. Skelbime buvo aiškiai nurodyta, kad kiekvienas dalyvis turi pateikti deklaraciją, kurioje būtų nurodyta, jog jis atitinka Įstatyminio dekreto Nr. 163/2006¹ 38 straipsnyje numatytus bendruosius dalyvavimo konkurse kriterijus, ir kad priešingu atveju jis gali būti pašalintas iš konkurso. *Libor* pateikė paraišką dalyvauti konkurse ir pagal šio įstatyminio dekreto 38 straipsnio 1 dalies i punktą pateikė deklaraciją, kurioje nurodė, jog „pagal Italijos teisės aktus nebuvo padaręs nuostatų, taikomų įmokų mokėjimo socialinio draudimo įstaigoms srityje, sunkių pažeidimų, kurie būtų galutinai patvirtinti“. Baigiantis procedūrai Milano komuna nusprendė sudaryti sutartį su *Libor* ir apie tai jam pranešė 2011 m. liepos 28 d. raštu. Tada ji atliko minėtos laimėtojo deklaracijos patikrinimą. Tuo tikslu iš kompetentingos administracinės institucijos ji gavo įmokų mokėjimą patvirtinantį dokumentą (*documento unico di regolarità contributiva*, toliau – DURC), iš kurio buvo matyti, kad *Libor* tuo metu, kai pateikė paraišką dalyvauti konkurse, nebuvo sumokėjęs socialinio draudimo įmokų, nes už 2011 m. gegužės mėn. per nustatytą terminą nesumokėjo 278 eurų sumos, kurią sudarė už visą tą mėnesį mokėtina įmoka. Šią sumą *Libor* sumokėjo pavėlavęs, t. y. 2011 m. liepos 28 d. Atsižvelgusi į iš

Pastabos:

¹ 2006 m. balandžio 12 d. Įstatyminis dekretas Nr. 163, kuriuo nustatomas darbų, paslaugų ir prekių viešųjų pirkimų kodeksas ir įgyvendinamos direktyvos 2004/17/EB ir 2004/18/EB (*decreto legislativo n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE*, GURI, Nr. 100, paprastasis priedas, 2006 m. gegužės 2 d.), iš dalies pakeistas 2011 m. gegužės 13 d. Dekretu įstatymu Nr. 70 (GURI, Nr. 110, 2011 m.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

DURC paaiškėjusį pažeidimą, Milano komuna panaikino galutinį sprendimą sudaryti sutartį su Libor ir pašalino jį iš procedūros. Nauju konkurso laimėtoju ji paskelbė Pascolo Srl.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė išaiškinti, ar konkrečios sutarties sudarymo procedūros atveju šio reikalavimo pažeidimas tikrai yra reikšmingas įmonės nepatikimumo rodiklis.

Teisingumo Teismo vertinimu, tokia pašalinimo sąlyga, kokia numatyta Įstatyminio dekreto Nr. 163/2006 38 straipsnio 1 dalies i punkte, yra tinkama siekiamo tikslo įgyvendinimui garantuoti, nes tai, kad ūkio subjektas nesumokėjo socialinio draudimo įmokų, rodo jo nepatikimumą, nerūpestingumą ir nerimtumą, kiek tai susiję su teisinių ir socialinių įsipareigojimų vykdymu.

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad vertinant minėtą pašalinimo ribą, kuri apibrėžta nacionalinės teisės aktuose, reikia priminti, kad, kiek tai susiję su viešaisiais pirkimais, patenkančiais į Direktyvos 2004/18² taikymo sritį, jos 45 straipsnio 2 dalyje nurodytų pašalinimo atvejų taikymas paliekamas valstybių narių vertinimui, kaip tai patvirtinama žodžiais „gali būti pašalintas iš dalyvavimo pirkime“, Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalyje nereikalaujama, kad joje nurodytos pašalinimo priežastys Europos Sąjungos lygiu būtų taikomos vienodai, nes valstybės narės turi galimybę šių pašalinimo priežasčių iš viso netaikyti arba jas įtraukti į nacionalinės teisės aktus ir joms suteikti tokį griežtumo laipsnį, kuris kiekvienu atveju galėtų keistis atsižvelgiant nacionaliniu lygiu vyraujančias teises, ekonomines ar socialines aplinkybes. Šiuo pagrindu valstybės narės turi teisę šioje nuostatoje įtvirtintus kriterijus sušvelninti arba juos padaryti lankstesnius. Pagal Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies e punktą valstybės narės gali neleisti viešųjų pirkimų procedūrose dalyvauti bet kuriam ūkio subjektui, kuris neįvykdė pareigų, susijusių su socialinio draudimo įmokų mokėjimu, ir jokia minimali nesumokėtų įmokų suma nenumatyta. Šiomis aplinkybėmis tai, kad tokia minimali suma numatyta nacionalinėje teisėje, yra šioje nuostatoje nurodyto pašalinimo kriterijaus sušvelninimas, todėl, Teisingumo Teismo vertinimu, negalima teigti, kad viršijama tai, kas būtina.

Apibendrinamas Teismas pažymėjo, kad SESV³ 49 bei 56 straipsniai ir proporcingumo principas turi būti aiškinami taip, kad jais nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais perkančiosios organizacijos,

gegužės 13 d., p. 1), pertvarkytu į įstatymą 2011 m. liepos 12 d. Įstatymu Nr. 106 (GURI, Nr. 160, 2011 m. liepos 12 d., p. 1)

² 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

³ Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

kai sudaro viešojo darbų pirkimo sutartis, kurių vertė nesiekia Direktyvos 2004/18/EB 7 straipsnio c punkte numatytos ribos, įpareigojamos pašalinti iš tokios sutarties sudarymo procedūros pažeidimą socialinio draudimo įmokų mokėjimo srityje padariusį dalyvį, jei skirtumas tarp mokėtinų ir sumokėtų sumų viršija ir 100 eurų, ir 5 % mokėtinų sumų.

Bylos nuoroda:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1452972919703&uri=CELEX:62012CJ0358>

Teisingumo Teismo 2014m. gegužės 8 d. prejudicinis sprendimas *Idrodinamica Spurgo Velox srl* ir kiti prieš *Acquedotto Pugliese SpA*

C-161/13

<...> veiksmingi teisių gynimo būdai viešųjų pirkimų nuostatų pažeidimo atveju gali būti užtikrinti, tik jei numatyti apskundimo terminai bus skaičiuojami nuo datos, kai pareiškėjas sužinojo arba turėjo sužinoti apie tariamą minėtų nuostatų pažeidimą<...>

Prašymas pateiktas nagrinėjant *Idrodinamica Spurgo Velox srl* (toliau – *Idrodinamica*) ir keturių kitų pareiškėjų ginčą su perkančiuoju subjektu *Acquedotto Pugliese SpA* (toliau – *Acquedotto Pugliese*) dėl viešojo pirkimo sutarčių sudarymo procedūros. Pagal ją šis subjektas nusprendė sutartį sudaryti su laikinu įmonių susivienijimu, kuriam vadovavo *Giovanni XXIII Soc. coop. arl* (toliau – *Cooperativa Giovanni XXIII*).

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1992 m. vasario 25 d. Tarybos direktyvos 92/13/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių Bendrijos taisyklių taikymą viešųjų pirkimų tvarkai vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose, suderinimo

Pastabos:

¹ 2010 m. liepos 2 d. Įstatyminis dekretas Nr. 104/2010 dėl administracinės teisenos kodekso (GURI, paprastasis priedas Nr. 156, 2010 m. liepos 7 d.)

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

(OL L 76, p. 14), su pakeitimais, padarytais 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB (OL L 335, p. 31, toliau – Direktyva 92/13), 1, 2a, 2c ir 2f straipsnių išaiškinimo.

2011 m. kovo 15 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbusi skelbimą apie pirkimą *Acquedotto Pugliese* paskelbė atvirą konkursą dėl nuotekų tvarkymo paslaugų, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo tinklų nuolatinės ir avarinės techninės priežiūros darbų, taip pat vandentiekio vamzdžių pajungimo ir montavimo atitinkamoje teritorijos dalyje esančiose vietovėse darbų pirkimo sutarties sudarymo ketveriems metams, taikant mažiausios kainos kriterijų; bazinė sutarties vertė – 17 615 739,07 eurų. Po 2011 m. gegužės 17 ir 30 d. viešųjų susirinkimų nustatyta, kad geriausią pasiūlymą pateikė ir pirmą vietą užėmė laikinasis įmonių susivienijimas, kurio pagrindinė įmonė buvo *Cooperativa Giovanni XXIII*. Laukdamas, kol bus sudaryta sutartis, laimėjęs susivienijimas 2012 m. vasario 28 d. raštu perkančiajam subjektui pranešė, kad viena įmonė dalyvė pasitraukė iš susivienijimo, tačiau kartu pažymėjo savo ketinimus tęsti sutartį, ir kad, nepaisant mažesnės sudėties, susivienijimas, kurį nuo šiol sudarė vadovaujanti įmonė ir kitos dvi įmonės, gali tenkinti skelbime apie pirkimą išvardytus techninius ir ekonominius reikalavimus. 2012 m. kovo 28 d. sprendimu *Acquedotto Pugliese* pripažino šį pasitraukimą leistinu. 2012 m. balandžio 17 d. buvo pasirašyta sutartis su naujos – mažesnės – sudėties laikinuoju įmonių susivienijimu, kuriam vadovavo *Cooperativa Giovanni XXIII. Idrodinamica* apskundė aptariamo viešojo pirkimo procedūros aktus paduodama skundą nurodydama, kad ši procedūra neteisėta, nes, pirma, perkantysis subjektas leido pakeisti laimėjusio laikinojo įmonių susivienijimo sudėtį ir, antra, šis subjektas iš konkurso nepašalino antrąją vietą užėmusio laikinojo įmonių susivienijimo, kuriam vadovavo *Tundo*, nors vienos šiame susivienijime dalyvaujančios įmonės teisėtas atstovas padarė melagingą pareiškimą, jog nėra buvęs nuteistas.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė Teisingumo Teismo išaiškinti, ar atitinkamos Europos Sąjungos teisės normos gali būti aiškinamos taip, kad naikinamasis skundo padavimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai pareiškėjas sužinojo ar galėjo sužinoti, jeigu būtų elgęsis pakankamai rūpestingai, apie padarytą pažeidimą, o ne nuo datos, kai pranešama apie galutinį sprendimą sudaryti sutartį, taip pat ar galimos procesinės teisės normos, pagal kurias teismui leidžiama paskelbti

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

nepriimtina skundą, kuriuo prašoma pripažinti viešojo pirkimo sutarčių sudarymą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, kai pareiškėjas dėl perkančiojo subjekto veiksmų apie pažeidimą sužinojo po to, kai jam oficialiai buvo pranešta esminė su galutiniu sprendimu sudaryti sutartį susijusi informacija.

Teisingumo teismas priminė, kad, remiantis Teisingumo Teismo praktika, veiksmingi teisių gynimo būdai viešųjų pirkimų nuostatų pažeidimo atveju gali būti užtikrinti, tik jei numatyti apskundimo terminai bus skaičiuojami nuo datos, kai pareiškėjas sužinojo arba turėjo sužinoti apie tariamą minėtų nuostatų pažeidimą (*Sprendimo Uniplex (UK)*, *EU:C:2010:45*, 32 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).

Teismo vertinimu, sprendimas leisti pakeisti laimėjusio susivienijimo sudėtį reiškia sprendimo sudaryti sutartį pakeitimą, kuris gali būti laikomas esminiu, jeigu, atsižvelgiant į atitinkamos pirkimo procedūros ypatumus, jis yra susijęs su viena iš esminių sąlygų, lėmusių sprendimo sudaryti sutartį priėmimą. Tokiu atveju reikėtų imtis visų nacionalinėje teisėje numatytų atitinkamų priemonių procedūros skaidrumui atkurti, įskaitant ir galimybę surengti naują sutarties sudarymo procedūrą (pagal analogiją žr. *Sprendimo Wall*, *C-91/08*, *EU:C:2010:182*, 38, 39, 42 ir 43 punktus).

Be to, Teismas pažymėjo, kad galimybė, kaip numatytoji Įstatyminio dekreto Nr. 104/2010¹ 43 straipsnyje, per pirminio skundo, paduoto per nustatytus terminus dėl sprendimo sudaryti sutartį, nagrinėjimo procedūrą pateikti „naujus pagrindus“ ne visuomet yra tinkama veiksmingos teisminės gynybos alternatyva. Esant tokiai situacijai, kaip susiklosčiusioji pagrindinėje byloje, dalyviai būtų priversti abstrakčiai ginčyti sprendimą sudaryti sutartį, nežinodami šioje stadijoje šį skundą pagrindžiančių motyvų.

Todėl nacionalinėje teisėje numatytas 30 dienų sprendimo sudaryti sutartį apskundimo terminas turi būti pradedamas skaičiuoti iš naujo, kad būtų galima patikrinti, ar perkančiojo subjekto sprendimas leisti pakeisti laimėjusio susivienijimo sudėtį, kuris gali turėti įtakos sprendimo sudaryti sutartį teisėtumui, yra teisėtas. Šis terminas turi būti pradedamas skaičiuoti nuo datos, kai dalyvis gavo pranešimą arba sužinojo apie sprendimą leisti pakeisti laimėjusio susivienijimo sudėtį. Tuo atveju, kai praėjus nacionalinės teisės aktuose numatytam apskundimo terminui dalyvis sužino apie iki sprendimo sudaryti sutartį tariamai

**EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE**

padarytą pažeidimą, galimybė apskusti šį sprendimą jam užtikrinama tik per šį terminą, nebent nacionalinėje teisėje būtų aiški nuostata, garantuojanti tokią teisę pagal Sąjungos teisę.

Bylos nuoroda: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1453024778940&uri=CELEX:62013CJ0161>